30.075/A/1

X 122.

E.XV. c

18

18089 10

6A (1) 18825

JOSEPHI JACKSON

Chymiatri,

ENCHIRIDION MEDICUM

Theoretico-Practicum;

In quo

Omnium Morborum

Nomina, Naturæ, Cauſæ, Signa, Prognoſtica & Curatione breviter & perſpicuè delineantur.

Cum Appendice de

Lue Venerea.

Juxta Exemplar Londinenſe,

NORIMBERGÆ,

Apud Hæredes J. DAN. TAUBERI.

M D CC XVI.

Norimbergæ
apud Hæredes Johannis Danielis Tauber

Viro vere Doćto,

Dm. *Lucæ Rudgeley*,

Medicinæ DoćtoriExpertiſſimo, Amico ſuo plurimum Honorando.

S. P. D.

MUlti ſunt de Literato orbe, qui veritates *Medico-Chymicas* ſtrenuè propugnarunt, tu tamen (*Mœcenas Ampliſſimè*) ſupra omnes Caput efferens, te *Philalethen* Candidum, Inveſtigatorem ſerium & ſolidum; veritatum demonſtrationi innitentium deamatorem & vindicatorem, præ reli-

quis, demonſtraſti: Cujus virtus Omnigena, Animi dotes eximiæ & ſupereminentes, cum à natura inſitæ, tum induſtria acquiſitæ, ampliſſimam tibi famam multâ temporis vetuſtate indelebilem meritò acquiſiverunt. Exquiſita illa *Phyſiologiæ* peritia, quâ polles; & Experientia *Pyrotechnica*, quâ duce tantarum rerum ſcientiam nactus es; arctiſſimo ſocietatis vinculo, connexa, mutuas copias conjungunt, ut de *Spagyricum* verſatiſſimum, & verum *Philoſophum per ignem*, pleno ore prædicent; qui ex ingenii acumine, Ratione conſummatâ, & accurata corporum mixtorum diſquiſitione & reſolutione, in qua exercenda jam *veteranus es miles*, jam olim, immo & in hunc usque diem, annuentibus omnium ſuffragiis, aptiſſimus deſigneris, qui judices quid noxium, quid ſuperfluum in quolibet concrete concluſum latitet. Tu ipſe in-

ter Mille Unus es, qui ope ignis, & aſſiduâ in rebus *Chymicis* Encheireſi, *Machaoniam* noſtram artem, ad tam mirandam *Entelecheiam*, & ſublime perfectionis faſtigium, evexiſti, ut jam inter Sydera fulgeat; & clariori jubare coruſcans, non ſolum Ideas Morbificas diſpellere & profligare, ſed & ipſa morborum principia ſeminalia radicitus exſtirpare queat. Unde liquidò conſtat, te illum eſſe *Archiatrum*, in quem Omnipotens noſter Gubernator hanc dignitatem contulit, ut Reliqui Mortalium te honore & reverentiâ, (quâ par eſt) proſequantur, tanquam Deo in *Regno Naturæ* miniſtrantem. Quapropter cum me ex officio tibi devinctum ſentirem, & etiam cum ſingularem & omnigenam tuam eruditionem, & egregias illas animi dotes, quarum ſupellectile multiformi inſtructus fueris, vehementiſſime deperirem, non po-

tis eram memet ipſum contine-
re, quin libertatem hanc & au-
daciam mihi arriperem, ut tibi,
quoque nomini, haſce induſtriæ
noſtræ & laboris aſſidui primi-
tias humillime ſacrum facerem.
Et ſane non aliud, ex benigna tua
bonitate mihi conceſſum velim,
quam ut inſtituto huic noſtro
propitius faveas, ut & partes no-
ſtras in tantum tueri digneris, in
quantum, quæ hic ſcriptioni
mandavimus, Veritati & Naturæ
legibus conſona videbuntur;
novi enim ſatis, quantum hæc
tibi Cordi ſint, & hæc ſola, nec
alium tibi unquam fuiſſe *lapi-
dem lydium*, apud quem omnia
examini ſubjiceres.

Tractatus hic Puſillus (quem
Tutelæ & Cenſuræ tuæ oblatum
velim) non aliud fere conti-
net, quam experientiam no-
ſtram *Practicam* in affectibus
humano generi incidentibus fe-
liciter curandis; quorum tamen
Theoriam (ad *Praxin* usque a-
deo

deo neceſſariam) minime omiſimus, ſed eorum *Nomina*, *Naturas*, *Signa*, *Cauſas*, & *Terminationes* fideliter delineavimus, in quibusdam à vulgari tramite recedere non dubitantes.

Pars *Pharmaceutica* remediis quoad maximam partem *Chymicis* locupletatur, quorum operationi & efficaciæ integrum Curationis Opus ſæpe confido; intercedit enim affinitas quædam, & conſanguinitas, inter hæc & Syntheſin ſeu conſtitutionem Spirituum Vitalium & Animalium, qui ſoli ſunt immediati Animæ Miniſtri Naturæ ſuppetias ferentes; quorum puta ope ipſa omnia morborum genera profligare ſatagit: Nam (ſicut ait Ingenioſiſſimus *Helmontius*, venerabilis ille naturæ Antiſtes) *Natura eſt morborum medicatrix*. Et huic quidem Authori in Experimentis *Pyrotechnicis*, me plurima debere fateor, quem etiam tum-

etipſe pro *Chymico Evangeliſta*
habes, & Obſervantiâ & Vene-
ratione ſummâ continuo pro-
ſequeris. Ille dum inter vivos
aderat, vitam tuæ parallelam a
gebat; quemadmodum enim
ille ſuo ſæculo, ita es tu, qui no-
bis (noſtro commodo) con
temporaneus es, propter excel
ſas & ſingulares Virtutes, in al
tiori gradu collocatus es, & in
orbe ſuperiori moves, non u
honorem & gloriam inanem ab
aliis captes, (licet ab omnibu
demerearis) ſed ut indigis le
vamen & opem feras, inſciis &
ignaris lumen & cognitionem
impertiaris, & mundum hunc
cæcum & ratione deſtitutum
certiorem faceres de extrema
illa Benevolentia & amore, qua
ejus cives proſequeris, omnium
ſalute impenſam navans ope-
ram.

Cum itaque, (*Mæcenas Am-
pliſſime*) ſeriùs animo volutaſ-
ſem cujus amicitiæ & Patroci-

nio

nio rudem hunc ingenii noſtri fœtum in lucem prodicurum concrederem, nullus mihi, aut Cogitationibus meis, ſe afferebat tibi par, qui tam prolixo honore dignus, & de re literaria tanta meritus fueris, ut tu ſolus judex ſis idoneus, qui ſententiam feras de veritate noſtri inſtituti: Eſt quod itaque te humillime & obnixe rogatum habeam, ut noſtræ huic temeritati facilis ignoſcas, & Levidenſe hoc Munuſculum Benignus accipias, non quale vellem & optaſſem, ſed quale pro ingenii noſtri tenuitate offerre licuit; non Rhetorices pigmentis illitum, (nos enim verborum floſculos præ oculis non habuimus; ſed nudam veritatem experientiæ innitentem ingenuè tradidimus) hâc tamen ſpe fultam, quod ſi quæ perſpexeris σφάλματα pro conſueto tuo candore & animi facilitate tacitus prætermittas, & me excuſatum

 habe-

habeas. ——— Proinde noſter hic libellus tuis auſpiciis innitens ſecurus publici juris evadit; cujus tutelam ut amicè ſuſcipias, humillimè & obnixè rogat

Humillimus tuus ſervus,

Joſ. Jackſon.

PRÆ.

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

Lector Benevole,

NE cuiquam ſit mirum, quod & nos etiam Æſculapii tumulo Officia noſtra præſtemus, nec temerarium cenſeatur, quod noſtra conamina in Criticorum manus demittere non dubitavimus; neminem enim latet, quod optimorum ingeniorum ſcripta, licet maxime ſubacta & elimata, (ſpeciatim quæ hujus ſunt farinæ) Criticorum tamen & Curioſorum cenſuras rigidiſſimas ab Authorum Capitibus aver-

runcare nequeant: Non itaque novum quid & ſingulare nobis videbitur, ſi ſubſequens hic Tractatus *cum iisdem incommodis conflictetur, quandoquidem apparatu familiari (licet non vernaculo) inſtructus, in publicum prodeat; & in duro hoc ſæculo, quo homines magis Invidia & Curioſitate, quam Charitate & Veritatis amore percelluntur: Sed,* Jacta eſt Alea: *Veſtræ cenſuræ nos non commovebunt, ſi quidem nos nihil aliud præ oculis habemus, quam ut humano generi (pro viribus noſtris) inſerviamus, libere aliis communicando quod ex Indulgentia Dei nobis conceſſum eſt; quod ſi publico quicquid boni aut ſervitii præſtare queat, nos noſtrum finem aſſecuti ſumus.*

Nos Tractatum hunc mole parvum tandem publici juris facimus, poſt multorum annorum obſervationem & Praxin, de morborum Theoria & Curatione:

tione: *Cum in hac arte prima jecimus fundamenta*, pars Pharmaceutica, *ſeu Medicamentorum Præparatio, nobis maxime ardua & difficilis videbatur, licet nihil ſane exoptatius fuerat quam hanc bene callere; nec voti Compos fueram, priusquam aſſidua Cura &* Labore, *propriis ipſius manibus, in eadem investiganda deſudaveram, pecunia etiam vi non modica in hoc opus erogata; & laborum quidem fructus uberes percepimus, licet alii forſitan nos parvi faciant, vel ex eo, quod in propria encheireſi exercenda tantam induſtriam & diligentiam adhibuimus: Nos tamen* Pharmaciam Chymicam, *ejusque notitiam accuratam, earum vanis ratiocinationibus, Conjecturis Speculativis & Jejunis, probationibus magis verboſis quam rem attingentibus, longe præferimus, potius eſſe autumantes nos totos addicere conſtanti & laborioſæ praxi in Remediis*

mediis Chymicis & Galineſis *ri-te præparandis; ex qua rite ce-lebrata cognitio defectuum & impuritatum, quibus entia natu-ralia laborant, notitia morbo-rum corpori humano inciden-tium, & adaptatio remediorum tutorum & efficacium, procul dubio dependent. Hæc itaque Medicamentorum rite præpa-randorum praxis nobis pro* Di-plomate *habetur; nec in hac proſequenda ad ullam aliam me-tam collimamus, quam ut Me-dicorum tum Veterum tum Re-centium, qui in Experimentis Therapeuticis primas tenent, veſtigia prementes, eorum Do-ctrinam* Κατὰ πόδας *ſequamur. Hi ſunt*, Hippocrates, Cariſtius, Galenus, Oribaſius, Libavius, Angelus Sala, Paracelſus, Crol-lius, Quercetanus, Celſus, Min-ſichtus, Schroderus, Helmon-tius, Hartmannius, Sennertus, & Swelferus, *qui in ſua* Mantiſſ. Hermet. Præfat. *huic noſtræ ſen-*

tentiæ

tentiæ palam ſuffragatur, dum ait, Chymiam eſſe Artem nobiliſſimam & medico ſcitu ſumme neceſſariam, & includere Univerſam Philoſophiam Practicam. *Medici hi ſuo ſæculo celeberrimi, ut & plurimi alii (quorum numerum pene infinitum in medium proferre non vacat, curioſiſſimi erant hujus Scientiæ Inveſtigatores, & in Vegetabilium Mineralium.* &c. Anatomia Vulcanicâ *verſatiſſimi; & ipſe* Gregorius Horſtius, *licet in* Galeni *verba juraverat, fatetur tamen Medicum ſine* Pharmacia Chymica *mutilum eſſe; ut in* Lib. 10. de Pharmaceuticis, *ejus verba ſic ſe habent*, Encomia *Chymiæ* non opus eſt, ut hîc recenſeam, quia verum eſt, quod habet alicubi *Heurnius*, ceſpitat jam profecto ſine hac arte Medicina. *Et* Matthiolus *etiam in* Epiſt. *ita Sententiam fert*, Auſim dicere neminem Medicum abſolutum eſſe poſſe, immo

nec

nec Mediocrem quidem, qui
hac nobiliſſima deſtillandi Scien-
tia non ſit exercitatus. *In prom-
ptu etiam foret plurimos ex Me-
dicis noſtris* Londinenſibus, *ma-
gni nominis & famæ, adducere
qui ſtrenue contenderunt, &
etiam conſtanter hoc exercue-
runt, ut omnia ſua Medicamina
propriis ipſorum manibus præ-
pararent & adminiſtrarent. Hoc
pro certo habendum, quod qui
vere Medicus expertus* Θεραπ-
ευτικὸς ἰατρὸς, *fieri velit,* Mate-
riam Medicam, *ejusque præpa-
rationem debitam, exactiſſime
callere, neceſſe habeat.*

*Quod ſi ſemel conſequatur, pa-
tebit via, ad virtutes Medici-
nales omnium* Pharmacorum *di-
ſtincte dignoſcendas, & eorun-
dem* Adminiſtrationem *majori
cum judicio, regulandam, unde
felicior ſucceſſus opus coronabit,
& ægrotantis commodum majo-
ri cum certitudine promovebi-
tur;* Medicus enim eſt, qui ſa-

nat,

nat, non qui garrit: *Nam & hoc mihi perſuaſum habeo, neminem poſſe* à priori *de morborum curatione ratiocinia certa & demonſtrativa inſtituere, niſi qui Principiis ſolidis & firmis innitens, omnia quæque Medicamina, ope ignis, & manuum ſuarum operatione, accommodare & corrigere norit: Quod qui rite peregerit*, Medicus eſt Meritis: Sed Hic Labor, hoc opus eſt: *Sunt qui Corporum principia, Vulcano mediante, ab invicem ſegregare norunt, qui tamen in arte Medica meri ſunt Hoſpites; reſtat enim adhuc* Modus Conficiendi, *non citra laborem, addiſcendus; quo etiam ſatis explorato, nec & hic laboris finis eſt; debita adminiſtrandi Methodus, pro circumſtantiarum varietate, &c. res maximi eſt momenti, & ſcitu apprime neceſſaria; licet maximè ardua & difficilis: Quod ſi cujus Labores, noſtra hæc conamina, hac in* par-

parte, alleviare queant, nos ne… oleam nec operam perdidimus … Forſan in anguſtis hiſce ſchedu-liscomprehenſum reperiet Lector … quod per mille volumina longe lateque diffuſum ſpargitur: Ho… tamen Lectori amico ignotum nollem, quod à trito & vulgari tramite ſæpe ſæpius receſſimus, & in Methodo medendi, & in Remediis accommodandis, experientia nempe noſtra aliam monſtrante viam: Quod ſi cui hæc noſtra Methodus diſpliceat, nos noſtrum non urgemus, unicuique ſua libertate frui & uti libere concedentes.

Hoc tamen mihi certo polliceor, quod nemo nos ex eo criminis reos arguit, quod Tractatus hic noſter aliorum Scriptorum ſpoliis opimis refertus fuerit; quantum enim novimus, nos à nullo Authore clam ſurripuimus, ſi quid forte mutuati fuerimus, nos grato animo palam acceptum retulimus. Nos quidem

quidem Brevitati, ſed & perſpicuitati, conſulto ſtudendum duximus, ne nimia prolixitate Lectori (tot authoribus, totque Scriptis pene oppreſſo) tædium pareret.

Habes itaque, Lector Benevole, ſuccinctum & dilucidum hunc Tractatum, quo duce viam carpas in morborum curatione rite expedienda, & arte Medica in tuum & ægrorum commodum dirigenda; quod ſane pro ſcopo & fine noſtro nobis ſemper propoſuimus.

Non verba faciam de Tractatu ipſo, an Laudem an Vituperium mereatur, judicet eruditus Orbis. Quod Reliquum eſt, candido Lectori Horatii verbis vale dicam.

——Si quid noviſti rectius iſtis,
Candidus imperti; ſi non, his utere mecum.

In

In Amicum vere peritum Jo Jackſonum, *de rebus tam a* Medicinam *quam* Chymiam *ſpectantibus apprime Meri tum, Codicis, cui titulus* Em chiridion Theoretico-Practi cum, *&c. Authorem.*

QUi Morbum oſtendit, Cauſam, Sympt mata, Curam
Vix erit, æqualem, qui feret alter, ope
Qui plene, ſolide, breviter communic iſta,
Pluribus hunc palmam præripuiſſe pu tem.

Hic liber, hic Autor feliciter iſta peregi
Nam brevis eſt, ſolidus, plenus & ill Liber.
Quid ſupereſt? hujus meritas aſcribit laudes,
Autori; Tantum perpetuate virum.

Sat ſcio Te noſtri Calami dehoneſta inanis,
Laus; vena ingenio non datur æqu tuo.
Aſt major noſtris potuit contingere Muſi
Nullus honor: Laudes quam ceciniſſ tuas.

G. Alexander, A. M

INDEX Rerum.

Cap. I. DE Cephalalgia ſeu Dolore Capitis. Pag. 1
2. Epilepſia & Vertigine. 6
3. Convulſionibus. 11
4. Apoplexia. 14
5. Paralyſi, Lethargo, Caro, Catalepſi, tremore, & Incubo. 17
6. Phrenitide, & Comate Vigili. 18
7. Melancholia. 21
8. Mania. 24
9. Catarrho. 29
10. Angina. 33
11. Pleuritide & Peripneumonia. 37
12. Hemoptyſi & Empyemate. 41
13. Phthiſi & Tuſſi. 45
14. Aſthmate & Diſpnœa. 52
15. Palpitatione Cordis. 56
16. Syncope, ſeu Leipothymia. 59
17. De Inappetentia & Nauſea. 62
18. Appetitu Nimio. 65
19. Dolore Ventriculi, ejusque Symptomatis, Ructibus, Cholera, Inflammatione, &c. 67
20. De Singultu. 72
21. Fluxu Alvi. 74
22. Dyſenteria. 77
23. Dolore Colico. 80

24. Ili-

24. *Iliaco Affectu, Vulgo Paſſione Ili-ca.* 18
25. *Ictero.* 8
26. *Hydrope.* 19
27. *Lumbricis.* 19
28. *Scorbuto.* 10
29. *Affectu Hypochondriaco.* 10
30. *Rachitide.* 10
31. *Affectibus Renum & Veſica.* 11
32. *Dolore Arthritico & Rheumatiſmo.* 11
33. *Febribus in Genere.* 12
34. *Febre Ephemera, & Synocho Simplici.* 12
35. *De Febre Putrida, & Ardente.* 12
36. *Febre Hectica, Colliquativa & Catarrhali.* 13
37. *Febribus Intermittentibus.* 13
38. *Febribus malignis & Peſtilentialibus.* 13
39. *Variolis & Morbillis.* 14
40. *Chloroſi.* 15
41. *Menſium ſuppreſſione.* 15
42. *Nimio Menſium profluxu.* 158
43. *Paſſione Hyſterica.* 161
44. *Partu Difficili; & Reliquis Puerperarum Symptomatis.* 164
Append. *De Lue Venerea.* 16

CAPUT I.

De Cephalalgia ſeu Dolore Capitis.

I.

EST ſenſatio Doloroſa orta a ſolutione Continui in fibris Nervoſis ſeu Membranis Capitis; eaque vel intus vel extra Cranium.

2. Si intus lateat, ſentitur dolor ad Radices Oculorum, exterior autem Capitis ſuperficies Moleſtiæ & Doloris expers remanet; ſin autem ad externum tactum dolor ſentiatur, tunc extra Cranium hoſpitatur.

Dividitur etiam in tres ſpecies. Prima audit *Cephalalgia*, quæ non usque adeo inveterata eſt; ac ſecunda *Cephalæa*, quæ Hæreditaria & inveterata eſt, & integrum occupat Caput. Tertia *Hemicrania*, quæ unum tantùm Capitis latus afficit. Omnes hæ ſpecies cum eandem agnoſcat Originem, eandem etiam poſtulant curandi Methodum.

3. In *Cauſa* ſunt diſproportionatæ quædam particulæ ſanguinis, vel lymphæ, quæ cum Membranaceas & Nervoſas fibras pervadunt, easdem vellicant & disrumpunt, unde Spiritus ibidem hoſpitati in Confuſionem rediguntur, &c. *Cauſæ procatarcticæ* & *accidentales* ſunt variæ, ut Caſus, ictus, fracturæ cranii, laboris vel frigoris exceſſus, abuſus ſex rerum non naturalium; intemperies *Uteri*, *Stomachi*, *Meſenterii*, &c.

4. Pro diverſitate materiæ peccantis variant Dolores; vel enim ſunt *Punctivi*, *Pulſativi*, *Tenſivi*, *Stupefactivi*, &c. In *Pungentibus* acutis doloribus, Auſteræ particulæ in ſanguine hærent: In *Pulſativis* & *Tenſivis*, Sanguinis Maſſa nimium bilioſa & exaltata exiſtit, unde cum impetu fertur per meatus cerebri; & cum a ſubſequente ſanguine antrorſum prematur, præternaturales ſibi excudit vias, unde fit ſolutio Continui; quo caſu ſi ſuccedat *Hæmorrhagia Narium*, Morbum tollit. In doloribus *Stupefactivis*, vel excrementa cerebri non debitè evacuantur, vel pituitoſum viſcidum aliquod

liquod acidum in vaſis hoſpitatur, eorundem poros obſtruens, &c.

5. *Cephalalgia* illa, quæ inveterata eſt & Hæreditaria, vel quam comitatur affectio *Hypochondriaca*, *Vertigo*, *Lues venerea*, vel *fractura Cranii*, difficulter (ſi unquam) curabitur; & quo provectior eſt ætas, eo pejus ſe habet: Illa autem, quæ *ſympathica* eſt, ſeu ex conſenſu oritur, raro removebitur, niſi prius tollatur Morbus eandem Cauſans, quo demum ſublato ipſa ceſſabit.

(1.) Quod ad *Curationem* attinet, illa cauſas reſpicit; nam, In dolore Capitis pituitoſo tubuli cerebri obſtructi ſunt reſerandi, & viſcoſi etiam humores evacuandi veniunt. Conducunt in hoc caſu omnia *Sulphureo-Aromatica*, & *Volatilia Salina ſpirituoſa*; & quò magis *Cephalica* & *Arthritica* ſunt, eò magis conveniunt. *Cephalica* maximè vulgata ſunt folia & flores *Roriſmarini*, *Pæoniæ*, *Beton. Majoran. Lilii. Conval. Salv. Lavendul.* &c. Sin autem *Spiritus* ab his eliciatur & additis floribus recentibus *Spiritus* denuò ſex vel ſeptem Vicibus coho-

betur ; & deinde addatur quantitas conveniens *Oleorum Deſtillatorum* & *Salium fixorum* ; & omnia hæc ſimul Mixta cum ſ. q. *Salium Volatilium*, ut *Succin. C. C. Cran. Human. Sang. Human. Urinæ, Fuligin.* & ſimilium ; ſi, inquam omnia hæc ſimul *circulentur* & *deſtillentur* , ſuperlativa evadunt Medicamina , in omnibus affectibus *ſoporoſis* : reſerant enim poros cerebri , & obſtructiones vaſorum , propinata in vehiculis Morbum reſpicientibus ; ut & ullum aliud viſcus in toto Corpore affectum ſimili modo deobſtruunt : interea dum hæc *Salia Volatilia Oleoſa* exhibentur unà cum *Stomachicis* ; ut *Semin. Carminat. Cariophyll. Macis*, &c. conducit quinto quoque vel ſexto die conveniens aliquod Catharticum propinare ad humorem Morbificum expellendum. Ex. gra.

1. ℞. *Pil. Ruff.* ℥ſs. *Rudii* ℈j. *Sal. Succin. Volat. gr. iv. Ol. Deſtillat. Saſſaphr. Fænicul. aa. gut. iij.* f. Pill. pro unicâ doſi ; vel,

2. ℞. *Reſin. Jalap. gr. xiv. Sal. cran. Human. gr. v. Ol. Cinamom. gut. ij. Conſerv. Flor. Betonicæ.* ℈ij. f. Bolus.

In intervallis purgandi conducunt etiam *Abſorbentia* quædam, ut *Cinnab. Nativ. Oc. Cancr. Antimon. Diaphoret.* &c.

(2.) In Curando dolore Capitis *Bilioſo* acredo ſanguinis & nimius ejusdem calor ſunt temperanda, quo Caſu convenit *Venaſectio*, ut & Frigida & Diluentia, & ſi deficiat ſomnus, vel Dolor ſit valde vehemens, addantur *Opiata*: Ex. gr.

℞. *Aq. Cichor. primul. ver. aa.* ℔ſs. *Spir. Sal. Dulc.* q. ſ. ad gratum ſaporem. *Gemmarum Roſ. Rubr.* ℥ij. f. Tinctura: Colaturæ adde *Syr. Corall.* ℥iij. *Laud. Liquid. gut.* 60. Doſis ℥ij. vel iij. Conveniunt etiam *Emulſiones* è *ſemin. frigid.* quæ fiant affundendo *aq. Lujul. Beton. Roſ. Verben. Lil. Conval.* &c.

Prodeſt etiam Purgatio, quo Caſu exhibend. *Pill. Lunar.* vel,

℞. *Elect. Lenitiv.* ℥j. *Pulv. ſanct.* ʒj. *Ol. aniſ. gut. v. Spir. Nitr. gut. x.* M. Externè conferunt etiam *Cucuphæ* quæ fiunt ex herbis & floribus *Cephalicis, Oleis deſtillatis*, vel *Spiritibus* mixtis cum *Linimentis.*

CAP. II.

De Epilepſia & Vertigine.

1. E*Pilepſia* eſt motus *Convulſivus* omnium partium corporis, unà cum ſensûs & motûs (pro tempore) Læſione.

2. Quando *Cauſa* primaria in Cerebro exiſtit, dicitur *Epilepſia Idiopathica*; & quando à Stomacho, Utero, vel partibus externis dependet, dicitur *Sympathica*. Dividitur in *Gravem* & *Levem*, *Periodicam* & *Irregularem*, *Hæreditariam* & *Acquiſitam*.

3. Pars affecta eſt Cerebrum & Genus Nervoſum.

4. *Cauſa* eſt vitioſa & Acida quædam Lympha, quæ cum ſpiritibus Animalibus copulata eosdem in furorem concitat, & violenter ab invicem ſeparat, &c.

5. *Signa*. Quæ in Capite ſedem habent, ſunt *Torpor*, *Dolor* & *Vertigo* in facie *pallor*, in Lingua *inordinatus motus*, & in mente *timor* & *hor-*

ror

ror. Quidam ſubito in terram proſternuntur, quidam gradatim & pedetentim decidunt, & quidam ex parte tantum cadunt. Plerumque contrahitur Corpus; quidam denique alto addicti ſilentio horrendos edunt aſpectus; maxima tamen pars magno cum ſtrepitu ſpumam ex ore ejacualtur.

6. *Epilepſiæ* difficulter curantur, ſpeciatim ſi inveteratæ & *Idiopathicæ*, cum Paroxyſmo longo & gravi, & quas comitatur involuntaria Excrementorum excretio, &c. Sed ſi *Sympathica* ſit & non adeo vehemens nec inveterata, eſt curabilis, ſpeciatim in pueris, vel ante pubeſcentiam; ſin autem *Hæreditaria* ſit, & ceſſante paroxyſmo ſuperſtes ſit *Delirium*, ſola Mors (quoad novimus) levamen adfert.

7. In *Curatione*. Durante *paroxyſmo* conſulunt Medici, quod altis vociferationibus, ſtimulationibus, Crinium divulſionibus, frictionibus & Ligaturis excitetur Æger. Nos autem raro aliis inſiſtimus Mediis, quam quod Naribus admoveatur *Spirit. Salis Armoniac. Succinat.* Vel ore excipiantur *gut. viij. vel. x.*

Eſſent. Succin. vel *Caſtor:* vel exhibeatur eorundem *tinctura* in Cochleari uno *Aq. Cinnamom.* ore nempe vi divulſo. Extra *paroxyſmum* ſi ventriculus multis ſcateat fœditatibus, propinetur *Emeticum*; ſi *Plethora* adſit, fieri poſſet *venæſectio*. Utcunque ſit, lenis aliqua Purgatio bis vel ter per ſeptimanam repetita confert, cui ſemper addantur *Cephalica*; ut

1. ℞. *Extract. Rud.* ℈j. *Reſin. Jalap.* gr. iv. *Ol. Rut. Roriſmarin.* aa gut. iij. fiant Pill. Numero 5. pro unica Doſi.

2. ℞. *Diaſenn.* ʒj. *Sal. Volatil. Succin.* gr. iv. *Ol. Cinnamom.* gut. ij. f. Pul. Et diebus a Purgatione liberis utatur *ſalibus volat. Oleoſ.* in Capit. præcedent. præſcriptis; iidque bis vel ter per diem in vehiculo aliquo appropriato, & quantitate æque largâ ac patientis fert Natura. Vel

℞. *Aq. Lil. Convall. Pæon.* aa. ℥ij. *Spirit. cranii Human. ſuccinat. Tinctura Caſtor.* aa. ʒj. *Syr. è ſucco Ceraſor. Nigr.* aa. ℥ij. miſc. ſum. Cochlearia ii ſæpius. Omnia *Sal. Armoniaca* multum conferunt, ut

ii

illa *Lumbricor. Terreſtr. Stercor. Pavon. Ungul. Alcis, Hirundin.* &c. Præterea quandoque etiam locum obtinent *Alkalia Fixa*, quæ *acidum* abſorbent, ut *Terra ſigill. Oculi cancror. Bezoart. Lunar. & Mineral.* præferuntur *Cinnabaris & Nativa & Antimonii.* Ex. gr.

℞. *Cinnabar. Antimon.* ℥j. *Viſc. Querc. Rad. Pæon. Maris, Cranii Human. Corall. Rubr. aa.* ℥ſs. *Croc. Cinnamom. Caſtor.* a ℥j. f. Pulvis ſubtiliſſimus. Singulis ʒj. add. *Sal. Volat. C. C. gr. vj. Ol. Salv. gut. ij.* pro unâ Doſi. Pro vehiculo utatur aquis deſtillatis ex *Aromaticis* ſupra præſcriptis; *decocta Lignorum, Phlegmat. ſanguinis, Lumbricor. Terreſtr. Hirundin.* &c. plurimum valent, quæ dulcorentur Syrupo aliquo *Cephalico*, qui maximè congruit ægri palato.

Externè *Cucuphæ*, vel *Emplaſtra* ex Herbis *Cephalicis & Aromatibus* utiliter ſatis applicantur; magis tamen valent *Salia Volat. Oleoſ.* ſi debitè applicentur; & noſmet ipſi experti novimus *veſicatoria* vertici capitis, & plantis pedum applicata multum feciſſe.

Empirica remedia ſunt *Hepata exſiccata Ranarum*, *Luporum*, vel *Corvorum*, *Sang. Felis*; vel *Secundina Muliebris*, vel detrahantur ℥iij vel v. ſanguinis à brachio ægri, & ebibat calidè.

Amuleta fiunt ex *Rad. Pæon. Aſſa fœtida*, *Verben. Ungul. Alc*, *cran. Human.* &c. Si *Epilepſia ſympathica* ſit, affectus illi & partes illæ affectæ, ex quorum conſenſu originem trahit, ſunt maximâ cum curâ obſervanda & curanda.

Vertigo eſt levis *Epilepſia*, unde eandem vendicat Curandi Methodum, & iisdem cedit remediis quibus *Epilepſia*.

CAP. III.

De Convulſionibus.

1. C*Onvulſio* eſt continuata & involuntaria Muſculorum Contractio, procedens ab interiori irritatione generis Nervoſi.

2. Si totum afficiat corpus, dicitur *Tetanus* : Si Corpus antrorſum inflectat, dicitur *Emproſtotonus*; ſi retrorſum, *Opiſtotonus*: Si os contrahat, *Spasmus Cinicus*; ſi Maxillam, *Triſmus*, &c.

3. *Signa* maximè variant; nam inter omnes Convulſione correptos quos unquam nobis videre contigit, pauciſſimos obſervavimus iisdem ſtipatos ſignis; quidam huc & illuc agitantur, quidam vociferant, quidam denique vocem edere nequeunt, ſed ſubitò illis os contrahitur; quibusdam particulare aliquod Membrum afficitur, ut *Oculus*, *Lingua*, *Brachium*, *Crus*, &c.

4. *Cauſa* omnium *Convulſionum* eſt inordinatio & exploſio *Spirituum*

Animalium, propter *Acidum*, vel acrem aliquam materiam partes quasdam Syſtematis Nervoſi irritantem.

5. *Convulſiones* plerumque ſunt periculoſæ; ſi enim procedant a Vulnere, nimio *Hellebori* vel *Antimonii* uſu, a veneno aſſumpto, a febre prægreſſa, a nimiis vigiliis, jejuniis, &c. Ægri in maximo verſantur periculo; & ſi præterea *Convulſio* vehementer urgeat & corripiat *linguam, labia, naſum, oculum*, partesve vicinas; inſtat Mors, & incaſſum ulla adhibentur remedia.

6. *Curatio* hujus morbi coincidit cum illa *Epilepſiæ*, nam & in hoc etiam Caſu conducunt *Cathartica* leviora, *Veſicatoria* (modo urgeat Neceſſitas) *Emetica*, ut & *Phlebotomia*; quæ omnia (niſi Debilitas virium vel aliæ Circumſtantiæ contraindicent) magno cum fructu uſurpantur; ut & omnia *Salia Volat. Oleoſa* (quæ in ſuperiori Capite vel illud præcedente recenſuimus) quæ in omnibus *Convulſivis*, *Soporiferis* Morbis maxime conveniunt, quibus etiam maximâ cum efficaciâ fomentantur vertebræ Colli, ſpina Dorſi,

&

& in ſpaſmo particulari pars contracta; quod remedii Genus nullatenus negligendum eſſe prædico; longè enim præferenda ſunt *Linimentis* ex *Oleis Expreſſis*, ſeu pinguedine *Anguillarum*, *Anſerum*, *Anatum*, *Canum*, &c. Sicut frequentiſſima nobis comprobavit Experientia. Ex, gr.

(1.) ℞. *Cran. Human. ſuccin. aa. partes æquales*, exinde ope deſtillationis eliciatur *Spiritus*, *Sal*, *&* *Oleum*; cujus ℔ſs. add. *Spirit. Rorismarini* ℔j. *Ol. Cariophyll.* ℥*ſs. Sal tartari* ℔*ſs*. Deſtill. S. A. Hoc vel huic ſimile externe adhibeatur, quod & interne aſſumi poteſt in vehiculo aliquo *Cephalico*, vel (2) ℞. *Ol. Terebinth.* ℥*viij. Succin. alb.* ℥*j. Ol. Vitriol.* ℥*ſs.* f. Balſamum, quod ſeparetur ab *Acido* & fæcibus, deinde eodem inungatur Æger, pro Judicio Medici. Sex res non Naturales debite & cum ordine uſurpentur, ſpeciatim autem caveantur paſſiones Animi, Metus enim, Ira, Amor, Mæror, &c. ſæpe in Morbis Convulſivis paroxyſmum renovant.

Si convulſiones præcedant *febrem*, *variolas*, vel *Dentitionem* puerorum, ſæpiſſime ſuâ ſponte ceſſant.

CAP.

CAP. IV.

De Apoplexia.

1. APoplexia eſt ſubita Sensûs & Motûs abolitio, ex qua Ægri (pro tempore) quaſi exanimes concidunt, nullo vitæ ſigno ſuperſtite niſi ſolâ *reſpiratione.*

2. Hic Morbus vel ſubitò vel accidentaliter quaſi invadit, vel ſubſequitur morbum aliquem prægreſſum, ut *Epilepſiam*, *Lethargum*, &c. eſtque vel *vehemens & periculoſa*, vel *lenis & minus periculoſa.*

3. *Cauſa* proxima eſt extinctio vel profligatio Spirituum Animalium, orta à nimia Aciditate Sanguinis, vel viſcidiori aliqua pituita, poros Cerebri, vel ejusdem Nervos infarciente, vel à *Narcoticis* fortioribus vel Sanguine extravaſato, &c.

4. *Signa.* Durante paroxyſmo Æger ſomno obruitur, ſtertorem edit, reſpiratio eſt inæqualis & interrupta, immo (ſi *paroxyſmus* valde urgeat) vix percipi poteſt; & licet

licet vellicetur, ſtimuletur & comburatur, omni ſenſu tamen privatur. Quandoque *paroxyſmus* eſt levior, & Æger ſtupore corripitur paulò majore quàm in *Paralyſi.*

5. Si *pulſus* ſit Debilis, *reſpiratio* difficilis unâ cum *ronchis*, vel ſi ſudores frigidi, ſtridores, & ſpuma oris, vel ſaltem major horum pars *Apoplecticum* afficiat, vix unquam liberatur; quod ſi forſan contingat, *Paralyticus* evadit: Si *paroxyſmus* ſit levior, pulſus fortior, & ſi poſt Sanguinis Miſſionem levamen ſequatur, ſalutis ſpes quædam affulget.

6. *Therapeia.* Omnibus nitendum eſt Mediis ad Spiritus Animales vinculis ſuis expediendos, obſtructiones Meatuûm removendo, &c. Ægrotus erectus ſedeat; manus etiam & Brachia, crura & femora fortiter fricentur, *Sternutatoria* & *Errhina* fortiora Naribus indantur; vel

Tinctura Viperis vel *Caſtor.* Mixta cum *Ol. Cariophyll.* ori injiciatur; mittatur Sanguis è brachio vel vena potius *jugulari*, ad Circulationem liberiorem promovendam; hoc ſtatim levamen adfert, ſi Sanguis vel Lympha Stagnans amoveri poſſit;

Ene-

CAP. V.

De Paralyſi, Lethargo, Caro, Catalepſi, Tremore, & Incubo.

1. OMnes hi Morbi participant de Natura *Apoplexiæ* & ſolummodo *gradu* non *Eſſentia* differunt; eandem etiam agnoſcant Cauſam & eandem afficiunt partem.

2. *Cauſa* horum omnium affectuum eſt *Lympha* coagulata ſeu quodammodo vitiata; vel ſerum, vel Sanguis extravaſatus; vel ſimilis quædam materia Heterogenea poros cerebri vel ejuſdem appendicis invadens, unde influxus Spirituum Animalium inhibetur, vel eorum radientes emanationes obtunduntur, &c.

3. *Therapeia* omnium horum affectuum ſpeciatim conſiſtit in reſeratione pororum *Cerebri*, & procuratione liberioris tranſitûs *Spirituum Animalium*, unde utendum eſt omnibus, quæ præſcripſimus in Curatio-

ne

citat. Omnes Meditationes ſeriæ & profundæ, curæ, ſtudia, mæror, ira, &c. ſunt Cauſæ Antecedentes, quoniam *bilem* exaſperant, Spiritus Animales exagitant & accendunt, &c. Omnes dolores, ſi vehementes, poſſunt etiam Cauſæ vicem ſuſtinere.

4. *Phrenitis* Sæpiſſime eſt Lethalis, præſertim ſi ſequentibus Symptomatis ſtipetur, nempe, ſtridore dentium, motu Linguæ & Manuum tremulo, Dejectionibus albis, Urinà tenui albâ, *Convulſionibus*, Stultis & Ludicris actionibus, ut plumarum collectionibus in lecto, &c. Sed ſi poſt ſtatum Morbi Symptomata minui videantur, maxima affulget ſpes.

Coma procedens ab Ira, labore, ſtudiis, ſollicitudine *&c.* facili negotio curabitur.

5. *Therapeia. Venæ ſectione* celebratâ, injiciantur *Enemata* refrigerantia, idque frequenter *Vomitoria* maximâ cum cautela exhibenda ſunt; mitiora autem *lenitiva*, ut *Elect. Lenitiv. Diaprun. pulp. Tamarind. prunor.* &c, conducunt. Omnia *Aquea* & *Acida* valde ſunt efficacia

cacia in ſpiritibus debachantibus compeſcendis, & ad ſtatum Naturalem reducendis Ex. gra.

(1.) ℞. *Aq. Endiv. Primul. ver. Roſar. aa.* ℥ij. *Spirit. Nitri gut.* 40. *Syr. papaveris Rhaad.* ℥j. M. vel

(2.) ℞. *Aq. Acetoſell. Lactuc. aa.* ℥iv. *Syr. Diamor. Diacod. aa.* ℥j. *Spirit. Nitri Dulc. gut.* 30. M. Conveniunt etiam ad *bilem* temperandam *Emulſiones* factæ ex *ſemin. frigid.* cum aquis hiſce *Doſtillatis* vel *Aq. Hordei.* Externè *Anodyna refrigerantia* Capiti applicari poſſent, ut *Papav. Nymphæ lactuc. Germin. popul. primula ver. portulac. Cucurbita ſativa, Solanum, flor. Roſar. fol. violar.* quibus add. *Camphor. Moſch. Ambra gryſea,* & ſi opus ſit, *Opium.* Si hæc (ſupra præſcripta) non juverint, propinanda ſunt *Opiata* internè, ſpeciatim in *Comate*; ſed in *Phreneſi* cautè exhibenda ſunt, (ſemper incipiendo a minori Doſi) idque potius in *febris declinatione*, quam *augmento.*

CAP.

CAP. VII.

De Melancholia.

1. MElancholia eſt Delirium ſine febre, ortum a Spirituum Animalium hebetudine.

2. Si ejus præcipua ſedes in Capite ſita ſit, dicitur *Cephalica*; ſi inferius in Abdomine, dicitur *Hypochondriaca.*

3. *Cauſam* in hoc conſiſtere autumamur, quod Spiritus Animales, qui in ſeipſis ſunt maximè ſubtiles & puriſſimi, Tincturam quandam acidam recipiunt in fonte ſuæ Originis, unde hebeſcunt & quaſi Cæci & Caliginoſi evadunt, & cum adeo inertes fiant, in vias quasdam devias incidunt, & quocunque ſe conferant ibi hærent; ſaltem nimium ibidem morantur, unde oriuntur Monſtroſæ illæ imaginationes, earumque adeo Diutina remanentia in Animis ægrotantium.

4. *Signa* præcipua ſunt *Timor*, & *Mæror.* Sed præterea adſunt quandoque

doque & alia; quidam enim uberri-
mas fundunt Lachrymas, alii au-
tem altos & pueriles tollunt Cachin-
nos, quidam ſeipſos imaginantur
altiori gradu Locatos quam ipſos re-
ges, dum alii ſe bufone viliores fa-
tentur; quidam prophetas agunt, &
omnia ſua effata pro oraculis tra-
dunt, alii autem omne, quod ore pro-
tulerint, pro mendacio vendicant:
multi ſe malo quodam genio præpoſ-
ſeſſos autumantur; & non deſunt
etiam, qui violentas ſibi injiciunt
Manus.

5. Hic Morbus ſemper eſt Chroni-
cus; & ſi *Delirium* adſit extremum
& inveteratus ſit Morbus, raro aut
nunquam emergunt.

6. *Curatio* conſiſtit in Volatilizan-
do Spiritus Animales & expedien-
do ab acido illo eoſdem obtunden-
te & obfuſcante; in quem finem
frequenter inſtituatur *Sanguinis Miſ-
ſio* ex venis Sedalibus & quandoque in
Brachio; interea utatur æger *Sal.*
Volat. Oleos: Quali præſcripſimus
dum de Morbis Soporiferis ageba-
mus. Subinde etiam *Emetica* (qua-
lia vulgò ex *Antimonio* præparamus)
bono cum ſucceſſu uſurpantur. Con-

ducunt

ducunt etiam *Enemata Præparativa*, quæ nempe *Catharticis* viam ſternant; ipſa autem *Cathartica* fiant ex *Extract. Hellebor. nigr. Extract. Colocynth. Extract. Rudii. Pill. de Succin. Tartari. Diaſen. Hiera picra Elix. Proprietat.* fact. cum Tinctura *Antimonii* & propinat. a xx. ad Lx. gut. in *Elix. Salut.* vel *Decoct. Epithymi.* Hæc autem vel ſimilia bis vel ter per ſeptimanam propinanda ſunt; proſunt etiam *Abſorbentia* ad Acidum imbibendum, ut *Oculi Cancrorum. Coral. Margarit.* &c, etiam Chalybeata, ut *Vitriolum Martis* & ejusdem *Tinctura*; & *Tinctura Salis Tartari*, & *Antimon. Ens Veneris*, &c, pro vehiculis utendum eſt Decoctis vel Aq. Deſtillatis *Fumariæ, Serpill. Amaræ Dulcis, ſero Lactis, vel Aq. acidulis.* Cavendum in hoc affectu ne nimium inſiſtatur in uſu unius remedii (niſi univerſalis fuerit:) omnia autem ſupra præſcripta in uſum ſunt revocanda pro prudenti Judicio Medici, & Morbi Exigentia.

CAP.

3. *Symptomata* vulgaria ſunt *Delirium* & *furor*. Sed & inſuper *Maniaci* maximè ſunt audaces & feroces, continuo vigilant, robore incredibili pollent, perferunt etiam intenſiſſimum frigus, plagas ſeveriſſimas, inediam ſummam, ſine ullâ noxæ conſcientia; inceſſanter etiam ſimiarum æmuli ludicros & pueriles exercent actus, ſemper ſcelus aliquod machinantur; & licet Mitiorem præ ſe ferant indolem, niſi durioribus Manibus & vinculis coërceantur, indomiti evadunt.

4. Simili modo & in *Melancholia* & in *Mania* afficiuntur Spiritus Animales, facultas Ratiocinativa, &c. & ſæpiſſime hi duo affectus vices inter ſe invicem commutant.

5. *Mania* ſola raro eſt Lethalis, attamen nunquam non difficilis Curatu, ſpeciatim ſi Hæreditaria ſit, vel inveterata, vel ſi morſui Animalis Rabidi originem ſuam debeat; ſin autem leviora adſint Symptomata, *Febris, Hæmorrhagia*, &c. & ſi recens ſit, facilius curatur.

6. Quod ad *Therapeiam* attinet. Æger rigidos quosdam magiſtros ſibi præpoſitos habeat, quos formidet, & quibus parere aſſueſcat; a-

moveantur omnia alia objecta quæcunque, quæ illi bilem movere apta Nata ſunt, vel quæ vexationem aliquam inſignem producunt. Cuſtodes etiam, & illi quorum ferulæ ſubjicitur, jucundo aliquo ſermone ejus Animum divertant, & blandis pollicitationibus illum demulceant, dum mitior exiſtit; ſin autem extra oleas vagari incipiat, Minas Acerbiſſimas intonent. Cum tamen affectus hic Spiritualis ſit, & in fonte Animali ſitum obtineat, alia prorſus ineunda foret Methodus Curatoria quàm hic proponimus, adeoque hanc noſtram Methodum pro optimâ non vendicamus, ſufficit tantum hanc ſubſtituiſſe pro præſenti, donec demonſtratio magis evidens effulſerit in meliori illa methodo, quam jam inſinuavimus.

Ad quam *Curam* inchoandam fiat *Venæſectio* ſexto quoque vel octavo die reiteranda in venis *Hæmorrhoidalibus*, Pede, vel Brachio; *Vomitoria* etiam viciſſim repetantur. Ex. gra.

(1.) ℞. *Ext. Vener. Tart. Emetic.* *aa. gr. viij. M.* pro unicâ Doſi; vel ſubſtituatur hoc *Williſii.*

(2.) ℞. *Sulph. Antimonii gr.* x *Cremor. Tartari* ℈*ſs.* miſce. Vel,

(3.

(3.) ℞. *Vin. Hellebor.* ℥j. *Tart. Emetic. gr. iij.* miſce pro unâ Doſi.

Cathartica etiam quarto quoque vel quinto die alternatim intercalanda veniunt, ut

(1.) ℞. *Extract. Hellebor. nigr.* ℈ij. *En. Ven.* ℈j. *Tart. Vitriolat. gr. vj.* f. bol. Vel,

(2.) ℞. *Extract. Hellebor. nigr. pulv. Colocynth. Mercurii Dulcis, aa.* ℈j. M. f. Pill. pro unâ Doſi. Vel,

(3.) ℞. *Decoct. Epithymi* ℥iv. *Diaſennæ* ʒſs. Miſce: Nota bene, Omnia hæc evacuantia exhibenda eſſe cum reſpectu habito ad vires ægrotantis; hoc tamen obſervavimus quod *Melancholia* vel *Mania* affecti plerumque fortiora requirunt Evacuantia, & melius ferunt, quam in aliis affectibus. In intervallis etiam Alterantia ſpecifica ſuas præſtant vices; omnium ferè Authorum ſcripta hujusmodi ſcatent præſcriptis; nos quæ maximè efficacia noverimus pro exemplis proponemus.

(1.) ℞. *Ent. Vener. Bezoard. Lunar. aa.* ℈ſs. *Conſerv. flor. primul. veris* ʒj. fiat bolus.

(2.) *Regul. Antimon. Diſſolut. in Ol. Vitriol.* ℥iv. *Limatur. Chalybis* ℥j. quibus adde *Aq. Serpill.* lbiſs. Di-

ger. aliquamdiu & deinde decant. Doſ. ʒj. pulveris autem ʒſs. Vel,

(3.) ℞. *Spirit. Sal. Armoniaci* ℥iij. *Ol. Vitriol.* ℥ij. miſce guttatim. Doſis 60. gut. ſæpius. Vel,

℞. *Ent. Vener.* à ℈ſs. ad ʒſs. Hæc remedia exhiberi poſſunt in *ſero lactis*, *Aq. Acidulis*, *Decoct. ex ſummitatibus Hyperic. Sanguiſorb. Amar. Dulc. Violar. Borrag.* &c. Si nullum horum levamen adferat, & deficiat ſomnus, uſurpentur *Opiata*, quæ fermentanda ſunt, ut exhibenda unâ cum *Camphora*. Sunt & innumera alia remedia, ut *Sanguis Canis*, *Leporis*, *Hominis trepidi*, *Aſini* &c. Sed ſi ex ſupra præſcriptis in uſum adhibitis nullum proſit, incaſſum alia adhibentur, nam deſperata eſt cauſa.

CAP.

CAP. IX.

De Catarrho.

1. C*Atarrhus* eſt affluxus lymphæ vitiatæ in ullam partem Corporis Humani; dolorem & aliquando tumorem Cauſans.

2. *Signa* ſunt affluxus ſeri ad Nares & Oculos, ſternutatio, ſtimulatio in *Larynge*, intumeſcentia *Amygdalarum*, quam ſubſequitur Raucedo, infarctus *Bronchiæ, tuſſis*, & plerumque *febris*. Quandoque hæc materia Catarrhalis tenuis eſt, acris, & bilioſa, inflammationes producens & dolores acutos pungentes in diverſis Corporis humani partibus; quandoque Craſſior eſt, viſcida & pituitoſa, producens Hebetudinem, *febres intermittentes, Scorbutum, Hydropem*, &c.

3. *Cauſa* eſt nimium Lymphæ in Corpore extravaſatæ, quæ cum in partes membranoſas vel muſculares defertur varii Generis dolores excitat, prout nempe eſt vel *Acida, Salina, Acris*, &c.

Cauſæ accidentales quandoque accerſendæ veniunt à commeſtione intempeſtivâ, Compotatione inordinatâ præcipue autem ab externo frigore (maximè cum Lympha in fluxum concitatur) quo pori conſtipantur, & tranſpiratio inhibetur.

4. Si materia hæc Catarrhalis parvâ Quantitate affluat, & nullam participet Acrimoniam, & ſolummodo in Nares decidat, facilè curatur: Sin autem extravaſata hæreat in *Maxillis*, *Amygdalis*, vel *Larynge* pejus ſe habet; ſed ſi in *Pulmone*, peſſimo in ſtatu ſunt Ægri, præcipue ſi Lympha Copioſe affluat, & acris ſit, ſi Æger provectiori gaudeat ætate, vel ſi *tuſſi*, *Aſthmati*; *Phthiſi*, &c. obnoxius fuerit.

(1.) *Curatio.* Si materia ſit tenuis & acris, & metuatur *Febris* imminens, conducit in principio *Diaphoretica* & *Bezoardica* exhibere: & pro potu ordinario,

℞. *Aq. Hordei* lb*iv*. *Syr. Papav. Rhœados* ℥*iv*. *Ol. Sal. vel Sulph.* q. ſ. ad gratam Aciditatem: M. ex uſu hujuſmodi Medicaminum Ægrotans citiſſime reſtituetur, ſicut frequentiſſimè experti ſumus.

(2.) Sin autem procedat à Lympha

pha vitiata, vel ſtomacho impuro, & oppreſſo ex nimia Comeſſatione, perpotatione, &c. hoc in Caſu primò purgetur ventriculus ope *Emetici* alicujus, & laxetur Alvus ope *Ele Ɛt. Lenitiv. Diaprun.* &c. Vel ſi hoc ſerum extravaſatum uſque adeo ſit acre, ut *inflammationes, Rheumatiſmos, Anginam, Pleuritidem,* &c. producat, admittenda eſt *Venæſectio*; & partes dolore affectæ foveantur cum *Sal. Volat. Oleoſ.* quæ & intus aſſumpta cum *Diacod.* vel pauxillo *Laud. Liquid.* plerumque curationem perficiunt; quandoque etiam *Spirit. Nitri Dulc.* conducit.

Si materia ſit Craſſa, hebetudinem Cauſans, &c. Omnia Volatilia penetrantia & acutis Gaudentia particulis requiruntur; ut *Sinapi, Roſ. Solis: Rad. Ari, Enulæ Campan. Iridis, Fænicul.* &c. & omnia *Alkalia* æque *Fixa* ac *Volatilia.*

Si ſeri ſtagnatio circa pulmones contingat, & exinde ſuffocatio aut prægravis infarctus oriatur, conducit etiam *Venæſectio* (quanquam & hoc remedii genus mihi non ſit Cordi) ſpatium enim parat reliquæ Maſſæ ad alacriorem circulationem peragendam. In hoc etiam Caſu

non negligenda *Sal. Volat. Urinoſa* unâ cum *Gum. Ammoniac.* vel *Myrrha* ibidem diſſolutis. Ex. gra.

℞. *Spirit. Fuligin. Succin. Sal. Ammoniac. aa.* ℥ij. *Gum. Ammoniac.* ℥j. M. & exinde eliciatur Tinctura. Doſis ad gut. 40. in quolibet Liquore convenienti. Convenient hic etiam *Abſorbentia* ut, *Oc. Cancror. Teſtæ Teſtudin. Bezoard. Antimon.* & ſimilia, quibus add. *Milleped. Lumbric. Terreſt. Salia Lixivialia*, & hujusmodi alia, quæ ſerum ſuperabundans evacuant, vel per *Diureſin*, vel per *Diaphoreſin*. Hæc ſupra nominata nullis fere remediis cedunt in *Catarrho* inveterato Curando.

In *tuſſibus* utendum eſt *Balſamis*, *Oleis expreſſis*, remediis *Mellitis* vel *Saccharo* imprægnatis; & ſi materia tenuis ſit & Acris *Opiata* exhibenda ſunt. Maxima autem Cautela adhibenda eſt, ne nimium liberaliter inſiſtatur in uſu *Bechicorum*, præcipue autem Opiatorum.

Externè *Cucurbitulæ*, *Veſicatoria*, *Fonticuli*, *Emplaſtra*, *Lavamenta*, &c. in uſum revocanda ſunt; ſed ſemper ex Conſilio prudentis Medici.

CAP

CAP. X.

De Angina.

1. ANgina eſt inflammatio in Muſculis *Laryngis & Æſophagi, Tonſillis, Palato vel Maxillis*, unà cum Tumore doloroſo, quandoque interno, quandoque externo.

2. Dividitur in Quatuor ſpecies.

(1.) Prima eſt *Cynanche*, quando Muſculi interni *Laryngis* inflammantur ſine magna intumeſcentia.

(2.) Secunda dicitur *Synanche* quando adeſt Tumor reſpirationi officiens.

(3.) Tertia eſt *Paracynanche*, quando Muſculi externi *Laryngis* afficiuntur ſine tumore apparente.

(4.) Quarta eſt *Paraſynanche* quando inflammantur Muſculi externi faucium unà cum Tumore.

3. Signa ſunt *reſpiratio* & *Deglutio* difficilis, Rigiditas Colli, Dolores pungentes &Comburentes(quaſi) circa *Maxillas*, quandoque etiam periculum ſuffocationis, & plerumque *febris.*

4. *Cauſa* eſt Sanguis commixtus vel ſaltem occurrens Lymphæ vitioſæ in meatibus ſuis arctioribus, unde evadit grumoſus, & tubuli obſtruuntur, adeo ut ſtagnatio inſequatur, & exinde fermentum aliquod aceſcens acquirat, unde manant *Symptomata* hactenus deſcripta.

5. *Angina* non magno ſtipatur periculo, ſed *Cynanche* pejor eſt *Synanche*, & reliquæ duæ ſpecies minus ſunt periculoſæ. Si dolor ſit maximè acutus, & reſpiratio valde Difficilis, præſens ferendum eſt levamen, nè Æger Morti ſuccumbat.

6. *Curatio* (ſi recens ſit Angina) conſiſtit in Obſtructionibus reſerandis, motu Sanguinis reſtaurando, & ejusdem Aciditate corrigenda. In quem finem (licet non ſimpliciter neceſſaria ſit) *Phlebotomia* in Brachio, Collo, vel ſub Lingua, opem fert. Medicamina autem illa quæ nunquam non finem aſſequuntur ſunt *Sal. Volat. Oleoſ.* Externe applicata, & intus etiam exhibita in vehiculo aliquo appropriato, vel mixta cum *Anodynis*; hæc enim non ſolum obſtructiones reſerant, Sanguinem coagulatum diſſolvunt, & fluiditatem ei conciliant; Lympham

ſtagnan-

ſtagnantem vivificant (quaſi) & motui reſtituunt; ſed & ex eo, quod vi *Diaphoretica* prædita ſint, materiam peccantem etiam expellunt, & Sanguinem mundificant, unde gravia illa *Symptomata* citò evaneſcunt, ſicut frequens experientia nobis dictavit: His add. *Salia Volatilia*, ut *Spirit. C.C. Fuliginis*, *Sanguin. Urin. Sal. Armoniac.* &c. Ex. gra.

℞. *Aq. Papaver. flor. Sambuci, aa.* ℥iij. *Spirit. Sal. Armoniac.* ʒj. *Diacodii* ℥iſs. M. ſumat Cochlearia duo ſæpius.

Utantur etiam *Gargarismatibus*, qualia ſequuntur; ſi particulæ *Bilioſæ* Sanguinem invaſerint, Remedia *Nitrata* locum obtinent, vel miſceantur cum *Urinoſis*. Ex. gra.

(1.) *Aq. Plantaginis* ℥iv. *Syr. Papav. Rhæad.* ℥j. *Spirit. Nitri Dulc.* ʒj. Miſc. Doſis ℥j. ſingulis bihoriis vel trihoriis. Vel,

(2.) *Aq. Ebuli, Roſ. Rubr. aa.* ℥iiiſs. *Sal. Prunell.* ʒij. *Sal. Volat. Urinæ* ʒj. *Syr. è Roſ. Siccat.* ℥iſs. Doſ. ℥j. ſæpius; vel utatur pro *Gargarismate.*

Vulgus Medicorum remedia *Repellentia* in uſum vocant, ſed cautè ſunt adhibenda, præcipue ſi adſit

malignitas; quod ad nos attinet, non nihil adhuc vidimus, quod par ſit *Salibus illis Volatilibus Oleoſis* in *Angina* Deſperata; præter enim plurimos effectus egregios hactenus memoratos, emovent etiam omnem malam Diſpoſitionem *Pulmonum*, quæ ſæpe adjutrices admovet manus in *Angina* maligna ad ſuffocationem promovendam; quâ de Causâ ocyus & ſæpius propinanda ſunt, ne ex unius Diei Mora Mors Curam anticipet.

Externe Album Græcum unà cum *Nidis Hirundinum*, fabricatum in Modum *Cataplaſmatis* cum *Melle*, vulgare eſt remedium, ut & plurima alia Stercora & Urinæ: Ex. gra. *Hominum, Anſerum, Gallinarum, Equorum*; quorum vis Medicinalis ſine dubio conſiſtit in *Sale Armoniaco & Nitroſo*, quo referta ſunt: Omnes Authores hæc Stercora mitis extollunt præconiis; ſed nos frequentiſſime experti ſumus, priora illa eſſe præſtantiora.

Quidam utantur *Veſicatoriis*, *Cucurbitulis*, &c. quæ multum proſunt. Vide *Platerum*, *Riverium*, *Sylvium*, &c.

Si primo Die Curatio non ſuccedat:

dat *Enema* injiciendum eſt, & *purgatio* inſtituenda (pro commodo Ægri) & ſuperius præſcripta denuo iteranda ſunt.

CAP. XI.

De Pleuritide & Peripneumonia

1. P*Leuritis* eſt inflammatio *Pleuræ*, *Peripneumonia* autem *Pulmonum*, earumque Membranarum.

2. *Signa* ſunt reſpiratio difficilis, febris acuta, dolor lateris Punctivus & Lancinans; Tuſſis vehemens, primo aggreſſu ſiccior quidem, poſtea autem cum ſputo Spumoſo & Sanguineo. Quò magis hiſce quadrant ſignis, eo meliori jure legitima dicantur. Diſcrepant etiam à ſe invicem quoad partem affectam, & gradus malignitatis; *Cauſa* tamen & *Cura* utrobique eſt eadem.

3. In *Cauſarum* claſſem adduci poſſet ſerum extravaſatum; plerumque autem *Cauſa* eſt Sanguis extravaſatus & ſtagnans, unde Acidum acquirit fermentum, inflammationem

tionem excitans, &c.

Cauſæ Caſuales ſunt *Plethora*, tranſpiratio inhibita, præcipue tamen quando Sanguis cum impetu Meatus percurrit, ut in exercitio violentiori, Nimiâ Compotatione, &c.

4. Si Ægrotans hoc Morbo antea laboraverit, vel ſi *Aſthma* præceſſerit, vel provectior adſit Ætas, vel ſputum minuatur, Immo plane ceſſet dolore remanente, vel ſi ſputum Sanguineum ſit, flavum, aut nigrum Reſpiratio maxime difficilis, &c. In omnibus, inquam, his Caſibus res periculo non vacat; ſed ſi *Symptomata* minui videantur, & ſputum album & leve exiſtat, Æger reſtituetur.

5. *Curatio* parum differt ab illa quam in *Angina* referebam.

(1.) *Sanguinis Miſſio* (pro viribus Ægri) prodeſt; ſed ſi proſtratæ ſint vires, & adſit malignitas, inſtituatur ope *Sanguiſugarum*; vel penitus omittatur, & ejus vicem ſubeant *Cucurbitulæ Scarificatæ.*

(2.) Utatur Æger *Alkal. Volatil.* qualia ſunt *Sal. Armoniac. Spirit. Sanguin. Urin. Sal. Armeniac.* quibus add. *Anodyna* & *Pectoralia.* ut &

Dia-

Diaphoretica & *Alkalia fixa*, prout urget occaſio.

℞. *Aq. Cardui Hyſſop. aa.* ℥iij. *Syr. Papaveris Erratici* ℥ij. *Spirit. Sal. Armoniac.* ʒj. M. Doſis ℥ſs. Conveniunt etiam hîc, quæ in *Angina* præſcripſimus, & *Salia Volatilia Oleoſa*, nempe in declinatione Morbi, vel ſi adſit malignitas.

℞. *Ocul. Cancror. Sang. Hirci Exſiccat. aa.* ʒij. *Bezoardic. Mineral.* ʒj. *Sal. Viperar. Volat.* ʒſs. Miſce.

Si nulla adſit Malignitas add. *Laudanum Gr. x. Oculi Cancrorum* decocti in Vino, & *Priapus Cervi*, & *Sangui Hirci*, multum laudantur. Si Dolor in *Pulmonibus, Pleura, vel Stomacho* permaneat poſt primum Diem elapſum, exhibe *Spir. Nitr. Dulc*, & remedia *Nitro* imprægnata; ſed ſi *Vomitus* adſit vel *Diarrhœa*, cautè exhibeantur. Si alvus non reſpondeat, injicienda ſunt *Enemata*, & ſub finem morbi etiam *Cathartica* tenuiora in uſum revocanda ſunt; ſed per totum Curationis ſtadium *Diaphoretica* leniora maximè proſunt. Si ſputum ſit viſcidum & parvâ quantitate, cautè propinanda ſunt *Opiata* vel ulla *Inſpiſſantia*, ſed potius in uſu *Incidentium* inſiſtendum

dum eſt.

Externè *Diſcutientia* & *Anodyna Emplaſtra, Unguenta, Cataplaſmata* conveniunt; ſed in *Pleuritide* exquiſita omnium optimè utimur Linteo in *Salibus Volatilibus Oleoſis* intincto, & parti affectæ applicato, ſicut ſæpe ſæpius experti ſumus. Sed nimium non eſt fidendum hiſce *externis*, niſi & *interna* frequenter & ſedulo adhibeantur. Pro vehiculis utimur *Aq. Deſtillat. Hyſſopi, Card. Cichor. Borrag.* vel ſuccis ex iisdem herbis expreſſis, vel ex *Taraxac. Papav.* etiam *Emulſionibus, Aq. Hord.* quâ etiam utimur pro potu ordinaria unà cum tantillo *Sal. Prunell.* vel *Spirit. Sulph.* vel *Nitri* guttatim inſtillat. Omnia *acria* & *acida* procul amovenda ſunt. & *cibi Dyſpepti*; bene autem utimur *Panatella*, *Cremore Hordei, juſculo pullorum, & cibis levioris digeſtionis.*

CAP.

CAP. XII.

De Hæmoptiſi & Empyemate.

1. HÆmoptiſis (vel *ſputum Sanguinis*) de qua hic agitur, eſt eroſio vel apertio vaſorum Sanguiferorum ad pulmones pertinentium, quanquam etiam à Naribus, Palato, aſpera Arteria, Stomacho, Hepate, &c. oriri poſſet.

2. Si à pulmonibus proveniat, eſt ſpumoſum, floridum, & partitis vicibus eruitur, ſemper tamen cum tuſſi & ſine inſigni Dolore.

Si à Maxillis, aſpera Arteria & partibus viciniis procedat, adeſt quidem ſcreatus ſed nulla tuſſis; quod & ſenſu dignoſci poſſet; ſi à Stomacho & partibus vicinis procedat, potius evomitur, quam exſpuitur.

3. *Sputum Sanguinis* diverſimode *cauſatur*, ut ſi nimia quantitas ſeri vel bilis fluidæ fermentantis Sanguini admixta ſit; aut ſi Acidum adſit, quod ſtagnationem & vaſorum expanſionem producit, unde partes tenuiores quâ datâ portâ ruunt. Et

oritur

oritur etiam hoc Sanguinis ſputum ex nimia abundantia Sanguinis, motu nimis violento, & accelerato, tuſſi exquiſita, vulnere, caſu, &c.

Empyema, ſeu *Apoſtema pulmonum*, oritur à Sanguine extravaſato, in vaſis *Pneumoniacis* coacervato & Putreſcente.

Uterque (& hic & præcedens affectus) eſt ſatis periculoſus, & *prognoſtica* ſunt maximè infida.

4. *Curatio.* (1.) In *Curanda Hæmoptyſi* ſedulo vitentur omnes actiones vehementes & motus violenti, ut ſaltus, vociferationes, tuſſitationes, cunctæ paſſiones Animi, & præcipue Ira, hæc enim particulas Sanguinis exacuit, & motum accelerat.

Detrahatur Sanguis à brachio vel pede revulſionis ergo, niſi virium imbecillitas intercedat.

Quod ad *Pharmaciam* attinet, proſunt *Vegetabilia Refrigerantia*, ut *Plantag. Burſ. Paſtor. Nymphæa, Acetoſella, Papav.* (præ reliquis Laudo ſuccos harum herbarum) *Germina Roſ. Rubr. Rad. Tormentill. Biſtort.* &c. Etiam Terreſtria Aſtringentia, ut *Terra Sigillata, Lemnia, Japonica, Bolus Ver. Terra Vitrioli*, *Crocus*

Martis

Martis Aſtringens, Lapis Hæmatites, Sang. Draconis, Corallium, Ocul. Cancrorum, &c. Adde etiam *Acida Coagulantia*, ut *Spiritum Vitrioli, Sulphuris, Alum.* &c. quibus junge *Opiata*, prout Medici Judicium dictitabit: Ex. gra.

(1.) ℞. *Sang. Dracon.* ʒij. *Sem. Papav.* ʒij. pulveriſentur & cum *Syr. Corall.* f. Bol. Acuatur *Oleo Sulphuris per Camp.* Vel,

(2.) ℞. *Suc. Plantaginis, Tinct. Roſar. aa.* ℥ij. *Syr. Mirtillor.* ℥j. *Laud. Liquid. Cydoniat. gut. xxx.* Miſce: Vel hoc *Sylvii* quod habetur lib. 10. Cap. 9. §. 20. nempe.

(3.) *Aq. plantag.* ℥ij. *Aq. Cinnamom.* ʒiij. *Aceti Deſtillat.* ʒiv. *Sang. Dracon.* ℈ſs. *Laud. Opiat. gr.* ij. *Syr. Diamor.* ℥j. Miſce. Hoc mirum in modum à *Sylvio* laudatur.

Huc conferunt *Cathartica* tenuiora debitis intervallis propinata, ex *Rhabarb. Tamarind. Senn.* Vel ſi magna Copia ſeri redundet, addatur etiam *Reſina Jalappæ*: *Cucurbitulæ & Ligaturæ* ſæpe bono cum fructu exhibetur.

(2.) *Empyemati* omni Cura occurrendum eſt (ſæpiſſime enim lethale

thale eſt) ſi autem præveniri nequea ſuppuratio promovenda eſt ope *Cataplaſmatis* appropriat. ex Summi tat. & Radic. *Biſmalv. Lill. alb. Semin. Lini, Fænugræc. Terebinth. &* *Oleis Emollientibus*, &c. adde etiam *Emplaſtra, Unguenta*, &c. Omnium optime tamen venienti huic Morbo occurrunt *Salia Volatilia Oleoſa*, & *Spiritus Vini rectificatus* affuſus herbis Alkali Volatili abundantibus, & deinde deſtilletur.

Interne omnia *Balſama Naturalia*, *Balſamum Lucatelli*, *Balſamum Sulphuris Vivi* circulat: cum *alkali* aliquo *fixo* donec dulce evadat reliquis palmam præripit. *Balſamum Antimonii Succin.* &c. quæ fabricarii poſſent ad modum Boli cum reliquis appropriat. vel etiam adde Guttas aliquot decoctis herb. Vulner. Et ſi hæc non proſunt, tentanda eſt *Paracenteſis*, quam omnes Medici tam veteres quam recentiores laudant, & practicorum felix ſucceſſus ſatis confirmat.

CAP.

CAP. XIII.

De Phthiſi, & Tuſſi.

1. DUM varias *Phthiſeos* ſpecies Animo voluto, obſervo Mortem, atrociſſimam illam humani Generis hoſtem, duobus præcipue nunciis nos in Boreali hâc plaga degentes de extremâ diſſolutione appropinquante certiores facere; qui duo infeſtiſſimi Comites vulgò audiunt nomine *Atrophiæ* & *Phthiſeos*: In utraque adeſt totius Corporis Liquatio & Conſumptio; quam producit in priori defectus vel obſtructio ſucci Nutritii, & in poſteriori ulcus *Pulmonum*; at in utrâque contaminatur Sanguis.

3. *Atrophiam* plerumque comitatur intumeſcentia Abdominis, Ventriculi, appetitus vagus & inconſtans, Cordis palpitatio, & ſæpius tumores de *Scrophularum* genere.

Phthiſis dignoſcitur ex tuſſi crebra, primo ſiccâ, poſtea humidiori cum ſpumoſo & ſæpe Sanguineo ſputo, quod temporis progreſſu purulentum

tum & quandoque fœtens evadit; ſemper adeſt difficultas reſpirandi per integrum Morbi decurſum; & *febris putrida* vel *hectica*; immo ſæpe eadem adſunt *Symptomata*, quæ in *Atrophia*. In quibusdam adeſt totius Corporis Contabeſcentia & Emaciatio, & frequenter *Diarrhœa*, Cibo nempe Corpus percurrente ſine ulla Digeſtione.

3. *Cauſa.* In *Atrophia* Viſcoſus & Mucoſus quidam humor adhæret, vel quodammodo occludit & obſtruit glandulas *Meſenterii*, & vaſa lactea vel eorum Orificia, unde Chylus (ſaltem ſpiſſor ejusdem pars) non percolatur nec Sanguini redditur.

Cauſa *Phthiſeos* eſt ulcus *Pulmonum*, quod diverſimode contingere poteſt, ut ex quatuor præcedentibus Capitulis Manifeſtò liquet. Nempe à ſero vel Sanguine vel Lympha extravaſatis, vel à vitio aliquo in Sanguine præexiſtente, veluti ſi Morbus ſit Hæreditarius, vel ſi ſubſequatur *Atrophiam* aut quemlibet alium Morbum, quem comitatur aciditas ulla ſeu Acrimonia in Sanguine, quæ pulmones corrodit & exaſperat; etiam lapilli & tuberculi in Pulmo-

nibus

ibus *Phthiſin* producunt.

4. *Atrophia* incipiens eſt Curabi-s, ſed ſi adſit Schirrus Ventriculi Hepatis, &c. & Corpus ſenſibiliter xtenuetur, vix curabitur; & ſi ræterea adjungatur *Febris Hectica* el *Phthiſica*, nulla arte humanâ cu-ari poteſt. Quantum novimus, pau-iſſimi evadunt, qui Correpti ſunt lcere pulmonum: Et ſi tuſſis vehe-nenter urgeat, ſputum fœteat, & nultum de Corporis ſubſtantia de-erdatur, & ſudores Colliquativi in-eſſanter Ægrum afficiant, ſi in hoc Caſu ad purgationem ſe accingat Eger, Mortem ſine dubio accele-at.

5. *Curatio* In *Atrophia* pituita iſcida eſt incidenda & evacuanda, bſtructiones reſerandæ, Sanguinis itium corrigendum, Calor etiam & fermentum Ventriculi denuo re-tituendum; quem in finem confe-unt (præter *Salia Volatilia Oleoſa*, tiam) *Spiritus Volatiles Urinoſi*, & *Lumbricorum terren. Millepedum, Sa-lis Armoniaci*, &c. qui exhiberi poſ-ent unà cum *Gum. Ammoniac. Ben-zoin. Bdelli. Galban. Myrrh.* &c. Ex. grâ.

℞. *Spirit. Lumbricor. Terreſtr.* ℥iv.

Gum.

Gum. Ammoniac. ℥j. extrahatur Tin-ctura, cujus Doſis gut. 40. quæ ſu-mantur in ſequenti potu diætetico vel ſimili,

℞. *Heder. terreſtr. fumar. aa. M.ſ. ſummitat. Abſinth. Cardu. Epatic. Rad. Fœnicul. Polipod. Helenii aa. Mſs. Milleped. recenter Collect.* ℔ſ. fiat ſacculus *Diæteticus* pro *Congiis iij. Cerevиſiæ tenuioris.* In hujusmodi etiam vehiculis propinari poſſet *Tin-ctura Chalybis Antimon. Sal. Tartar. Ent. Veneris, Vitr. Martis,* &c. Ta-lia enim non ſolum Obſtructiones re-ſerant & viſciditates corrigunt, ſed & præcipua æſtimantur *Pectoralia* quando nempe materia aliqua ſpiſſa peccat; quibus etiam addi poſſent *Hyſſop. Capill. Vener. Tuſſilag. Hype-ric. Marrubi. Liquirit. Iris,* &c. etiam *Semina Carminativa*, eorumque *O-lea, & Oleum Cinnamom. Bacc. Ju-niper. Menth. & Abſinth*, ſpeciatim in *Lienteria* & affectibus frigidis ventri-culi; exhiberi etiam poſſet purgati-vum aliquod levius ſingulis 10. vel 12. Diebus. Etiam

℞. *Pill. Tartar. Quercetan.* ℈j. *Ent. Vener. gr. vj.* Miſce.

Etiam *Rhubarbar.* vel ejusdem *Tinctura. Spec. Hier. Diaſenn. Elixir*

Pro-

Proprietat. fact. cum Tinctura Antimonii, &c. Hactenus de *Atrophia* & *tuſſi* procedente à pituita viſcida.

Sed ſi *tuſſis* proveniat à particulis Salinis, vel Acrimonia quâdam præditis, vellicantibus *Pulmones*, *Bronchiam*,&c. Tunc *Abſorbentia* adhibenda ſunt, ut *Bezoard. Mineral. Antimon, Diaphor. Antihecticum Poterii*, &c. Etiam *Incraſſantia*, ut *Eſſentia Papav. Pill. de Cynogloſſ. de Styrace*, & ſimilia (caute) uſurpanda ſunt. In nullo Caſu *Tuſſis* negligenda aut floccifacienda eſt; quanquam enim *Phthiſis* immediatè illam non comitetur aut ſubſequatur, plerumque tamen *Phthiſin* præcedit: Ideò periculoſa eſt, & omnibus modis eam amovere nitendum eſt, in quem finem *Emeticum* confert (ſi pro certo habeas *Pulmones* intactos ſanos eſſe, & niſi aliæ prohibeant circumſtantiæ) hoc autem præcipue confert, quando adeſt infarctus ventriculi, & prægravatio & anxietas Pectoris.

2. *Pharmacia* pro *Curanda Phthiſi*; ſi ulcus in *Pulmonibus* hactenus progreſſum fuerit, *Emetica* fugienda ſunt & utendum eſt *Balſamis Pneumonicis* (in *Empyemate* hactenus memoratis) & *Decoctis Pectoralibus* & *Traumati-*

 cis,

cis, Syrupis, Eclegmatis, Emulſionibus, &c. quorum infinitam varietatem apud omnes penè Authores reperire eſt: Exemp.

(1.) ℞. *Vini Canarienſis vel Malag.* ℔ij. *Balſ. Tolutan.* ʒj. Digerantur in vaſe vitreo duplici bene lutato, igne moderato. Vel,

(2.) ℞. *Syr. Tolutan.* ℥ij. *Balſ. Sulp. Anniſat. Sacchar. Cand. aa.* ℥j. *Ol. Cinnamom. gut. iv.* M. f. Linctus. Conducunt etiam *Abſorbentia* ad acidum prædominans imbibendum, & particulas acriores in ventriculo & Sanguine temperandas. Hiſce autem remediis, quæ ultimo præſcripſimus pro *tuſſi* Curandâ adde *Corall. Terra Lemnia, Sigillat. Catechu.* quæ ultimo memorata ſpecifica eſt in hoc Morbo, & in omni tuſſi cujuſcunque generis, præcipue ſi adſit *Diarrhæa*. Exempl.

℞. *Antihectic. Poterii* ℈ſs. *Catechu* ℈j. *Conſerv. Roſar. Rubrar.* ʒiiſs. fiat Bolus. Quando ſemel ventriculus ex uſu hujuſmodi medicaminum acidum ibidem hoſpitatum eliminavit, Conſulendus eſt Æger, ſi modo poſſibile ſit, ut ſe lactis uſui addicat, & primo quidem miſceri poſſet lac cum tertia parte aquæ, vel deſtil-

deſtilletur lac Herbarum appropriatarum Virtutibus impraegnatum.

℞. *Hederæ Terreſtris Mij. Sem. Aniſi* ℥ij. *Teſtudinum & earundem teſtarum* ℔j. *lactis* ℔vj. Deſtill. &c. ——Per ſe etiam uſurpari poſſet *lac Vaccinum*, *Caprinum*, vel *Aſininum*, (niſi aceſcat aut coagulet in ventriculo) & ſi viſcida pituita abundet, addatur piper ſubtiliſſime pulveriſatum; ex cujus additione multò efficacior evadet: Sed ſi adſit *Diarrhæa*, vel *febris putrida*, deſiſtendum eſt ab uſu lactis, & *Incraſſiantia* & *Refrigerantia* uſurpanda ſunt.

Contra debilitatem multum valent *Gelatinæ*, *Teſtudines*, *Oſtrea*, *&c.* Externè *Fontanellæ*, *Emplaſtra*, *Unguenta & Fumigationes* feliciſſime ſuccedunt.

CAP. XIV.

De Aſtmate, & Dyſpnæa.

1. EST reſpiratio difficilis orta à morboſa diſpoſitione *Pulmonum*, vel *Bronchiæ.*

2. Quando moderata eſt ſine ronchis & febre, dicitur *Dyſpnœa.* Quando difficilis eſt unà cum ſtrepitu & Ronchorum ingeminatione, dicitur *Aſthma.* Quando Ægrotans reſpirare nequit, niſi erecto Corpore ſedeat, dicitur *Orthopnœa.*

3. In quibusdam ſicca eſt ſine ſputo, & ſubitò invadit, in aliis autem humidior eſt, tuſſitando materiam quandam expellens.

Aſthma Scorbuticum Scorbutica habet Symptomata, ut intumeſcentiam Ventriculi, Hypochondriorum, &c.

4. *Cauſa* prioris ſpeciei eſt ſpasmodica contractio & irritatio Organorum reſpirationi dicatorum; videmus enim hoc Morbi genus periodicum eſſe, & Ægrotum ſubitò & improviſò corripere; præterquam quod

quod ira, timor, & ſimiles Animi ataxiæ paroxyſmum inducant. Poſterior producitur ab obſtructione appendicis alicujus pulmonum, quod veriſimiliter contingit à pituita viſcida, vel materia purulenta, Sanguine extravaſato, Lympha extravaſata, aut à Tumoribus, Schirris, Lapillis & aliis ejusdem farinæ meatus obſtruentibus: Quibus etiam adde tumorem Pectoris, Abdominis, &c.

5. Si inveterata ſit & jam ſeneſcentem corripiat, difficulter curatur; ſi *Aſthma* in pejus vergat, ſæpe minatur *Soporiferos* quosdam vel *Convulſivos* affectus, vel *Phthiſin*, *Hydropem*, &c.

6. *Therapeia.* *Aſthma Convulſivum* curatur ex uſu *Cephalicorum* & *Arthriticorum* adjunctis *Balſamicis Pectoralibus*; de illis ſatis fuſe egimus dum de Morbis *Soporiferis*, & de his conſule Caput proximè præcedens.

℞. *Tinctur. Croci. Caſtor. aa.* ʒij. *Balſ. Sulph. Anniſat.* ʒj. *Laud. Liquid. Tartariſat.* ʒſs. Miſce Doſis gut. 40. Vel,

Deſtilletur Spiritus à *Sale Armoniaco*, *Succino & Gum. Ammoniaco.*

 cum

cum *Spirit. Vini*: In cujus ℥iv. Diſſolv. *Sperma. Ceti.* ℥j. *Laudan. Liquid.* ʒj. *Doſ. à 20. ad 60. gut.* Vel,

℞ *Cinnabar. Antimon. Sperm. Ceti, Millepedum aa.* ℈ſs. *Caſtor. Sal. Succin. Volat. aa.* ʒj. f. pulvis. Doſis ℈j.

Pro vehiculis inſerviant *Aquæ Teſtudinum, Lumbricorum Terreſtrium, Saſſaphras; Primul. veris, Caryophyll. Hortenſ.* & ſimilium. Vel,

℞. *Aq. Roſar.* ℔ij. *Benzoin, Styrac. Calamit. a.* ℥j. Diger. in vaſe vitreo duplici, igne moderato.

Pro Curando *Aſthmate* Humido; *Venæſectio* (ipſo tempore paroxyſmi) indubiè confert, & ſi viſcoſa ulla materia adhæreat ventriculo, *Emeticum* apprime neceſſarium eſt, ad materiam illam pituitoſam ventriculi plicis impactam, relaxandam & abigendam, & hujus generis remedii utilitatem ſæpiſſime experti ſumus

Sed ſi Aciditas ulla ſit in Sanguine, vel ſi viſcida & mucoſa materia adhæreat Bronchiæ, *Salia* illa *Volatilia Oleoſa* (ſæpiſſime à me memorata) omnia alia remedia multis paraſangis præcellunt. Vel,

℞. *Gum. Ammoniac. Spirit. Vini. aa.* ℔j. *Sal. Volat. Urinæ* ℥vj. *Sal. Tartar.*

Tartar. ℔ſ. Deſtill. Secundum Artem. Doſis hujus Spiritus gut. 40. Vel,

Diſſolvatur *Gum. Ammoniac.* in *Spirit. Lumbricor. Terreſtr.* aut *Millepedum*, aut *Sal. Armoniaci*: Hujusmodi, inquam, Medicamina multum faciunt.

Præterea omnia *Incidentia* & *Mordentia* conducunt, ut *Rad. Ari, Helenii, Raphani Ruſticani, Cochlear. Sinapi, Epatic.* &c. Vide Cap. ultimò præcedens.

Si Abdomen flatibus infeſtetur, uſurpentur *Carminativa*, non ſolum unâ cum *Specificis* & *Alterativis*, ſed etiam in *Catharticis* & *Enematis*, &c.

Si procedat à *Scorbuto*, *Hydrope*, &c. ratio habenda eſt horum Morborum. Externè *Veſicatoria, Cucurbitulæ & Fonticuli* conveniunt; ſed ſupra omnia ſuademus, ut pectus foveatur *Salibus Volatilibus Oleoſis*.

Pro Morbi hujus *Prophylaxi*, mediocritas obſervanda eſt in uſu ſex rerum non Naturalium, & ſedulo ſtudendum eſt ut omnes Evacuationes naturales debitum ordinem obſervent; & Alvus potius ſolutior quam pigrior ſemper remaneat.

CAP. XV.

De Palpitatione Cordis.

1. P*Alpitatio Cordis* , eſt Cordis, & Arteriarum motus Convulſivus ; Cor autem eſt præcipua pars affecta.

2. Manu ſentiri poteſt, & quandoque adſtantibus videre & audire licet. Si procedat ab Ira, Timore, Amore, Exercitio immoderato, &c. Citiſſime curſum ſuum abſolvit ; ſed ſi ab *Atrophia* vel *Cachexia* originem ducat, diutius moratur, & ſentitur quædam ponderoſitas à paſtu. Sed ſi à *Scorbuto* oriatur, adeſt anxietas, &c.

3. *Cauſa* vel conſiſtit in vitio Sanguinis, (qui cum ſit nimium acidus vel bilioſus vellicat Nervos Cardiacos & fibras Motrices) vel procedit ab obſtructione, ſi quid nempe adhæreat Cordi vel Arteriis, unde Spiritus Animales cum impetu moventur, &c. & exinde eſt, quod triſtitia ſubita, timor, pudor, amor, &c. Palpitationem producunt.

4. Hic

4. Hic Morbus pro periculoſo habetur, & ſi oriatur ab obſtructione vel Læſione vaſorum Cardiacorum, raro aut nunquam curatur; ſed ſi *Sympathica* ſit, curato Morbo ex cujus Conſenſu oritur, vel ipſa curabitur.

5. Et equidem opus foret minoris Laboris Curam hujus Morbi inſtituere, ſi rite dignoſceretur Cauſa; quæ quandoque facile ſatis, quandoque multo difficilius eruitur. Sed ſi materia acris & viſcida peccet (in paroxysmo) *Salia volatilia Oleoſa* nulli remedio cedunt. Vel,

℞. *Spirit. Vini* ℔ij. *Sal. Volat. Succin. C. C. aa.* ℥j. *Cinnamom.* ʒvj. *Sal. Tartar.* ʒiij. Diger. per ſeptimanam unam; deinde Deſtill. in Balneo Mariæ; Spiritui Deſtillato adde *Olea Chimica, Macis, Caryophyllor. Sem. Aniſi*, quantum cum illo commode incorporari poteſt; ultimo infunde Croci, Caſtor. aa. ʒj. Doſis gut. xxx. in ullo vehiculo appropriato.

Sed ſi oriri videatur à *Sale Bilioſo, Cardiaca* temperatoria cum *Acidis* Lenioribus uſurpentur, ut *Spiritus Salis Dulc. Succus Citri, Lujulæ. Tinct. Corall.* &c. In Paroxysmo *Venæ-*

ſectio etiam conducit, præcipue ſi adſit *Plethora*. Quamcunque autem agnoſcat Cauſam, *Abſorbentia* & *Bezoardica* exhiberi poſſent, ut *Bezoard. Mineral. Terra Sigillat. Margarit. Corall. Ocul. Cancror. Teſt. Oſtreor.* &c.

Paroxyſmo pedem referente purgatio levior & moderata locum obtinet, ut *Pill. Tartar. Ex tribus*, Vel,

℞. *Rhabarb.* ʒiij. *Sal. Tartar.* ʒij. *Aq. Cinnamom.* ℥vj. fiat infuſio pro unâ Doſi. Purgatione paractâ *Diaphoretica* leviora ſæpe proſunt, ut

℞. *Laud. Londinenſ. Camphor. aa. gr. ij. Bezoard. Mineral. gut. iv.* cum *Confection. Alkerm.* f. Bolus.

Si procedat à *Scorbuto, affectu Hypochondriaco* vel *Hiſterico, Cachexia, Atrophia*, aut ſimilibus, promovenda eſt cura horum morborum, à quibus ipſa dependet.

In curando hoc Morbo laudant Medici *Cor Suis*, *Bovis*, *Cervi*, &c. Externè ſuadent, ut uſurpentur *Cucurbitulæ*, *Sacculi*, *Unguenta*, *Fumigationes*, &c.

CAP.

CAP. XVI.

De Syncope, ſeu Leipothymia.

1. EST ſubita ſuppreſſio functionum Vitalium, orta à nimia fuſione vel Coagulatione Sanguinis.

2. Si ſolummodo adſit virium jactura, cum *Vertigine* & ſtrepitu in Capite, varii Colores Oculis repræſentati, labia, & Genæ pallidæ, ſudores frigidi, & tantillum ægritudinis, dicitur *Eclypſis*; ſed ſi adſit etiam Animæ Deliquium dicitur *Leipothymia*; & ſi præter omnia hæc *Symptomata* pulſus etiam & reſpiratio deficiant, dicitur *Syncope*, vel *Aſphyxia*, & ægrotans pro tempore mortui ſpeciem præ ſe fert.

3. *Deliquium Animi* oritur vel à penuria, ſuppreſſione, vel diſſipatione Spirituum Animalium.

(1.) Penuria oriri poteſt à nimiâ Sanguinis Jacturâ, Diarrhæâ, alimenti defectu, &c.

(2.) Suppreſſio ab ingratâ aliqua viſione, aut odore; vel ab affecti-

bus Animi, ut terrore, amore, &c.

(3.) Diſſipatio, à veneno, febri peſtilentiali, extremo labore, &c.

4. *Leipothymia* in fæminis *Hyſterico affectu* obnoxiis, vel quæ à *Phlebotomia*, ingrato odore, viſione aliquâ inimicâ, &c. provenit, non multum metuenda eſt: Sed ſi *paroxyſmus* diu perſiſtat cum reſpirationis & pulſûs defectu, vel ſi crebrò recurrat, & ægrotans *Phthiſi* obnoxius ſit, mors fores pulſat; & ſi *tremor* & *Convulſiones* adſint, omnis ſalutis ſpes deplorata eſt.

5. *Therapeia. Cardiaca* Animi deliquio appropriata ſunt, illa quæ vel Spiritus volatilizant, quando Acidum coagulans prædominatur; vel quæ eoſdem reſtaurant & concentrant, quando exhauſti & diſſipati, & irregulariter in Cor & arterias exploduntur. Primi generis *Cardiaca* ſunt Volatilia Salina Alkalia, adjuncta Sulphureo Aromaticis, (i. e.) *Salibus Volatilibus Oleoſis*, quorum Catalogum ſuperiore Capite recenſuimus; Vel,

℞. *Aq. Cinnamom.* ℥iv. *Spir. Sal. Armoniac. gut. xxx. Ol. Cinnamom. & Succin. aa gut. ij. Syr. Caryophyllor.* ℥ſs. *Miſc.* Hiſce adde *Aq. Borra-*

ragin. Meliſ. vel Roſar, prout neceſſitas & occaſio poſtulat.

Sed ſi *Leipothymia* à febribus, &c. proveniat, Acida Volatilia, (i. e.) *Spirit. formicarum*, & *Sulphureo-ſpirituoſa* adjuncta *Acidis* præferenda ſunt; ut. *Spirit. Sal. Dulc. Sulphur. Nitri*, &c. Vel,

℞. *Aq. Meliſſ. Cinnamom. aa.* ʒij. *Confectio Alkerm.* ʒi. *Syr. Corall.* ℥j. Miſce f. Julapium. Hiſce adde *ſuccum citri, aurantiorum, Lujulæ*, & ſimilia, quando nempe Deliquium provenit à nimia diſſolutione Sanguinis; ſemper tamen ratio habenda eſt Morbi, à quo provenit Deliquium.

Externe irroretur facies aquâ frigida; & *Spiritus Salis Armoniaci* fortiſſimus naribus admoveatur, &c.

CAP.

CAP. XVII.

De Inappetentia & Nauſea, ſeu Cibi Faſtidio.

1. I*Nappetentia* & *Nauſea* eſt depravata ventriculi fermentatio.

2. *Cauſa* (plerumque) eſt vel bilis præternaturalis vel viſciditas pituitoſa in plicis ventriculi latitans, vel admixta ejus proprio fermento; vel denique vitium ineſt Liquori glanduloſo fermentationi adaptato.

Cauſæ Accidentales forent, vel abuſus ſex rerum non Naturalium, Morbi alii prægreſſi (veluti febres, à quibus Sanguis depravatur, &c.) vel defectus fermenti vitalis: Et quandoque etiam oritur ex conſenſu aliarum partium, ut Cerebri, Uteri, &c. Vel ex ullo accidente, quod Spiritus Animales exagitat.

3. Si in initio Morbi contingat, res non adeò periculi plena eſt, ac ſi in declinatione; ſi Chronicorum Morborum conſortium ambiat, in deterius vergit; & pejus ſe habet in

pueris

pueris quàm in adultis,

4. Pro *Curatione* ; primò Emeticum levius conducit (ad illud eliminandum quod fermentum vitiat) & deinde ſi quid bilioſum in Culpa ſit, Stomachica unà cum Acidis temperatioribus conveniunt ; Ex. gr.

℞. *Spir. Salis Dulc. Eſſent. Menth. Abſinth. Elixir. Proprietat. Paracelſ. aa.* ʒj. *Aq. Cinnamom.* ℔j. *Miſce. Doſis* ℥ſs. ſæpius. Vel,

℞. *Tinctur.. Nucis Moſchat. Piperis aa.* ʒj. *Spir. Sal.* ℈j. *M.* Doſis gut. xxx. *Abſinthium & ſemina Carminativa* adduntur Cereviſiæ Ordinariæ, quæ pro omnibus vehiculis inſervire poteſt.

Sed ſi Acidum viſcidum, dolorem gravativum in ventriculo producat, *Abſorbentia* & *Volatilia Aromatica* locum obtinent, ut,

℞. *Ocul. cancror. Corall. aa.* ℥ſs. *Ol. Stillatit. Aurantior. Menth. aa. gut.* iij. Miſce. Vel,

℞. *Spirit. Saſſaphras, Limon. aa. part.* 1. *Infund. Myrrh. Aloes, Croci, aa. quant. ſufficit:* Elixiris hujus decantati ſingulis guttis xxx. adde *Olei Cinnamom. gut. ij.* pro unâ Doſi.

Purgatio levior etiam conducit ad reliquias

reliquias (ſi quæ ſint) Evacuandas, ut *Electuar. Diaprun. Sylvii Cholagogum. Pill. Aleophang. Stomach.* &c.

Immodicus uſus dulcium & pinguium ſedulo vitetur; hæc fermentum Stomachi pervertunt, ſicut & omnia Sulphura durioris indolis, Nitra Lixivialia, &c. Opium fermentum obtundit & hebetat. Motus etiam nimius vitandus eſt, nam Humores quieſcentes excitat, unde Spiritus irregulariter functiones ſuas obeunt; idem etiam dicatur de affectibus Animi.

Sed quandoquidem inappetentia plerumque ſit Symptomata alterius cujusdam morbi, præcipua Cura habēda eſt illius morbi cui Ortum ſuum debet.

CAP.

CAP. XVIII.

De Appetitu Nimio.

1. EST inſatiabile comedendi Deſiderium, Ortum à fermento ventriculi, vel nimiâ quantitate aucto, vel nimiâ Acrimonia prædito.

2. Quandoque nullus adeſt vomitus, & tum dicitur *Bulimos*; plerumque tamen vomitus ſuccedit & ſæpiſſime etiam dejectiones, quo in caſu dicitur *Kunorexia*.

3. Autumo Cauſam deducendam eſſe à ſucco è Glandulis ventriculi & Æſophagi exudante, nimiâ mole abundante, vel nimis Acri & Acido; licet & *ſuccus* pancreaticus & ſaliva ejusdem vitii Correa ſint; etiam nimium Cibi Acris & remediorum ejusdem Naturæ Aſſumptum famem hanc producit.

4. Si non usque adeò extrema ſit hæc fames, & ſi Plæthorica conſtitutio adſit, patientes exinde pingueſcunt; ſed maxima pars hominum,

hoc

hoc affectu percitorum, macreſcunt, & niſi præſentem ferant open in Cachexiam, Phthiſin, &c. præcipitantur.

5. *Therapeia.* Omnia Acida & Acria procul exulent, & pinguia & Oleoſa, quæ Acrimoniam obtundunt in uſum vocentur. Abſorbentia hiiſ ſine dubio conducunt, ſicut & omnia Salia Alkalia fixa & Volatilia perimunt enim & temperant Naturam Acidorum Corrodentium: Hiiſce junge opiata.

1. ℞. *Cretæ, Boli veri, Cinnamomi. aa.* ʒj. *Ol. Menthæ Sem. Aniſi aa. gutt. x. Theriac. venet. Antiqu.* ʒiij. Miſce. Doſis ʒj. in Aq. Cinnamomi. Vel,

2. ℞. *Sal. Volat. Oleoſ. gut. xv. Laudan. Liquid. gut. x. Ol. Amygd. Dulc.* ℥ſs. pro unâ Doſi. Vel,

3. *Antimon. Diaphoret. Corall. præparat. aa.* ʒij *Laudan. Londinenſ.* ℈ſs. *Ol. Cinnamom. gut. x.* Miſce. Doſis ℈ij in Vino Malag.

Laudant Medici juſculum Pingue, Gelatinas, Vitella Ovorum in Vino Meraciori exhibita.

Veteres & nonnulli etiam ex recentioribus Medicis ſuadent evacuationem inſtituendam eſſe per vomitum

&

& ſeceſſum ; Sylvius & Deckerus hanc ſententiam rejiciunt, nos tamen novimus vomitum curam hujus morbi perfeciſſe.

CAP. XIX.

De Dolore Ventriculi, ejusque Symptomatis; Ructibus, Cholera, Inflammatione, &c.

1. EST ſenſatio Doloroſa in parte affecta, orta à Corrodente quâdam Acrimonia, Continuum ſolvente.

2. Dicitur *Cardialgia*, quando ſuperius Ventriculi orificium afficit, & *Dolor Ventriculi* quando Pylorum afficit.

3. *Signa Cardialgiæ* ſunt Dolores Acres, ſummi & exquiſiti, circa foveam Ventriculi, quos quandoque comitantur Vomitus, Vertigo, Leipothymia, Convulſiones, &c.

Si aliam Ventriculi, partem afficiat, vel Pylorum, Colicam imitatur cum dolore quidem Acerbiſſimo, ſed ſine Symptomatis illis Horrendis: Plerumque tamen Vomitum pro-

producit, Ardorem Ventriculi, ructus flatulentos, ſtrepitus in inteſtinis excitant, ut & Ventriculi diſtentionem, &c.

4. *Cauſa* eſt ſolutio continui ab Acido aliquo Mucoſo, bile Volatili, & Vaporibus Acrioribus, Cauſticis, Deleteriis, & Malignis Salibus (ut in peſte) Lumbricis, Nimiâ Ingurgitatione ciborum acrium, Venenis, & aliis Heterogeneitate partium dotatis; quæ omnia adeò divellunt & diſtrahunt fibras Nervoſas, ut Spiritus Animales extra ordinem cogantur, & furibundos ineant Motus; inde oriuntur graviſſimi illi Dolores, qui variè Ægrotos diſcruciant pro Natura Cauſæ peccantis; quæ ſi ſit Mucilago ulla Viſcida & Acido commixta, & ſi occurrat portio aliqua Bilis Volatilis, exinde formatur fermentum flatuoſum, quod cum in Duodeno majorem acquirat quantitatem (ubi nempe duo ſucci ſibi invicem occurrunt) omnes ſupergreditur fines, ſeipſum in inteſtina, Hypocondria, Ventriculum, &c. quaquaverſum propellens; unde procedunt illa Ventris tormina, inteſtinorum ſtrepitus; & ubi ejus Curſui obex ponitur, etiam

in-

ntumeſcentia. Quod etiam particulis ſuis acutioribus fibras nervoſas vellicat, unde ſequitur Spaſmodica Contractio Ventriculi & inteſtinorum, ex quâ Contenta Neceſſario ejiciuntur: Et prout hæc Salia ſunt magis vel minus Cauſtica eo augetur vel diminuitur morbi malignitas; & aliquando non ſolum ſubſequuntur vehementes Evacuationes, ſed & inflammationes, Abſceſſus, Ulcera, Gangræna, immo & nonnunquam ipſa mors horum veſtigia premit.

5. Hic morbus eſt de acutorum genere, & periculo plenus; & prout Symptomata magis aut minus vehementer urgeant, ita ferendum eſt Judicium. Si ſeveriſſimi torqueant dolores, unà cum ſudoribus frigidis, Animi Deliquio, & Convulſionibus, mors metuenda eſt; & ſi adſint febris Maligna, Dyſenteria, &c. Omnis fere labitur ſpes; ſed ſi adſit ſingultus, de morte adventante non amplius dubitandum eſt. Sed ſi dolores non usque adeò urgeant, Symptomata miteſcant, & Evacuationes minus vehementes ſint, vel ſi ſolummodo à flatibus procedant; minus eſt periculi.

In

In Conſtitutione Sanâ & Athleticâ, Cardialgia, ructus, & vomitus Critici, ſine magno dolore aut noxa fiunt.

6. *Therapeia.* Motus violentiores, vel Corporis, vel Animi in hoc morbo ſuſpiciuntur, hoſtem enim è latebris excitant; & noſmet ipſi ſæpiſſime experti ſumus, quod frigus externum, ſi in ullam Corporis partem penetraverit, præcipue ſi *Abdomen, Pectus* vel *Pedes* corripuerit, *Cordialgiam* excitavit; & in hoc caſu Bolus ſequens mirè efficax evaſit.

℞. *Bezoard. Mineral. gr. xv. Ol. Deſtill. Menthæ, Cari, Cinnamomi, aa. gut. ij. Laudan. Londinenſ. gr. ij. cum Conſerv. flor. Borrag.* f. Bolus.

Abſorbentia quidem adjuncta *Stomachicis & Carminativis*, (& ſi dolor valde urgeat, & vehementia adſint Symptomata) etiam *Opiatis* benè præparatis, maximè proſunt: Sed ſi oriatur ex aſſumptione ullius, v. gr. veneni, &c. & nauſeam, & vomitum creet, *Emetica* leviora primo exhibenda ſunt.

1. ℞. *Aq. Cinnamom. Menthæ aa. ℥j. Syr. Limon. ℥ſs. Laudan. Liquid. gut. x.* Miſc. Vel,

2. ℞. *Sal. Abſinth. ʒſs. Ol. Cinnamom.*

mom. Menth. aa. gut. ij. Syr. Citr. ℥ſs. Miſc.

Si *Cholera* adſit & bilis majore impetu ſurſum quàm deorſùm evacuationem attentet, *Enemata Emollientia* conducunt, ut & *Cholagoga* & *Laxantia.* Ex. gr.

1. ℞. *Caſſi. recenter Extract,* ℥iij. *Senn. Rhabarb. pulveriſ. aa.* ℈ij. *Ol. Stillatit. Menth. Macis aa. gut. ij. Laud. Liquid. gr. j.* Miſce.

Si ſuſpicio adſit malignitatis, adde *Alexipharmaca.*

2. ℞. *Theriac. Venet.* ℥j. *Sal. Volat. C. C. gr. vj. Ol. Chymic. Caryophyll. Aneth. aa. gut. iij.* Miſc.

Si adſit inflammatio, & æger Athletico Corpore gaudeat, prodeſt Sanguinem detrahere ; non autem Catharſis aut Vomitus promovenda ſine maximâ cautelâ *Abſorbentia* in hoc affectu conveniunt , ſed *Salina Urinoſa* præcellunt, & ſi dolor valde urgeat, addantur *Anodyna.* Si *Cardialgia* à flatibus procedat *Catharticum* aliquod *Carminativum* & *Enema* ad tranſitum liberiorem promovendum opem ſine dubio ferent.

Externè *Salia Volatilia Oleoſa* pro fomentationibus utiliter uſurpantur, & in *Cardialgia Spir, Roriſmarin.* quo

fo-

foveatur Ventriculus præſens affert levamen.

CAP. XX.
De Singultu.

1. EST morbus Ventriculi, & *Cauſa* eſt quodcunque orificium ſuperius Ventriculi inquietare valet, adeò ut *Diaphragma* etiam afficiatur; quod probabiliter provenire poſſet à flatulenta aliqua materia ibidem incluſâ, vel à viſcida & tenaci materiâ orificio Ventriculi impacta & adhærenti, nervos tenuiores irritante, unde & *Diaphragma* ex conſenſu afficitur: Et inde oritur motus hic Convulſivus: Hæc autem materia peccans vel in ipſo Ventriculo generatur, vel ex pravâ Sanguinis Diatheſi ab aliis partibus accerſitur, ut in *Febribus Malignis*, *Dyſenteriis, &c.*

2. Si *Singultus* procedat à vulnere ullius partis nobilis & principalis; vel ſi vehementes evacuationes vel malignum quemdam morbum ſubſequatur, maximè periculoſus eſt; ſed ſi levior ſit, facile curatur ex Spiritus Cohibitione, Pudore, aut improviſa qualibet paſſione Animi.

3.

3. Si malignitatis particeps non ſit, inchoetur Cura *Vomitoriis* levioribus & *Catharticis*, niſi debilitas virium prohibeat: Sed in omni Caſu *Abſorbentia* & *Antiſpaſmodica* conferunt.

℞. *Cinnabar. Nativ. Corall. C. C.* *aa.* ʒſs. *Caſtor.* ℈j. *Ol. Stillat. Caryophyll. Aneth. aa. gut. iv.* Miſc. Doſis ℈j.

Si à flatibus producatur, Semina Carminativa addantur.

℞. *Aq. Cari* ℥ij. *Eſſent. Aneth. Caſtor. aa.* ʒſs. Miſc. *Semen. Aniſi.* conſtanter in ore manducatum multum laudatur. Sed ſi Singultus vehementer urgeat, (à quâcunque procedat cauſâ) *Opiata* bene præparata & cum judicio exhibita ſunt ſine pari. Si malignitas adſit, addantur *Alexipharmaca.*

℞. *Margarit. Bezoard. Mineral. aa.* ℈j. *Oſſis de Corde Cervi, Pulver. è Chelis aa.* ʒſs. *Laud. Londinenſ. gr. iij.* Miſc. Doſis ℈j.

Externe Emplaſtra & Unguenta ex *Antiſpaſmodicis, Stomachicis, Carminativis*, &c. Ventriculo applicata proſunt; quorum mixtura & applicatio pro cauſæ exigentia dirigenda eſt. His adde *Salia Volatilia Oleo-*

ſa, Cucurbitulæ, Ligaturæ, Frictiones, &c. valde prædicantur.

CAP. XXI.

De Fluxu Alvi.

1. EST Alvi fluxus, quo nimiâ cum frequentiâ & copiâ humores varii per alvum evacuantur.

2. Si materia excreta ſit cibus indigeſtus dicitur *Lienteria*; ſi ſemifermentatus ſit, Crudus, & cinera cei Coloris, vel albeſcens inſtar Chyli, dicitur *Cœliaca* (apud quosdam Medicos audit nomine *fluxus alvi Chyloſi*) ſed ſi excrementa ſatis digeſta & fermentata fuerint, ſed liquida vel aquea, dicitur *Diarrhæa*, in quà ſi excreta flava ſint, Bilis peccat, ſi pituitoſa & viſcida ſerum in culpa eſt, ſed ſi nigra & diſcolorata ſint, acidum occurrit.

3. *Cauſa Lienteriæ* eſt aliquid fermentum Ventriculi obtundens, & etiam fibras ejusdem irritans, unde contenta ſua infermentata & feſtinanter nimis propellit. *Cœliaca* oritur ex obſtructione vaſorum lacteorum

rum & tranſcolationis Chyli per ea, non excludendo defectum etiam Bilis. *Diarrhœa* producitur à nimia ſeri vel lymphæ copia; quæ cum è Vaſculis ſuis in partem affectam effundantur, ibi bili occurrunt; & ex horum concurſu excitatur efferveſcentia; hinc morbus magis vel minus eſt acris, Bilioſus, ſeroſus, vel acidus, prout varia ſalia inteſtina irritant, & Spiritus Animales perturbant.

4. Quælibet fluxus alvi ſpecies diu perſiſtens & magnum excitans dolorem, vel ſi excreta ſint nigra, livida aut viridia, ſuſpicienda eſt; & *Lienteria* & *Cœliaca* magis quam *Diarrhœa*.

Fluxus alvi Criticus ſine notabili dolore magis conducit quam nocet.

5. *Cura.* Praxis omnium Medicorum & experientia quotidiana hoc extra controverſiam ponunt, quod in fluxu alvi curando initium ſumendum eſt à Catharſi; quæ humori peccanti adaptanda eſt, cui etiam copioſe immiſceantur *Balſamica*, *Aromatica*, & ſi dolor admodum urgeat, *Anodyna*. Ut ſi bilis in culpa ſit,

℞. *Rhabarb.* ℨj. *Sal. Abſinth. gr.* x.

Nucis Moſchatæ ℈j. *Laud, Londinenſ.* *gr.* M. f. Pulvis. Vel,

℞. *Pulver. Rhei.* ℈ij. *Sal. Volatil. Urin. gr. viij. Ol. Cinnamom. Fenicul. aa. gut. iij.* cum *Extracto Rhamni* f. Pillulæ.

Si excreta ſint nigri aut viridis coloris, *Abſorbentia* & *Bezoardica* addenda ſunt; quæ etiam in quolibet fluxu alvi conducunt; purgatione prægreſſâ.

1. ℞. *Bezoard. Mineral.* ℈j. *Caſtor. gr. x. Rad. Tormentill.* ʒiſs. *Laudan. gr. vi. Ol. Cinnamom. Menth. aa. gut. iij.* f. Pulvis pro unâ Doſi.

2. ℞. *Rad. Tormentill.* ℥ſs. *Catechu.* ʒiij. *Maſtiches, Succini aa.* ʒj. *Cinnamom. Sem. Papav. Cari aa.* ℈j. Pulveriſ. & cum *Syrupo Menthæ.* f. Electuar. pro ſex Doſibus.

Externè Adſtringentia leviora & Balſamica Aromatica applicentur, ut *Tacamahaca*, *Maſtiche*, *Ol. Menth. Macis*, *Aſinth*, &c. Vide duo Capita ultimò prægreſſâ.

CAP.

CAP. XXII.

De Dyſenteria.

1. EST immodica evacuatio materiæ purulentæ vel Sanguineæ per alvum, cum torminibus acrioribus & ulceratione Inteſtinorum; quandoque cum *Teneſmo*, & ſæpe cum *Febre.*

2. Quandoque ſolummodo Inteſtina Craſſa afficiuntur, ſicut dignoſcitur ex dolore magis gravativo & hebetante, & ad latera Abdominis afficiente, & ex excretis minus purulentis & ſanguineis: Sed ſi Inteſtina Tenuia afficiantur dolores acuti quaquaverſum per integrum abdomen radiantur, neque derepentè dejectionem producunt, Si dolores inceſſantes adſint, ulcus indicatur. Si *Symptomata* extremè mala ſint ſine dolore, Gangræna metuenda eſt.

3. *Cauſa* eſt Acrimonia heterogenea Salina in Sanguine, unde adeo tenuis & acris evadit, ut meatus Cœliacos tenuiores perrumpant, & in inteſtina irruens, eadem corrodat &

exaſperet; etiam *Succus Pancreaticus* & *Bilis* exinde depravantur, & Vapores, & Tormina excitantur.

4. Eſt morbus periculi plenus, & ſi concomitetur *Nauſea* ſeu cibi faſtidium, febris, Vigiliæ, Vomitus, & ſitis extrema; vel ſi excrementa ſint valde nigra, disjuncta & lacera quaſi, & veluti fruſtra carnis [illegible] excernantur; omnia, inquam, hæc ſunt mali moris *Symptomata*; ſed ſi adſint etiam *Sudores frigidi*, *Leipothymia*, & *Convulſiones*, de *cura* non amplius ſperandum eſt.

5. *Cura.* Si Malignitas conſtet, præſtat initium ſumere à *Bezoardicis* & *Diaphoreticis*; ut

℞. *Theriac. Andromach.* ℈j. *Sal. Viperar. gr. vi. Ol. Cinnamom gut. j* Miſc.

Ordinario autem in principio *Purgationem* inſtituimus ope *Catharticorum* in proxime prægreſſo Capite nominatorum, & plerumque quidem præparationibus quibusdam ex *Rhabarbaro* Sed *Purgativa*, ſicut & omnia alia Remedia, moderatâ Doſi exhibenda ſunt.

Deinde *Adſtringentia* adhibemus primo leviora, & denique fortiora (ſi opus ſit) ſemper addendo *Opiata*, (niſi

(niſi *Symptomata* mortem minitentur, vel dolor non multum urgeat.)

℞. *Lapid. Hæmatit. Sang. Dracon. aa.* ʒſs. *Radic. Tormentill. Biſtort. aa.* ʒj. *Ol. Menth. Nucis Moſchat. aa. gut. vij. Laudan. Londinenſ. gr. vi. Conſerv. Roſ. Rubr.* ℥j. fiat Bolus. Doſis ʒij. vel iij.

His adde *Sem. Plantag. Papav. Corall. Maſtich. Succin. C. C. Crocum Martis Adſtringentem, Bolum Catechu,* ut & omnia terreſtribus particulis gaudentia, & etiam quæ hactenus præſcripſimus in *alvi fluxu* curando; & ſi adſit malignitas, adde *Pulv. Viperar. Serpentum, Camph.* &c.

Enemata etiam conferunt, quæ fiant ex *lacte* vel *ſucco Plantaginis, Vitellis Ovorum,* & *Terebinthina Veneta.* Pro Enematibus vide *Platerum* & *Riverium.*

Externè *Adſtringentia* & *Anodyna* uſurpari poſſent, ut *Unguent. Comitiſſa, Sumach, Ol. Cydonior.* & ſimilia; Vel,

℞. *Theriac. Andromach.* ℥j. *Rad. Tormentill. Boli veri aa.* ℥iij. *fruſtorum Panis* ℥iv. Cum *Aceto Roſarum* fiat *Cataplaſma.*

Teneſmus iisdem remediis cedit.

CAP. XXIII.

De Dolore Colico.

1. EST moleſtiſſimus doloris ſenſus in *Abdomine*, dependens à ſolutione continui. Partes affectæ ſunt Inteſtinum *Colon*, ejusdem Tunicæ & Membranæ, vel partes adjacentes, vel nervi *Meſenterici*.

2. *Signa.* Dolor vehemens in Inteſtinorum regione, quandoque in uno, quandoque in pluribus locis ſitum obtinens. Contractio vel Diſtenſio partium *Abdominis* unà cum ſpiſſa & pauca urina, Adſtrictione Alvi, Vigiliis, Siti, vomitu, febre, ſudoribus frigidis, deliquio Animi, &c.

3. *Cauſam* arbitramur conſiſtere (ſaltem plerumque ita ſe habet) in præternaturali fermentatione *Succi Pancreatici* & Bilis; vel nempe unus vel uterque vitioſus exiſtit, vel chylo indigeſto occurrunt. Veriſimile eſt flatulentam aliquam, viſcidam, acidam, vel acrem materiam produci, &c. quanquam minime du-

ſtor. aa. ʒj. *Sal. Volat. Succin. Lumbricor. aa. gr. vi. Ol. Pomor. Aurantior. Nucis Moſchat. aa. gut. vij. Laudan. Liquid. gut. xl.* Miſc. Doſis gut. xx.

Hujusmodi Remedia ſæpius propinari poſſent in ℥j. *Aqua Cinnamomi tenuioris*, vel *Aquæ Lumbricor. Magiſtral.* ——Etiam *Tinctura Antimonii, Cinnabaris Antimonii, Sulphur Anodynum* & illud *Vitrioli*,&c. conducunt.

Externe *Salia Volatilia Oleoſa* multum celebrantur pro fomentationibus; ſpeciatim ſi componantur ex *Spir. Roriſmarin, Salviæ, Chamomil. & addantur *Spiritus & Olea Lumbricor. Terreſtr. Sanguinis Humani, Ol. Caryophyllor. Semin. Aniſ.* & ſimilia.

De horum ſucceſſu nosmetipſi Oculati Teſtes teſtimonium perhibemus.

CAP.

CAP. XXIV.

De Iliaco Affectu, vulgo Paſſione Iliaca.

1. EST Dolor Intenſiſſimus in Inteſtinis Tenuibus, & nonnunquam in Craſſis, cum fæcum Alvi retentione, & quandoque Vomitione.

2. *Cauſa.* Procedit plerumque ab Inflammatione *Ilii*; à materia aliqua acri, (ſive Bili, ſive liquore Glanduloſo in auſteram diatheſin degenerato) cujus irritatione motus Inteſtinorum periſtalticus invertitur, & Spiritus Animales (ſicut in omnibus Inflammationibus) in furorem excitantur, & diſſipantur; qui tantum cient tumultum, ut Tunicæ Inteſtinorum extendantur, & Inteſtinorum meatus coarctetur & occludatur: Quibus adde fæces induratas, flatus, Lumbricos, Hernias, &c. quæ (ad minimum) *Cauſæ Antecedentes* nuncupari poſſent.

3. *Signa.* Dolor acutus, & excretionis fæcum alvi privatio, & ſæpe

pe Tumor durus in *Abdomine*, & ejusdem diſtenſio flatuoſa, unde ſubſequitur omnium humorum in primis viis ſtabulantium vomitus, & ſæpiſſime ipſarum fæcum alvi.

Si morbus procedat ab *inflammatione*, adeſt *febris* & calor intenſus; ſi ab ulla *Obſtructione*, parum aut nihil febricitant; ſi à *flatibus*, dolor incertus de loco in locum vagatur.

4. *Affectus Iliacus* raro curatur, niſi procedat vel à *flatibus* vel *fæcibus induratis*; quo caſu ſæpiſſime curam conſequitur.

5. *Cura.* Humores Auſteri ſunt corrigendi; motus Inteſtinorum inverſus in priſtinum ſtatum reducendus; & perturbatio Spirituûm Animalium temperanda eſt. Si adſit *Febris*, initium ſumatur à *Venæſectione*; ſin alias, omittatur. Sed quomodocunque ſe habeat, *Enemata* ex *lacte* & *ſaccharo*, adjuncta *Eſſentia Caſtorei*, injicienda & ſæpius iteranda ſunt. Et, niſi adſint Vomitiones *Bilioſæ*, *Oleum Amygdalarum*, vel *Olivar.* addi poſſet. Etiam *Juſcula pinguia* ore aſſumantur, & *Enematis* injiciantur. Et ſi dolor acerbiſſime urgeat, *Anodyna* (immo *Opiata*)

unà cum *Antiſpaſmodicis* exhibere fas eſt. Præcipue autem laudo *Caſtoreum*, quod Spiritus Furibundos temperat & compeſcit, & motum Inteſtinorum directum reſtituit. Deinde non ſolum *Emollientia, Laxativa Unguenta*, ut *Unguentum Arthanita*, & fomentationes ex *Colocynthide* & *ſeminibus Carminativis* in *Spiritu Vini* infuſis &c. conducunt; ſed & *Enemata* & *Cathartica* leviora (prout exigit neceſſitas) denuo reiteranda veniunt.

CAP.

CAP. XXV.

De Ictero.

1. I*Cterus* eſt Cachexia integrum corpus colore nigro vel flavo tingens.

2. *Signa* ſunt appetitus iners, ſitis, ſapor amarus in ore reſidens; quæ Symptomata ſubſequitur pruritus, & quandoque flavus, quandoque niger color integram occupat Corporis ſuperficiem, Urina colore intenſe flavo prædita eſt, & linteum intinctum colore croceo inficit; adeſt & alvus conſtipata, & plerumque excrementa alba ſunt.

3. *Cauſa* plerumque eſt defectus debitæ evacuationis bilis flavæ in Inteſtina; qui oritur vel à defectu fermenti appropriati, quod illam a Sanguine ſeparet; vel ſi ſeparata ſit in Hepate, quidam meatus Inteſtinorum occluduntur.

4. *Icterus* recens facillime curatur; ſed ſi inveteratus ſit, vel ſenio confectos corripiat, vel mulieres prægnantes; vel ſi morbi pejoris Indolis con-

concomitentur, ſi adſit Diarrhæa, vel ſi contingat afficiente febre ante Criſin, in omnibus hiſce caſibus difficilis eſt curatu: Si procedat à morſu Animalis venenati, vel ſi febrem ſubſequatur, nonnunquam hiſce morbis curatis & ipſe ceſſat; non tamen ſemper ita ſe habet.

5. *Cura.* Quæcunque cauſa Icteri aſſignetur, nihil adhuc novimus, quod par ſit *Alkalibus Volatilibus Salinis*, vel Catharticis commixtis, vel in intervallis purgationis exhibitis. Quorum præcipua ſunt *Salia Volatilia*, & *Spiritus Lumbricorum*, *Millepedum*, *Urina*, *Salis Armoniaci*, *Viperar.* &c. Purgativa autem conficiantur ex *Rhabarbaro*, *Croco*, *Aloe*, & præcipuè ex ſucco *Rhamni*, &c. Exempl.

℞. *Syr. de Spina Cervin. ab ℥j. ad ℥i. Tinctur. Croci extractæ cum Aqua Cinnamom. ℥ij. Spir. Sal. Armoniac. gut. xxx. vel xl.* Miſc. pro unâ Doſi.

Mulieribus autem prægnantibus, vel in caſu quo *Cathartica* fortiora non conveniunt; horum vice,

℞. *Spir. Vin. Rectificat. ℥x. Sal. Volat. Urin. ℥j. Ol. Chymic. Abſinth. ℈j. Ol. Cinnamom. ℈j. Croci Anglican.*

can. opt. ℥j. Digerantur in vaſe vitreo benè obturato.

Hujusmodi Remediis utatur Æger ſæpius, & tantum ſingulis vicibus, quantum commodè aſſumere poteſt; vel ſi placeat, hujus vicem ſuppleat *Infuſio Croci in Spiritu Volatili Urinæ:* Pro vehiculo uſurpetur *Infuſio florum Hyperici vel Chelidonii in Cerevisia Lupulata, Vel Vino albo aut Rhenano.* Præter hæc ſunt & multa alia remedia, ut *Stercus Ovill. Aſinin. Canin. Caballin. Anſerin. Gallinac. Rad. Rubiæ Tinctorum, Alcanna, Curcuma, Lapath. Acut.* Omnia Remedia *Chalybeata*, *Hepatica* & *Splenetica*; vel,

2. ℞. *Milleped. Lumbricor. Croc. aa.* ℈j. f. Pulvis pro unâ Doſi.

2. ℞. *Pulv. Viperar. gr. xv. Croci, Sal. Volat. C. C. aa. gr. viij. Diaſcord. q. ſ.* f. Bolus.

Si alvus pigrior ſit, injici poſſent *Enemata*, ſpeciatim quando *Cathartica* uſurpari nequeunt. ——— Ultimò denique *Sudorifica* conducunt ad reliquias expellendas, &c.

CAP.

CAP. XXVI.

De Hydrope.

1. HYdrops eſt præternaturalis collectio materiæ ſeroſæ, vel flatuûm, abdomen & quandoque internum Corpus tumore afficiens.

2. Dicitur *Aſcites*, *Tympanites*, & *Anaſarca* vel *Leucophlegmatia*. *Aſcites* dignoſcitur ex tumore abdominis, & ſæpe pedum, femorum, & Scroti; Corporis emacreſcentià, tuſſi & difficili Reſpiratione, Urina pauca, ſed ſpiſſa & ſæpe rubra; frequenti etiam ſiti, & facie flaveſcente.

Tympanites autem dignoſcitur ex hoc, quod Abdomen flatibus diſtendatur, ſine ponderis ſenſu, & ſi pulſetur ſonitum edit.

Anaſarca vel *Leucophlegmatia* pallidum & à tactu foveam relinquentem tumorem producit, per omnes Corporis regiones diſperſum.

3. *Cauſa proxima* eſt ſerum vel lympha & fortaſſis chylus; quæ vel ex ipſorum vitio (quod nempe nimium

mium ſeroſa, viſcida vel acria fiant, vel ex vitio vaſorum (quod nempe ab obſtructione quadam corrodantur & disrumpantur) effluunt è pomæriis ſuis, & collectionem præternaturalem alibi producunt, &c. *Tympanites* producitur à flatibus in Ventriculo, Inteſtinis, vel Meſenterio incluſis.

4. *Hydrops* morbus eſt periculoſus, ſed ſi recens curabilis eſt; & facilius eſt *Anaſarcam*, quam alias ſpecies curare. *Tympanites* & *Aſcites* ſi inveteratæ raro curantur; præcipuè, ſi difficilis ſit Reſpiratio; tuſſis adſit, Pulſus citatior, virium collapſus, macies, Urina pauca & intensè colorata, ſitis permagna, &c.

5. *Cura* conſiſtit in obſtructionibus removendis, materia extravaſata evcauanda, & partibus corroborandis: Quem in finem omnia ſale condita, acida, viſcida, & ſemicocta ſunt vitanda, ut & Vinum, Spiritus Vini, & omne potabile fortioris indolis: Pro potu utatur *Decocto Lignorum* cum *paſſulis*, cujus ſemipintæ add. *Sal. fix. Abſinth. Sambuc. Geniſt. Stramin. Fabar.* f. mixtura pro potu; vel (ſi lubeat)

fiat

at Sacculus diæteticus ex iisdem onſtans. Vel,

℞. *Rad. Ari, Enul. Campan. Iri-is, Liquorit. aa.* ℥ij. *flor. Ebuli, Sam-uci, Centaur. aa. Mij. Summitat. A-ar. dulc. Mij. Roriſmarin. Abſinth. a. Mſs. Sem. Aniſi, Fenicli, aa.* ℥j. Sacculus pro cereviſiæ tenuioris ongiis iij.

In hujusmodi vehiculis propinen-ur *Salia fixa*, vel *Salia Volatil.* ut *Spi-it. Salis Armoniaci, Urinæ, Vipe-ar.* &c.

Sæpiſſime etiam experti ſumus fe-ciſſimum eventum ex uſu ſequen-s Decocti, quod ſi per duas vel tres ces propinetur, maximam humo-is aquei quantitatem, ſummâ cum fficaciâ, educet. Quod ita ſe ha-et.

℞. *Scolopendr. Epatic. Sedi Major. alviæ Rubræ, Cochlear. aa. M. ij Co-cynth.* ℥j. *Raphan. Ruſtican.* ℥iij. *ulv. Glycyrrhizæ* ℥ij. *Baccar. Ju-iper.* ℥iv. *Sem. Aniſi* ℥ij. Deco-uantur omnia in Cereviſia fortiori rudâ per ſpatium unius horæ. De-nde cum frigeſcere incipit, fermen-etur. Fermentatione peractâ ar-tiſſime obturetur & reponatur per cto dies. Deinde detur uſui, tem-

pore

pore matutino, Stomacho Jejuno. Doſis ab ℥vi. ad xij.

Quandoque *acid. Spir. Nitri, Salis*, &c. & omnia *Diuretica*, multum pollent, ut & *Crocus* & *Tinctura Martis*, quæ ſemper exhibenda eſt, (præcipue in *Anaſarca*;) purgatio etiam crebro repetenda eſt. Exempl.

1. ℞. *Reſin. Jalapp.* ℈j. *Croci Martis, Salis Abſinth.* (*vel Geniſt*) *aa. gr. x. Ol. deſtillat. Feniculi, Anethi, aa. gut. viij.* f. Pulvis. Vel,

2. ℞. *Pulv. Jalap.* ʒſs. *Syr. è ſucco Cucumer. Aſinini* ℥ſs. *Tartar. Vitriolat.* ℈j. *Ol. Cinnamom. Gut. iv. Liquorit. pulveris. q ſ.* fiat bolus pro duabus Doſibus.

Etiam *Pillulæ Lunares* vel *Vitriolum Lunæ* proſunt; ut & *Diaphoretica* & *Sal. Volatil. Bufon.* mixt. cum *Spir. Nitri, Antimonio Diaphoretico*, & *Bezoard. Mineral.* quæ (ſecnndum Riverium) ſingulas Hydropis ſpecies feliciter curant.

Sed in *Tympanitide* & *Aſcite* præter hactenus præſcripta *Enemata* etiam multum laudantur; ſpeciatim illa quæ ex *Hydragogis* & *Carminativis* conſtant.

Externe *Emplaſtra, Cataplaſmata,* &c.

&c. uſurpanda ſunt, ut *Emplaſtr. è* *Bacc. Lauri. Stipticum Paracelſi, Ca-* *aplaſm. è ſtercore bovillo, Caprino, Co-* *umbino, Oleo Scorpion. Unguent. de* *Athanit.* & ſimilibus.

CAP. XXVII.

De Lumbricis.

. LUmbrici in variis Corporis partibus creantur, & (ut Dol-ei verbis utar) *nulli ſexui aut ætati arcunt vermes*: qui autem in Ven-riculo & Inteſtinis generantur, ma-imi ſunt momenti; & eorum tres int ſpecies:

1. Sunt Rotundi & oblongi, non iſſimiles Lumbricis Terrenis, & vo-antur *Teretes*: Hi autem plerum-ue in Ventriculo & Inteſtino Duo-eno reperiuntur.

2. Dicuntur *Lati*, ſunt latiores & nonſtroſæ longitudinis, & non usque deò vulgares.

3. Dicuntur Aſcarides, ſuntque enues, & numero reliquas ſpecies xcedentes, & plerumque in Inteſtino ecto receptaculum ſortiuntur.

2. *Signa,*

2. *Signa*, Reſpiratio difficilis ; h
litus acidus & fetens, tuſſis, dentiu
ſtridor, pruritus narium, Vultus p
lidus & ægritudinem præ ſe feren
Oculi profundius ſiti cæruleo cc
culo cincti ; quandoque exceſſiu
quandoque defectus appetitûs : D
lor, Tormina, & Diſtenſio Abdom
nis ; Sanguinis extenuatio, ſitis, f
bris, convulſio, Epilepſia, &c. Nco
bene, omnia hæc Symptomata ſim
non occurrere.

Aſcarides pruritum ani producun
& pro parte unà cum fæcibus excee
nuntur.

3. *Cauſa* videtur eſſe cibus non r
tè fermentatus, ſed cum crudus
Ventriculo & Inteſtinis permanea
corrumpitur, &c. quanquam & nco
deſint, qui ridiculè ſatis aſſerea
auſint, Lumbricos generari ex Ov
Muſcarum, unà cum cibo introſum
ptis.

4. *Lumbrici* Rubri, multi, & v
vaces, malè ſe habent ; ſi mort
ſint, pauci & albi, facilius curantu
Aſcarides non adeo difficulter ; ſe
in *Latis* curandis maximus eſt labo
Lumbrici ſoli è Corpore prodeunt
in initio Morbi, malum ſunt omen
ſed ſi in declinatione Morbi unà cu
fæc

fæcibus exitum quærant, bona prædicunt.

5. *Cura.* *Lumbrici* ſunt perimendi vel expellendi, materia illa cruda & pituitoſa evacuanda, & fermentum debitum reſtituendum eſt.

Omnia fere *amara* Lumbricos interimunt, etiam *Acria, Salina*; *& Acida, ut Myrrha, Aloë, Radic. Rhabarb. Petaſitid. Zedoar. Gentian. Summitat. & Semin. Abſinth. Centaur. Tanacet. Colocynth. Rutæ, Angelic.* etiam horum *Salia* & *Olea Stillatitia*, ut & omnes Spiritus Acidi, ut *Vitrioli, Nitri, Salis*, &c. Quibus adde *Terreſtria* & *Alkalizata*; ſed præferenda ſunt *Mercurialia*, in caſu quo *amara* exhiberi nequeunt Ut;

1. ℞. *Mercur. Crud.* ℥ſs. *Flor. Sulphur. Sacchar. alb. aa.* ℥j. Miſc. fiat Pulvis. Doſis ʒſs.

2. *Mercur. Dulc. C. C. uſti, Corallin. aa.* ʒij. *Sacchar. alb.* ℥ij. fiat Pulvis.

Poſt hæc (aut ſimilia) aſſumpta, bibat æger ℥iij. *vel. iv. Aquæ Graminis*, in qua *Mercurius* decoctus fuerit; & quandoquidem purgatio neceſſaria eſt ad Lumbricos expellendos, aliquando addantur priori

Doſi *Reſin. Jalap.* vel *Scammon. gr. vij. x. vel. xv.* Si autem Pillulas vel Amara exhibere fas eſt.

1. ℞. *Pillul. ex duob.* ℈j. *Mercur. Dulc. gr. vj.* fiant Pillul. pro unicâ Doſi.

2. ℞. *Pulver, Comitiſſ. gr. xv. Præcipitat. albi, gr. vj. Sacchar. albi,* ʒj. Miſc. pro unâ Doſi.

3. ℞. *Rhabarb. Elect. Myrrh. Sem. Tanacet. aa.* ʒj. *Cinnabar. Antimon. Camphor. aa.* ʒj. *Ol. deſtillat. Rut. Angelic. Caryophyll. aa. gut. ij.* fiat Pulvis pro 3. 4. vel 5. Doſibus.

Omnia de *Aloe* participantia, ut *Pillulæ Rud. Ruff. ex tribus,* &c. juncta Mercurialibus, valde conveniunt.

Sed ſi adſit Diarrhœa *Rhabarbarii* Pulveriſati ʒj. reliqua antecedit, etiam omnia *Terreſtria,* & *C. C. uſtum Oleo Vitrioli q. ſ. impregnatum* multum proſunt.

Externe *Emplaſtrum ex felle Tauri vel Bovis, Aloe & Pulpa Colocynthidos, cum guttis aliquot Olei deſtillati Abſinthii,* umbilico applicetur.

℞. *Ol. Vulgar. Rut. Abſinth. Sabin. aa.* ℥ij. *Pulveris Colocynthidos* ʒiij. Diger. per 24. horas igne moderato.

Inun-

Inungatur Regio Umbilici hujuſmodi *Linimentis* , vel *Unguento de Arthanita*: Unguenta quidem Mercurialia Lumbricos æque ac Pediculos enecant , ſed vix tuto adhibentur.

Aſcarides enecantur ab Enematis vel Suppoſitoriis, quæ componuntur ex amaris, ut Aloe, Colocynth. &c. Prius tamen injiciendum eſt Enema de Lacte ad Lumbricos deorſum alliciendos.

Purgatio etiam debitis intervallis repetita neceſſaria eſt, ſicut ſuprà præſcripſimus.

Quod ad Symptomata attinet , ut febres, Convulſiones, &c. Vide horum Morborum curam propriam.

CAP. XXVIII.

De Scorbuto.

1. EST Cacochymia, vel potius Sanguinis & aliorum Succorum prava Diatheſis.

2. Vel Hæreditarium eſt, vel per accidens accedit; vel recens eſt, vel inveteratum; vel leve eſt, vel gravius & pertinax.

3. *Signa* ſunt varia, ut Dolor Capitis, quandoque Acris & Acutus; quandoque Hebes & Gravativus; niger Cutis Color; Membrorum fatiſcentia; Diarrhœa, Dentium Collapſus; Gingivarum humor, pruritus, dolor, & ſanguinatio; pectoris infarctus, halitus fetens; Palpitatio, Appetitus pravus & inconſtans, Tormina ventris; alvus nimium conſtipata; vel nimium ſoluta, urina pallida; quandoque rubra & ſabuloſa; Vomitus; Ructus; Singultus; Maculæ in cutis ſuperficie apparentes, rubræ, ceruleæ & nigræ; quandoque in ulcera inveterata degenerantes: Etiam tremor, oſſium crepitus,

pitus, & Articulorum contractio, Hebetudo, Vertigo, Convulſiones, Epilepſiæ, Podagra, Melancholia, &c. Notandum autem omnia hæc Symptomata ſimul & ſemel in eodem ſubjecto non occurrere.

4. *Cauſa* eſt Acrimonia ſeu Aciditas quædam in Sanguine; prior muriaticâ ſuâ acredine conſiſtentiam pervertit, unde nimium attenuatur, & depauperatur; poſterior ſuo acore maſſam ſanguineam coagulat & inſpiſſat, &c. Exinde vitiatur Lympha, & conſequenter Ventriculi fermentum.

Cauſæ accidentales eruendæ ſunt ex uſu irregulari ſex rerum non naturalium, Climatis natura, Sanguinis diſpoſitione Hæreditaria, &c.

5. Hic morbus eſt de Chronicorum genere, difficulter curatur, & ejus *Prognoſtica* dubia ſunt & infida.

Si recens ſit, & Juvenes & Corpore Robuſto præditos afficiat, curabilis eſt, (ſpeciatim ſi ex accidente aliquo proveniat:) Sed ſi hæreditaria, vix ita abigi poteſt, quin denuo redeat.

6. *Indicationes Curativæ* conſiſtunt in fermentis depravatis rectifi-

candis, Sanguinis Dyſcraſiâ emendandâ, materiâ morbificâ eradicandâ, & in Facultatibus Digeſtivis & Vitalibus roborandis: Quæ omnia per ſtadia intermedia præſtanda ſunt.

Primò, æger hoc ſemper attendat: quod utatur cibis Eupeptis; & ſibi caveat de omnibus Salitis, Acidis, Muriaticis, & Saccharo imprægnatis; Cerevifia (quam bibit) ſit bene cocta, & juncta *Antiſcorbuticis*; præcipue præparationibus quibusdam *Chalybeatis*; deinde priusquam humores purgationibus excitentur, exhibeantur *Abſorbentia* ad Acrimoniam corrigendam.

℞. *Croci Martis Bezoar. Mineral. & Jovial. aa.* ℈*j. Ol. Cinnamom. Aurantior. aa. gut. ij.* Miſc. fiat Pulvis. Pro unâ Doſi.

Perſiſtat in uſu hujus (vel huic ſimilis) per aliquot dies. Deinde ſi Ventriculus fœditatibus ſcateat; & vires permittant, propinetur *Emeticum*, & etiam Catharticum, ſed & hoc & illud lenius eſſe debet, &, prout poſtulat neceſſitas, repetendum eſt, (præcipue Catharticum) adjunctis Antiſcorbuticis: Inter quæ ſi peccet acidum hæc ſunt præcipua,

viz.

viz. Cochlearia, *Anagallis Aquatica*, *Perſicaria*, *Abſinthium*, *Chelidon. Naſturt. Aquat. Rad. Raphan. Ruſtic. Petaſitid. Zedoar. Angelic. Baccæ Juniperi*, *Cinnamomum*, *Pyrola*, &c. Sed Salia Volatilia è regno Animali, & Spiritus, ut *Lumbricorum Terreſtrium*, *Viperarum*, &c. maxime ſunt efficacia in Sanguine vivificando, & invigorando, quod nempe omnem Hebetudinem, Melancholiam, &c. amoveant: Exemplum.

℞. *Spir. Abſinth. Cochlear. aa.* ℥ij. *Sal. Volat. Viperar.* ʒſs. *Ol. Baccar. Juniper. Cinnam.* aa. ℈j. Miſce ſimul incorporando, Doſis gut. 40. in *Aqua Angelica.*

Sed in Temperamento Sulphureo-Salino, (ut ait *Williſius*) in quo putà ſanguis attenuatus & depauperatus exiſtit, *Beccabung. Fumaria*, *Epatica*, *Endivia*, *Scolopendria*, *Dens Leonis*, *Sedum minus*, *Lujula*, *Rad. Polypod. Petroſelin. Cichor. Fenicul.* etiam *Aurantia*, *Citra*, *Pruna Damaſcena*, *Limones*; omnes Spiritus Acidi, ut *Salis*, *Sulphuris*, *Nitri*, &c. *Ens Veneris*, *Sal Chalybis*; & omnia *Terrena*, & ſimilia, ſpeciatim ſi adſit *Diarrhœa*, locum obtinent.

℞. *Succi Beccabung. Scolopendr. aa.*

℥iij. *Aq. Lujulæ* ℔j. *Ent. Ven.* ʒij. *Spir. Salis q. ſ. ad moderatam aciditatem. Syr. Fumar.* ℥iij. Miſc. Doſis ℥iij. vel iv.

Si *Tartarea* Viſciditas in Sanguine hoſpitetur, *Salia fixa* Vegetabilium hactenus deſignatorum multum valent, (ſpeciatim ſi adjungantur *ſpiritibus Mineralibus*, ut *Vitrioli*, *ſalis*, &c. vel Tartaro Vitriolato, quandoque etiam Aromaticis, ut *Oleis & ſpiritibus Caryophyllor. Nucis Moſchatæ, Feniculi, Aniſi*, &c.) diſcutiunt etiam, incidunt, & attenuant Mucilaginem illam Ventriculi plicis & meatibus Chyliferis impactam.

Sed & inſuper conveniunt etiam Aquæ Acidulæ & Minerales, ſerum è Lacte Caprino, & ſimilia Diluentia, ſi non ſola, ſaltem pro vehiculis.

Quoad varia Symptomata & Affectus *Scorbutum* concomitantia, ſive ab ipſo Scorbuto originem trahant, ſive accidenti alicui exiſtentiam ſuam debeant, *Sennerti* Regula ſemper firma manet, viz. Talia adhibenda eſſe Medicamina, qualia Symptomata illa, & Affectus illi pro propria cura poſtularent; ſemper tamen junctis *Antiſcorbuticis*.

Quod

Quod ad *Cathartica* attinet, vide horum exempla in Capite ſequenti.

CAP. XXIX.

De Affectu Hypochondriaco.

1. EST Corporis & Animi Ataxia.

2. Signa ſunt incerta; ſæpe quidem appetitus latrans, ructus acidi, vomitus, ſputatio copioſa, flatus, Tormina, Dolores Lumborum & Hypochondriorum, reſpiratio difficilis, animus torpidus deſpondens, & rebus ſuis nunquam acquieſcens.

3. *Cauſa* eſt acris, acida, & tenax pituita, in Ventriculo, Glandulis Salivalibus, Pancreate, Meſenterio, &c. unde ſuccus nutrititius nimium exacuatur, & Spiritus Animales torpidi, caliginoſi, & inordinati exiſtunt.

4. Hic morbus magis moleſtus eſt & tædium movens, quam periculoſus; Urina Lympida & alvus conſtipata mala habentur *Signa*; Urina ſpiſſa, nigra, ſine febre, magis fauſta prædicit.

5. *Cura* non multum differt à curatione *Scorbuti*; incipiendum eſt à Præparativis, ut,

℞. *Chalybis præpar. Oculor. Cancr. Bezoard. Mineral. aa.* ʒij. *Caſtor.* ℈j. *Ol. deſtil. Thymi gut. x. fiat* Pulvis pro quatuor vel quinque Doſibus: Interea dum hoc uſurpatur, injiciatur Enema unum aut alterum, ſi alvus pigra ſit, ſicut plerumque ſe habet; deinde ſemel vel bis per ſeptimanam purgetur æger hoc, aut ſimuli, Cathartico.

1. ℞. *Pillul. de Ammoniac. Quercetan.* ʒſs. *Extract. Hellebor. nigr.* ℈j. *Tartari Vitriolati* ℈ſs. *Ol. Succin. Majoran. aa. gut. iij.* fiant Pillul. pro duabus Doſibus.

2. ℞. *Pillul. Tartar.* ℈j. *Extract. Colocynth.* ℈ſs. *Caſtor. Sal. Volat. Viper. aa. gr. v.* fiant Pillulæ pro unicâ Doſi. Vel,

3. ℞. *Decoct. Senn. Gereonis* ℥vj. *Ent. Veneris* ℈j. Miſc. pro unâ Doſi, vel,

℞. *Sennæ* ℥iij. *Epithym. Guajac. Saſſaphr. Rad. Polypod. Liquorit. Petroſelin. aa.* ℥ij. *Sem. Aniſi, Fenicul. Baccar. Juniper. aa.* ʒj. *Summitat. Abſinth. Centaur. aa. Mj. Limatur. Ferri prius præparati cum Sale Tarta-*

ri

ri ℥vj. fiat ſacculus pro congiis ij. vel iij. Cereviſiæ.

Hujusmodi præſcripta bis vel ter per ſeptimanam exhibeantur, per integrum curationis ſtadium, Alvus enim ſemper ſolutior eſſe debet.

Si autem Ventriculus ſarcina impura gravetur & adſit vomendi conatus, *Emetica*, debitis interſtitiis obſervatis, apprime conducunt.

Quod ad Præparantia & Alterantia intermedia, quæ in Therapeia Scorbuti pro ſpecificis tradidimus, hic etiam pro iisdem habenda ſunt, obſervato tamen ægrotantis temperamento, prout ibidem docuimus. *Tinctura Croci* vel *Vitriolem Martis*, *Salia Urinoſa Animalium*, (vel *Salia Volatilia Oleoſa*, ad crambeu usque à nobis inculcata) & *Ens Veneris*, præcipua ſunt, & quodvis aliud remedii genus, vel in hoc morbo vel ſcorbuto curando, longè antecedunt; nemini enim non notum eſt quantâ vi polleant in obſtructionibus reſerandis, & quam plurimos alios effectus egregii ſane nominis producant, quos tamen hic recenſere nec fas nec neceſſe eſt.

CAP. XXX.

De Rachitide.

1. R*Achitis* inter Juniores graſſatur, hic in Anglia vulgaris eſt, & infantibus appropriatur, quos plerumque invadit inter ſextum ætatis menſem, & annum ſecundum, vel ſecundum cum dimidio; & niſi curetur ante annum quintum, puer ſtaturâ deformis, Nanus, vel toto vita Curriculo Valetudinarius exiſtit.

2. *Signa.* Caput mole grandius quàm in hac ætate vulgo exiſtit, Facultas Intellectiva etiam magis matura quam in aliis, qui eundem annorum numerum explêrunt; Dorſum & Oſſa incurvata, vel circa Articulos, & coſtarum extremitates prominentia, Abdomen duritie & tumore affectum, Cutis lexa & flaccida, pectus Anguſtum, Reſpiratio difficilis, Tuſſis, omnium partium debilitas; Movendi & Ludendi faſtidium, &c.

3. *Cauſa* eſt (plerumque) obſtructio

ſtructio in medulla ſpinali vel nervis ex illa prodeuntibus, unde influxus Spirituûm Animalium in Sanguinem inhibetur, unde fit, quod fermentum nutrititium in illis partibus deficiat.

4. Raro lethalis eſt (per ſe ſolam) & ſi febrem ſubſequatur, & adſit ſcabies, aut Symptomata leviora, facillime curatur.

Sin autem ægrum citius (in prima nempe pubeſcentia) invadat, & Symptomata tetriora appareant & in deterius vergentia, cum notabili partium diſproportione, ægre curabitur; & ſi Corpus macie confectum fuerit, ex Aſthmate, Febre Hecticâ, Phthiſi, &c. Nullus hominum auxiliari potis eſt.

5. *Cura* conſiſtit in Obſtructionibus removendis, & partibus affectis Roborandis: Primo itaque ſi Tormina Ventris, & alvus conſtipata offendant, exhibeatur *Enema Laxans*; ut ℞. *Decoct. Commun.* ℥vj. *Ol. Lumbricor. Terreſtr. Sacchar. Gryſei aa.* ℥j. fiat Enema. Addi poſſent & *Manna, Semina Carminativa & Arthritica,* ſi opus foret. Si prægravetur Ventriculus, detur *Oxymell. vel vin. Scyllitic.* ℥ſs. *vel* ʒvj. *vel Salis Vitrioli* ℈j. vel ſi infans Robuſtus fuerit

Tartar.

Tartar. Emetic. gr. ij. vel iij. Sed in Emeticis ordinandis pro circumſtantiarum varietate ferendum eſt Judicium. Quomodocunque autem ſe habeat, Cathartica debitis intervallis propinata, ſemper conveniunt, non tamen fortiora quàm ut tres, quatuor vel quinque dejectiones per diem producant.

℞. *Epatic. Capill. Vener. Scolopendr. Vulgar. aa. Mj. Rad. Polypod. Oſmund. Regal. aa. ℥ij. Epithymi, Sennæ aa. ℥j. Cremor. Tartar. ℥ſs. Ent. Vener. ʒij. Aquæ puræ* ℔ij. Infund. per horas 24. Colaturæ adde *Mannæ Syr. Roſar. Solutiv. aa.* ℥iij. vel,

℞. *Reſin. Jalapp. Mercur. Dulc. aa. gr. iv.* cum *pulpa pomi* fiat Bolus pro unâ Doſi. In Rachitide Specifica ſunt, quæ ſequuntur; *Rad. Oſmund. Regal. Filic. Maris, Graminis, Scolopend. Vulgar. Conſolid. Epatic. Rad. Aperient. omnes. Summit. Rutæ Murariæ, Salviæ. Roriſmarini, Capill. Vener. Epatic. Anagall. Aquat. Agrimon. Tamariſci, Naſturt. Aquatic. Veronic. Mar.* Quibus adde omnia *Armoniaca, Millepedes, Lumbrici Terreſtres. Ebur. C. C.* &c, præcipue eorum *Salia Volatilia* & *Spiritus*, vel ſi *Salia* ſint *fixa*, addantur guttæ

quæ-

quædam *Spirituum Acidorum*, *Salis* *Sulphuris*, &c. evaporando humiditatem, hæc enim egregia ſunt Medicamina, & viribus vix cedunt. *Ent* *Veneris*, quod in hoc morbo famigeratiſſimum eſt. Præſtat tamen conficere *Apozemata*, *Decocta*, *Infuſiones*, &c. Vegetabilium, pro vehiculis ad Salia illa *Armoniaca* & *Spiritus* ultimo memoratos, diluenda & digerenda. Exempl.

℞. *Aq. pur.* ℔iij. *Rad. Oſmund. Regal. Capill. Veneris*, *aa. Mj. uvarum Corinthiacar.* ℥iv. Coque. Colaturæ ℔ij. adde *Tinctur. Croci* (*in Spiritu Roriſmarini*) *Ent. Vener. aa.* ʒij. *Syr. ſucco Epatic.* ℥ij. Miſc. Doſis ℥iij. ter in die.

Externe Fomentationes & Unguenta conveniunt, ut,

℞. *Flor. Salviæ, Chamom. Sambuci, Summitat. Lavendul. aa. Mj. Rad. Oſmund. Regal.* ℥iv. Coq. in Aq. fontan. q. ſ. ad. ℔jſs. cui adde *Spir. Roriſmarin.* ℥vj. pro fotu. Vel ſi magis Arrideat hoc Celeberrimi Viri, Domini Meyovv.

℞. *Folior. Sambuc. Laur. Majoran. Salviæ, Roriſmarin. Beton. Summitat. Lavendul. aa. Mij. Baccar. Juniper. Lauri, aa.* ℥i. Contuſis adde *Butyr. Maial.*

Maial. recent. ℔iij. *Aq. Vitæ* ℥viij. Leniter coquantur ad Aquæ Conſemptionem. Expreſſioni adhuc calenti adde *Ol. Nucis Moſchat. per expreſſ.* ℥ſs. *Balſam. Peruvian.* ℥j. Miſce. Fiat Unguentum. Vice autem *Butyr. Maial.* uſurpari poſſet *Medulla Bubula, Sevum ferinum, Oleum Lumbricorum,* &c.

De Remediis Chirurgicis videe ſcripta doctiſſim. virorum *Gliſſoni* & *Mayow.*

CAP.

CAP. XXXI.

De Affectibus Renum & Veſicæ.

1. C*Alculus renum* dolorem in Lumpis fixum producit, cum Vomitu, &c. Urina primo lympida, & quandoque Sanguinea, poſtea tamen ſpiſſa evadit, cum ſedimento ſabuloſo: Urina quandoque ſupprimitur, quandoque lapilli & materia viſcida una expelluntur; adeſt etiam femorum ſtupiditas.

2. *Cauſa* eſt ſolutio continui, vel à lapillo vel ſabulo in renibus, Ureteribus, &c. hærente; vel à lympha acri eoſdem vellicante, &c. Quo autem pacto Calculus in Corpore humano generetur conſule Authores, qui hoc ſuper themate conſultò ſcripſerunt, præcipue autem *Baronem Helmontium.*

3. *Calculus veſicæ* dignoſcitur ex ſubita urinæ ſuppreſſione ipſo meiendi tempore, pruritu circa regionem pubis, &c.

Si ſit urinæ ſuppreſſio, dicitur *Iſchuria*; ſi mingendi ſit difficultâs unà cum

cum dolore, dicitur *Dyſuria* ; ſi guttatim effluat cum ſenſibili ardore *Stranguriæ* nomen ſortitur.

4. *Diabetes* eſt affectus, quo perciti nimis crebrò & copiosè urinam reddunt, unà cum ſiti, & totius corporis tabe; *Cauſa* præcipua eſt fermentum in renibus vitioſum & depravatum, unde nimia ſeri quantitas à ſanguine ſeparatur.

5. *Dolores Nephritici* à calculo oriundi periculo pleni ſunt ; *Febres*, *Inflammationes*, *Iſchuriam*, *Dyſuriam*, *Stranguriam*, *Ulcera*, &c. producentes. Si Urina diu lympida perſiſtat, malum eſt omen ; ſi ſpiſſior evadat, paroxyſmum pedem referre ſignificat. Si dolor hic nullis remediis cedat, & adſint ſudores frigidi, Leipothymiæ, &c. mortem adſtare ſignificant : Si affectus ſit hæreditarius, & ſenio confectos corripiat, nullam curam agnoſcit ; ſicut & Diabetes inveterata, & iisdem circumſtantiis veſtita.

6. Cura. In paroxysmo initium ſumatur ab *Enematis Emollientibus*, ex *Lacte recenti & Vitellis Ovorum*, *numero* 2. Vel ſi magis arrideat, ſubſtituatur hoc ſequens :

℞. *Decoct. Commun, pro Clyſter.* ℔j.

℔j. *Ol. Chamomil.* ℥ij. Miſc.

Si adſit Febris, Inflammatio, aut Plæthora, conducit Venæſectio; utcunque ſit, ſæpius ſubducatur alvus Enematis vel Remediis Laxativis, *v. gr.*

℞. *Elect. Lenit.* ℥ij. *Diaſenn.* ʒiv. *Milleped.* ʒiſs. *Spir. Salis ad gratam aciditatem.* Miſce Doſis ad ℥ſs.

Sed ſi dolor valde urgeat, *Anodyna, Emulſiones & Opiata* unà cum *Specificis* magis conducunt.

℞. *Sem quatuor frigid. aa.* ℥ij. *Sem. Urtic. Violar. aa.* ℥iij. *Aq. Deſtillat. Perſicar. Petroſelin. aa.* ℔ſs. fiat Emulſio. Adde *Syr. de Althaa.* ad dulcorandum. Interea autem dum hæc uſurpantur, partes dolore affectæ foveantur *Oleo Scorpion. Formicar. Lilior. Chamomill. Unguent. Popul. Althaa.* &c. Quibus adde *Olea Chymica, Aniſi, Feniculi Anethi*, &c.

Nephritica & *Stomachica* hic etiam conveniunt, è quibus, quæ ſequuntur, præſtantiora ſunt; *Millepedes, Lumbrici Terreſtres, Sanguis Capri,* & eorundem *Salia Volatilia*; *Nitrum, Spiritus Nitri dulcis, Spiritus Vitrioli dulcis, Spiritus Salis dulcis: Teſta Teſtudinum, Teſta Ovorum*

vorum, Oculi Cancrorum, Dactyli Nuclei Perſicorum; Rad. Althææ, Glycyrrhizæ, Bardanæ, Petroſelini, Filipendulæ; Semen Aniſi, Feniculi, Urticæ, Petroſelini, Dauci, &c. & eorum *Olea ſtillatitia; Semina quatuor frigida majora, Semen Papaveris, Violarum*, &c. *Cryſtallum, Sal & Tinctura Tartari, Salia Lixivialia è quolibet Vegetabili; Balſama Naturalia, & Balſ. Sulphuris, Terebinthina*, &c. omnia quæque *Diuretica*; ex hiſce variæ fieri poſſunt compoſitiones; quæ variandæ ſunt pro Cauſæ exigentia, & Medici Judicio.

Paroxyſmo ferociam mitigante, ſi ſabulum, &c. evacuetur, dentur *Terebinthina, Balſama, Oleum Amygdalarum, Oleum Nucis Avellanæ*, cum *Manna & Laxativis levioribus*; ſi nihil ſabuli evacuetur, *Salia Volatilia Oleoſa* ſunt præſtantiſſima.

In *Calculo* curando, eadem obſervanda eſt curandi ratio: In *Dyſuria, Iſchuria & Stranguria, Phlegmagoga* tenuiora, & *Abſorbentia* (ut *Ocul. Cancror.* &c.) & ſimilia acrimoniam corrigentia, exhibere ſoleo.

In *Diabete*, *Enemata Refrigerantia, Purgantia leviora, & Incraſſantia*

ut

Gummi Arabicum, *Tragacantha*, *Terra Sigillata*, *Plantago*, *Portulaca*, *Emulſiones*, *Opiata*; &c, exhibenda ſunt.

CAP. XXXII.

De Dolore Arthritico & Rheumatiſmo.

1. ARthritis eſt dolor acutus Articulorum. *Rheumatiſmus* autem non ſolum ipſas Oſſium juncturas, ſed & ſpatia intermedia, afficit, & per alia quælibet loca, ſæpiſſime ſine tumore, huc & illuc vagabundus fertur.

2. *Arthritis*, quæ manus afficit, dicitur *Chiragra*; quæ pedes *Podagra*; quæ Genua, *Gonagra*; quæ lumbos aut Iſchiam, *Sciatica*, vel *dolor Iſchiadicus*; Generali autem nomine audit *Arthritis*.

Plerumque Periodica eſt & Particulari membro affixa; quandoque hæreditaria, quandoque adventitia.

3. Cauſa doloris Arthritici, cujuscunque ſit generis, eſt acidum

tantillâ

tantillâ licet quantitate, junctum particulis Volatilibus & etiam Lixivialibus, quæ cum in Sanguine ſitæ ſint, ope fermenti cujusdam extravaſantur, & in partes impinguntur, & ibidem ſtagnant; & prout magis vel minus ſint Volatiles, acidæ, acres, &c. eo magis vel minus coagulantur, & partium affectarum fibras nervoſas irritant & vellicant.

4. *Arthritis* raro Lethalis eſt, incerta tamen eſt cura, & tempus mire protrahit; qui Juvenes, & Medicorum mandatis obtemperare parati ſunt, feliciter ſatis liberantur; qui tamen profectiori gaudent ætate, Arthritride etiam inveteratâ & hæreditariâ exiſtente; omnia remedia incaſſum uſurpant; neque hoc in caſu quicquam præſtare poſſibile erit, donec remedia nobiliora & magis exaltata, quam hæc hodie apud *Galenicos* & *Chymicos* artis filios vulgo proſtant, nobis innoteſcant.

Si ſubitò partem ullam Nobilem & Principalem, Ventriculum, Pulmones, &c. invaſerit, atrociſſima Symptomata producit, nec niſi morte mediante ſævire ceſſat.

5. *Therapeia* Durante paroxyſmo, ut dolor allevietur, *Anodyna* & *Diaphore-*

oretica conferunt.

1. ℞. *Ocul. Cancror. Cinnabar. Na-v. aa.* ℈ſs. *Laudan. Londin. gr. ij. ıl. Volat. C. C. gr. iij.* fiat Pulvis, pro nâ Doſi.

2. ℞. *Spirit. Lumbricor. Terreſtr. . Aq. Saſſaphr.* ℥*vj. Tinctur. Croci Spiritu Hederæ terreſtr.* ʒſs. *Syr. Pa-v.* ℥*j. Laudan. Liquid. gut. xx,* fiat lapium. Sumat ſubinde Cochlea- bina.

Si Alvus conſtipata fuerit, *Enema-* leviora conducunt; quandoque iam non abs re foret *Catharticum,* iquod fortius exhibere ante Paro- ıſmum, immo & ad ipſum paro- ıſmi primum adventum, ſi Articu- ſint Robuſti: Sed ſi paroxyſmus actenus ægrum corripuerit, purga- o plerumque nocet.

In initio paroxyſmi, ſi *Febris* vel *læthora* adſit, *Venæſectio*, *Cucurbitu-* & *Veſicatoria* ſæpiſſime bono cum uctu uſurpantur; Hæmorrhoïdum uxus etiam conducit; ſpeciatim in olore Iſchiatico.

Inter *Topica* huic affectui appro- riata, *Spiritus Armoniaci Oleis Stil- ıtitiis infarti*, ut, *Lumbricor. Ter- ſtr. Sanguin. Human. Oſſ. human.* c. in quibus diſſolve *Opium* vel

Cam-

Camphoram; hæc, inquam, ſiue pa[illegible] ſunt, in quolibet *Arthritidis* genere[illegible] pro partibus dolore affectis fomen[illegible] tandis.

Extra Paroxyſmum; *Cauſæ Acci[illegible] dentales*, ut, Mœror, ſtudia immode[illegible] rata, Veneris uſus nimius, & præ[illegible] cipuè nimia cibi ingurgitatio, & Cra[illegible] pulæ, maximâ cum curâ ſunt fugien[illegible] da; & Diæta appropriata ſtrict[illegible] obſervanda eſt. Si Ventriculus im[illegible] purus exiſtat, *Emeticum* tenuius [illegible] quibusdam laudatur; utcunque ſit[illegible] *Purgativum* è fortiorum genere ſin[illegible] dubio confert; Ex. Gr. *Pillulæ ex[illegible] duobus*, *Pillulæ Tartareæ*, &c. cum *Mercurio Dulci.*

Inter *Alterativa*, omnia fere *Anti[illegible] ſcorbutica* & *Nephritica* laudantur.

Rheumatiſmus, eodem fere modo quo *Arthritis*, curatur.

Nos quidem pauciſſimos unquam vidimus hoc affectu percitos, quibu[illegible] *Venæſectio* frequenter inſtituta (ſal[illegible] tem pro virium ratione) nocebat [illegible] ſed è contra plurimos novimus qui[illegible] bus in maximum commodum ce[illegible] ſit, ſpeciatim ſi in principio morb[illegible] celebretur. *Purgatio* autem noxi[illegible] eſt. Quod adreliqua attinet, *Spi[illegible] ritus Volatiles Armoniaci* juncti[illegible]

Ant[illegible]

odynis ſola ſunt Medicamina (& iternè & externè uſurpata) quæ unc affectum propellere valent.

CAP. XXXIII.

De Febribus in Genere.

FEbris eſt Arteriarum pulſatio citatior, & Sanguinis efferveentia præternaturalis, ut & Spiriuum Animalium conturbatio, orta particulis heterogeneis texturæ Sanuinis Inimicis.

2. *Febres* dividuntur in *Continuas*, *Intermittentes*; Intermittentium ræcipuæ ſunt *Quotidianæ*, *Tertianæ* *Quartanæ*; ſuntque vel *Simplices* el *Compoſitæ*; vel *Leviores*, vel *Magnæ*.

3. Omnia Viſcera, ut & omnes orporis partes hoc affectu perſtrinuntur,(præcipuè autem viæ primæ, u vaſa ibidem ſita) Ventriculus, ancreas, Glandulæ omnes, Meſenrium, vaſa chylifera & Lymphatia, unà cum meatibus ſanguiferis.

4. *Signa* ſunt pulſus celer præter aturam, dolor Capitis acutus & pul-

ſativus. Lumborum dolor vehemens; rigores quandoque frigidi, Calor externus, &c.

5. *Cauſa* omnium *febrium* eſt deducenda à particulis extraneis & incongruis Sanguini commixtis, quæ naturali ejusdem mixturæ & conſiſtentiæ adverſantur; unde principium vitæ oppugnatur, &c,

Cauſæ Accidentales plerumque proveniunt à Lympha, Bile, Chylo, vitiatis, ab indebita excernendorum retentione, irregulari cibi & potus uſu; aëre in frigidum vel etiam in calidum vergente, quandoque infecto & corrupto; vulneribus, ulceribus, &c.

6. *Cura* conſiſtit in Sanguine ad priſtinum & naturalem ſtatum reducendo & Spiritibus Animalibus perturbatis denuo compeſcendis. In quem finem omnes *Cauſæ Procatarcticæ* & *Accidentales* procul exulent; debitus ordo in uſu ſex rerum non naturalium diligenter obſervetur: Comeſtio in febrium excandeſcentia plerumque nocet; Excernenda & Retinenda juſtum tempus & quantitatem debitam (ſecundum naturalem ægri conſtitutionem) obſervent. Sed in ipſo febris princi-

pio

pio, vel potius ante ejus adventum, Vomitus, Purgatio, & aliquando Venæſectio, conducunt; evacuant enim particulas quasdam materiæ febrilis.

Quando autem febrilis hæc materia hactenus in fermentationem excitata eſt, talia præſcribenda ſunt quæ non ſolum fermentationem compeſcant; ſed & obſtructiones reſerent, Cruditates, aciditatem, & acrimoniam particularum in meatibus Chyliferis, Lymphaticis, &c. Latitantium, amoveant & corrigant.

In *Febribus Continuis*, *Diaphoretica* multum faciunt, ut *Bezoard. Mineral. Margaritæ*, &c. præcipuè autem *Salia Volatilia*, & *Spiritus Viperarum*, *C. C. Urinæ.* &c. Hæc enim *Diaphoreticis* juncta, & in vehiculis appropriatis adminiſtrata, ſudorem levem provocant, unde obſtructiones reſerantur, & fermentum illud febrile vel præcipitatur, vel excernitur.

Inter Refrigerantia præſtant *Sal Prunellæ*, *Camphora*, *Spiritus Nitri*, *Salis*, *Sulphuris*, *Vitrioli*, &c. hæc conveniunt in omnibus febribus ardentibus, in Aqua Hordei aut ſimili propinata. In omnibus febribus

qnæcunque actu frigida, ut Aqua frigida, &c. nocent.

CAP. XXXVI.

De Febre Ephemera, & Synocho Simplici.

1. SI febris ſpatio viginti quatuor horarum terminetur, dicitur *Ephemera* ; ſi per duos aut tres dies perſiſtat, dicitur *Synochus ſimplex*, vel febris continua non putrida.

2. *Ephemera* incipit ab Algore levi, quem ſubſequitur Calor febrilis qui ſine paroxyſmis continuatur ; febre *Continua* exiſtente, Symptomata violentiora ſunt. Si à Calore nimio oriatur febris, incipit ab Algore.

3. *Cauſa* eſt Sanguinis perturbatio ex uſu irregulari ſex rerum non naturalium, ut ex Aëre nimium Calido vel Frigido, Animi Affectibus, Cibo vel Potu in Ventriculo ſtagnantibus & Putrefactis ; ſubitâ pororum Corporis occluſione, quando Humores multum exagitantur & tranſpiratio inhibetur.

4. *Ephe-*

4. *Ephemera* plerumque ſuâ ſponte ceſſat; *Synochus* etiam *ſimplex* non uſque adeò periculoſa eſt; ſed ex defectu propriorum adminiculorum in *Putridam* vel *Hecticam* degenerat.

5. In *Curatione* promovendâ attendendæ ſunt *Cauſa*; *vid. Sylvii Praxin lib.* 1. *Cap.* 28. In febribus Continuis Venæſectio confert, deinde ſudor mollis poſt Venæſectionem celebratam plerumque febrem ſolvit. V. gr.

℞. *Bezoard. Mineral. Cr. x. Sal. C. C. Camphoræ, aa. gr. iv. Cum Conſerv. Flor. Calendul.* fiat Bolus ad ſudorem promovendum.

Sed ſi alvus conſtipata fuerit, priùs injiciatur Enema. In hoc Caſu etiam conferunt Refrigerantia, de quibus vid. Caput proximè præcedens.

CAP. XXXV.

De Febre Putrida & Ardente.

1. F*Ebris Putrida Continua*, ſine intermiſſione perſeverat à primo aggreſſu ad exitum: aliquando tamen, vel quotidie, vel tertio, vel quarto quoque die Paroxyſmum inducit, & exinde denominatur *Continua*, *Quotidiana*, *Tertiana*, vel *Quartana*, &c.

Febris Ardens conſtanter ægrum affligit cum ſiti vehementi & inextinguibili. Quæ reliqua ſunt Symptomata, addiſcuntur ex aliis *febrium* ſpeciebus, ſive *Continuæ* ſint, ſive *Intermittentes*, ſive de utriusque natura participent.

2. *Cauſa* eſt materia quædam vitiata & Putrefacta, quæ cum Sanguini communicetur, litem excitat inter particulas *Acidas* & *Alkalizatas*, unde Sanguis in ebullitionem confuſam cietur; Et quo magis particulæ prædominantes de calore, Acrimonia, aut Bile participent, eò magis pervertitur Sanguinis Craſis,

&

& Symptomata morbi magis ingraveſcunt. Si Materia hæc corrupta (ſive in Lympha, ſive in ſucco Pancreatico, ſive in ipſo Chylo, hoſpitetur) pro parte in vaſibus hiſce obſtruatur (ſaltem pro modico tempore) quando denuo Sanguini redditur, veriſimile eſt exinde efferveſcentiam febrilem magis augeri.

3. Omnes *Febres Ardentes* periculoſæ ſunt; ſed Judicium particulare non ferendum eſt niſi ex Symptomatum vehementia & ægri viribus, ritè perpenſis. Senibus plerumque lethales evadunt. Si Urina ſpiſſa ſit & craſſa, magnam Ataxiam in Sanguine indicat: Si tenuis & rubra appareat, adhuc majus eſt diſcrimen; & ſi albeſcat, mortem præſignificat. *Febris Continua Quartana* diu perſiſtens ſæpe in Hydropem degenerat.

4. *Therapeia.* In Principio *Febris Acutæ & Ardentis*, æger ab omni Carnis uſu inhibendus eſt, & diæta tenuis imperanda eſt, ut *Panatella, Juſcula Hordeata*, &c.

Sed in morbi declinatione, & febribus longioribus plenior victus concedatur ut Juſcula (& quandoque caro ibidem incocta) & præci-

pue *Gelatina* ex Carne *Vituli*, *Pullorum*, *Perdicum*, &c. quibus adde *Gelatinam C. C.* &c. pro potu *Serum Lactis Deſtillatum* convenit ; ut & *Aqua Hordei* ; *Tinctura Roſarum*, *Violarum* ; Decocta *Acetoſæ*, *Lujulæ*, *Portulacæ*, &c. Quæ acuantur (ſi placeat) *Succo Limonum*, *Citrorum* ; *Spiritu Sulphuris*, *Salis*, & præcipuè *Nitri*. Exempl.

℞. *Hordei Excorticati* ℥*iv*. *Liquoric*. ℥*j*. *Cinnamom*. ʒ*iij*. *Aquæ Puræ* ℔*v*. Coque, Colaturæ adde *Syr. è Roſis ſiccis* ℥*iij*. *Spiritus Nitri q. ſ. ad gratam aciditatem.*

In principio *Venæſectio* prodeſt ; & ſi Ventriculus illuvie ullâ oneretur *Emeticum* levius conducit ; ſin alias, Venæſectione celebrata Purgativum exhibeatur. *Exempl. Grat.*

℞. *Decoct. Prunor.* ℔*ſs*. *Cremor. Tartar.* ʒ*ſs*. *Fol. Senn.* ʒ*iſs*. *Sem. Fenicul. Aniſi aa.* ʒ*ſs*. Infuſio per horas xii. Colatura detur uſui.

Purgatione peractâ, priusquam *Cardiaca* exhibeantur, *Diaphoretica* quædam in uſum revocanda ſunt, quæ primà vice de levioribus eſſe debent. Exempl.

℞. *Bezoard. Mineral. Sal. C. C. aa.* ℈*ſs*. Cum *Diaſcord.* q. ſ. fiat Bolus.

Sed

Sed in *Febribus Continuis Quotidianis, Tertianis*, aut *Quartanis, Extracta & Infuſiones Abſinthii, Gentianæ, Centaurii*, & *Corticis Peruviani*, quæ fieri poſſent cum Spiritu Salis Armoniaci, & in Quartanis Spiritu Gum. Ammoniac. Hæc, inquam, unà cum ſuprà præſcriptis in tali Caſu conveniunt, prout ratio cuiquam dictitabit.

In hiſce febricus curandis attendenda ſunt Symptomata, à quibus ipſæ febres ſuas denominationes ſortiuntur, ut ardor, ſudor, Vigiliæ, Vomitus, Delirium, Leipothymia, Cephalalgia, Sitis, Lingua Arida, &c. Nam in Deliriis, Vigiliis, &c. Opiata propinanda ſunt; in Linguæ & Faucium aridítate Gargariſmata; in Ardore & Siti Decocta Refrigerantia hactenus memorata, exhibenda ſunt; & in Vomitu, Diarrhœa, &c. propria horum Symptomatum cura reſpicienda eſt.

Externe etiam plurima adhiberi ſolent, quorum infinitâ varietate referti ſunt plerique Authores, ad quos lectorem remitto.

CAP. XXXVI.

De Febre Hectica, Colliquativa, & Catarrhali.

1. OMnes hæ febris ſpecies ab eadem cauſa proveniunt, viz. Acrimoniâ in Sanguinis maſſa, ortâ ex acredine levi, Lymphæ, vel ſucci Pancreatici, &c. quam ſæpe acquirunt poſt aliam febrem prægreſſam, vel ſi partem aliquam ulceratam in tranſitu alluant, exinde purulentam quandam materiam in Sanguinem deferentes, vel fortaſſin hæc acredo provenit à facultate digeſtiva læſa, Obſtructionibus Meſenterii, &c. unde Chylus nimium aceſcit, & corpus à paſtu calore perfunditur.

2. *Hectica* dignoſcitur ex pulſu debili & celeri, calore modico & acri (circa horam aut bihorium à paſtu utrumque hoc Symptoma magis urget) ſiti, tuſſi levi.——*Catarrhalis* verò dignoſcitur ex tuſſi vehementiori; Obſtructionibus pectoris,

ctoris, Torpore Vigili & perpetuo. *Colliquativa*, ex ſudoribus Nocturnis. Hoc autem omnibus hiſce commune eſt, quod Corpus gradatim conſumatur, adeo ut in merum Sceleton degeneret, ſola cute & oſſium compage ſurperſtite; quo caſu morbus denominatur *Tabes* vel *Maraſmus*.

3. Febres hæ ſi in principio attendantur curari poſſent; ſed ſi Corpus macie confectum fuerit ante curam inchoatam, ægre (ſi unquam) curantur. Si Hectica ab Imflammatione, Apoſtemate, &c. procedat, niſi hiſce Symptomatis propriam curam adhibeas, laterem lavas.

4. *Cura* tota conſiſtit in Sanguine dulcificando, & ab acrimonia hâc expediendo; in quem finem, Corporis & Animi exercitia, Somnus, Vigiliæ, Excreta & Retenta, Naturalem ſtatum ſequantur; omnes potus fortiores ſpirituoſi, Cibi aridi, & Concoctionis difficilis, cautè uſurpentur; ſed Juſcula, Galatinæ, præcipuè ex Carne Gallinæ, Vituli, Perdicis, &c. confecta, Panatella, Pultes Oryzaceæ, Lacteæ, &c. cum ægri commodo uſurpantur.

In Regno *Pharmaceutico*, *Abſor-*

bentia & *Acrimoniam Corrigentia* primas tenent, ut, *Bezoardicum Mineral. Jovial. Lunar. Ocul. Cancror. Margarit. Catechu, Antheicticum Poterii*, *Minſichti*, *Diaſaturn. &c.* Proximo in loco numerantur *Gummata* & *Balſama*, ut, *Amoniac. Galban. Terebinth. Balſam. Sulphur.* (quale hactenus memoravimus *Capite 12. de Empyemate*) & *Balſama* naturalia. —— Sed Medicamina in forma liquida exhibita magis huic morbo conveniunt, nam & ſitis ſæpiſſime hunc morbum comitatur; proinde pro potu Ordinario, & vehiculis requiſitis, uſurpetur *Aqua Hordei*; Decocta, Succi, & Aquæ deſtillatæ *Endiviæ, Acetoſellæ, Portulacæ, Borraginis, Prunorum, Pomorum, Paſſularum, Radicum Aperientium*; Emulſiones è *Seminibus Frigidis*; *Aqua Antihectica* Dolæi; omnia Remedia Nitrata, &c.

Quæ ſequuntur, mirum ſucceſſum habent, ſicut in noſtra praxi ſæpius obſervavimus.

℞. *Bezoard. Mineral. Antihectic. Poterii aa.* ℈ij. Miſce. Doſis à gr. viij. ad gr. xv. in pulpa Pomi ſingulis Auroris, ſuper bibendo ℥iv. infuſionis ſequentis.

℞. *A-*

℞. *Aquæ Capon. Aq. Spermat. Ranar. aa.* ℔ſs. *Antimon. Crudi Pulveriſ.* ℥j. *Paſſular. Inciſar.* ℥ij. *Infund. in vaſe vitreo duplici in loco aliquo calido, Colaturæ* ℥iv. *Add. Spir. Sal. Ammoniac gut. xx.* pro unâ Doſi.

Sed præterea, varia illa Symptomata & Affectus, à quibus oritur febris, maximè ſunt attendenda, v. gr. ſi calor intenſus Pedes & Manus poſſideat, ſitis multum urgeat, hoc in caſu Remedia Aquea juncta Acidis levioribus conveniunt: In Sudoribus Nocturnis adde Nitrata & Saturnina.

In Obſtructionibus & febribus *Catarrhalibus Spiritus Salino-Urinoſi* conferunt. Si Tuſſis, Vigiliæ, Dolor, Diarrhœa, &c. adſint, *Bezoardica* & *Anodyna* uſurpanda veniunt. ——Si ab aliis morbis procedat, conſule illorum curam; v. gr. ſi ab *Apoſtemate, Ulcere,* &c. exhibenda ſunt *Balſamica*; & ſic de cæteris.

CAP.

CAP. XXXVII.

De Febribus Intermittentibus.

1. EST vitioſa Sanguinis efferveſcentia, unâ cum paroxyſmis quandoque pluribus, quandoque paucioribus, intervallatim homines corripiens; paroxyſmis putà ſua ſponte recedentibus, & denuo redeuntibus.

2. Si paroxyſmus invadat poſt interſtitium 24. horarum dicitur *Quotidiana*; ſi poſt 48. horas, dicitur *Tertiana*; ſi poſt 72. horas vel 3. dies elapſos, quarto nempe die (incluſive numerando) dicitur *Quartana*: Omnes hæ febrium Intermittentium ſpecies magis vel minus vehementes ſunt, & magis vel minus prolongantur, prout materia peccans & ægrotantis temperamentum variantur.

3. Omnes febres intermittentes incipiunt ab Algore & Horrore, qui per horam præter propter durat; deinde ſubſequitur incaleſcentia febrilis, cum Dolore Capitis & Lum-

borum

orum, Oſcitatione, Siti, Vigiliis, & nonnunquam Delirio.

Febris Intermittens *Quotidiana*, eandem non obſervet periodum, x unâ adſint ſapor amarus in ore eſidens, vomitio materiæ bilioſæ, &c. udit apud Medicos nomine *Tertia- æ Duplicis.* Sed ſi hæc Symptomata non appareant, ſed paroxysmus ſtatim à paſtu regulariter & conſtanter invadat, dicitur *Quotidiana.* Quartana plerumque poſt meridiem, el circa veſperam invadit. In omnius febribus Intermittentibus pandiulationes & Oſcitationes præceunt.

4. In *Cauſa* explicanda, nos non lius quam Celeberrimi *Sylvii* veſtiia ſequimur, & proinde autumaus febres intermittentes ortum ucere ab obſtructione unius vel lurium à ductibus lateralibns Panreatis, quæ obſtructio contingit ex ituita viſcida majori vel minori coia ibidem collecta. Unde fit, quod uccus Pancreaticus ex mora aceat, & proinde cum poſtea in Duoenum proruperit, & bili ibidem bviam iverit, efferveſcentiam extant, quæ Horrorem, Rigorem, c, inducit. Et hoc etiam extra

Con-

Controverſiæ aleam ponimus, quod varietas illa febrium intermittentium non aliunde quàm à varia diſpoſitione & mixtura Succi Pancreatici, Bilis, & Pituitæ noxiæ, oriatur. Huic Sententiæ magnam conciliat authoritatem maximus ille *Sylvius*; *vid. prax. lib. 1. Cap. 27. & 30.*

5. Febris Intermittens ſuapte natura periculoſa non eſt, niſi per accidens infirmos & valetudinarios corripuerit, vel morbum quempiam gravem ſeu malignum ſubſecuta fuerit, vel in alium affectum ſe pejorem, Hydropem, Phthiſin, &c. degeneraverit. *Quartana* eſt omnium longiſſima, & curatu difficillima, unde vulgo *Ludibrium Medicorum* dicitur. Nos tamen feliciſſime & maximâ cum expeditione curare conſuevimus, immo ipſo tempore hyberno, quo tempore maximè pertinax & difficilis obſervatur; nec in hac noſtra cura unquam *Corticem Peruvianum* in uſum adhibuimus.

7. *Cura.* Coagulum illud Obſtruens incidendum, diſſolvendum, & expellendum eſt: Aciditas & Acrimonia ſuccorum corrigenda: Et partes debilitatæ corroborandæ ſunt. Omnia *Amara* & incidunt & cor-

corroborant, ut, Radices *Gentianæ, Ariſtolochiæ, Enulæ*: Summitat. *Abſinthi, Tanaceti, Marrubii, Centauri, Chamomilli*: Et tantum decantatus ille *Cortex Peruvianus.* Omnia *Aromatica* acria, ut, *Piper*, *Caryophylli*, &c. Sed *Salia Volatilia Oleoſa* mirum in modum obſtructiones reſerant, & aciditates corrigunt, quo caſu etiam addi poſſent *Abſorbentia*, ut, *Oculi Concrorum, Bezoard. Mineral.* &c. Quæ omnia varie præparari poſſunt. *Cathartica* etiam & *Diaphoretica*, vel ſupra præſcriptis juncta, vel per ſe debitis intervallis exhibita, maximè conveniunt; immo abſolutè neceſſaria videntur, ſicut & *Emetica*, quando Ventriculus ſaburra impura oneratur. Inter autem *Emetica* præcipuum eſt (niſi virium imbecillitas adſit) *Tartarus Emeticus*; alias *Sal. Vitrioli*, & *Cardui.* Ex. Grat.

℞. *Zythogalæ* ℔iij. *Summitat. Cardui, Chamomilli*, *aa.* ℥j. f. Decoctio.

Hoc primo vomitum deinde ſudorem provocat. Nos ipſimet experti ſumus, quod decoctum *Chamomilli* magnâ quantitate aſſumptum (vel ſuccus ejusdem minori quantitate (per duas vel tres vices repe-

repetitum, morbum profligaverit.

Pro *Catharrticis*, quæ ſequuntur, aut iis ſimilia conveniunt.

1. ℞. *Decoct. Amar.* ℥iv. *Syr. de Rhamno Cathart.* ʒvj. *Spir. Abſinth. gut. xl.* Miſce pro unâ Doſi. Vel, ſi magis allubeat hoc *Sylvii.*

2. ℞. *Pillul. Fetid.* ʒſs. *Trochiſc. Alhandal. Mercur. Dulc. aa. gr. v. Ol. Succin. gut. ij.* f. Pillulæ pro unâ Doſi.

Si Obſtructiones non usque adeò contumaces ſint, ſæpe unica Diaphoreſi profligatur morbus, ut ſæpe in praxi noſtrâ nobis occurrit. Diaphoretica ſunt Decocta *Chamomilli, Salviæ, Cardui, Scordii, Petaſitidis,* &c. quorum ſingulis Doſibus addi poſſent *Spir. C. C. Laudan. Liquid. Tartariſati, aa. à gut. xx. ad xxx.* &, ſi urgeat occaſio, tantundem *Tincturæ Piperis.*

Hoc etiam obſervandum eſt, quod *Emetica* & *Catharrtica* longius ante adventum Paroxyſmi exhibenda ſunt; Sudorifera autem non niſi circiter 2. horas ante Paroxyſmum, ut æger nempe ſudore leviore perfundatur illo ipſo temporis momento, quo paroxyſmus redux invadere conſueverat.

Exter-

Externe applicari poſſent *Empla-ſtra*, ex *Maſtiche*, *Olibana*, *Cam-phora*, *Oleo Macis*, *Terebinthina*; quæ Ventriculo, Umbilico, vel Carpis ad-moveantur.

CAP. XXXVIII.

De Febribus Malignis & Peſti-lentialibus.

1. FEbres hujus farinæ varia ſorti-untur nomina, à variis Sym-ptomatibus & Locis; alias eâdem pla-nè methodo curantur: Præcipua e-nim differentia in *Malignitatis* gradu conſiſtit. Ex omnibus hiſce Febribus ipſa Peſtis maximè eſt maligna, acu-ta, contagioſa, & lethifera.

2. *Febris Maligna* eſt morbus con-tagioſus & pernicioſus, vires proſter-nens, fermenta omnia & viſcerum functiones penitus ſubvertens; ortus à Deleteriis & Contagioſis particulis ſanguini inſinuatis, & illo mediante ad ſingulas Corporis partes deve-ctis.

3. *Signa* ſunt ſubitus virium col-lap-

lapſus; & præterea, quando prim invadit hujusmodi febris, horror le vis; quem ſubſequitur dolor Capi tis & Lumborum, pulſus frequens debilis & inconſtans; Urina conſti tutionis ſanæ æmula; quandoqu vigiliæ, quandoque torpor & ſom nolentia cum inſomniis infeſtis; De lirium, vertigo, Sitis, Defectu Appetitus, Vomitus, Singultus; quan doque Stritor dentium; Tornim Ventris, Cardialgiæ, Leipothymia Convulſiones, Hæmorrhagiæ, Diarr hœa, Maculæ & Exanthemata in ſu perficie Corporis apparentia; Et ſ adſint Carbunculi & Bubones, ver dicitur *Peſtis*.

4. *Cauſa* Febrium Malignarum eſt Aër Sale Volatili Arſenicali, ve Acri, imprægnatus, qui Sanguin & ſero communicatur vel per Cor poris poros, vel mediante alimento ſalviâ, &c. Sed præcipue per in ſpirationem in pulmones deducitur unde Sanguinis textura & intima con ſiſtentia violatur, adeò ut principio vitali reſiſtat, & Spiritus Animales in Confuſionem redigantur. *De Corru ptione aëris vide Authores, qui hac ſu per re fuſe ſcripſerunt.*

5. *Prognoſtica* ſunt maximè inſi da

a & dubia. Obſervandum tamen
ſt Morbos Epidemicos peculiaria
abere Symptomata, ex quorum ac-
urata obſervatione, morbi exitus, an
auſtus, an infauſtus, prædici poteſt.
rognoſtica, quæ ſequuntur, meritò
nala reputantur, viz. Delirium
ab initio morbi, & à ſomno non
evatum; motus Convulſivi, Ma-
uum & Linguæ Tremor, Singul-
us, Aſpectus faciei & Oculorum fe-
ox & horridus, Conatus objecta
uæpiam obvia corripiendi, & ſtra-
ula quibus coopertus jacet compli-
andi; Exanthemata & maculæ ap-
arentes & continuò evaneſcentes,
&c. —— Quod ad Pulſum, Urinum,
& Alvi excretiones attinet, nulla cer-
a Prognoſtica exinde deduci poſ-
int.

6. *Cura* præcipuè in duobus con-
ſtit; vel in Corpore ab injuriis con-
agii defendendo & præſervando;
el in Malignitate ex contagio ha-
tenus ſuſcepto & reliquis Sympto-
natis vincendis & profligandis.

Primo conducit omnia illa fuge-
e, quæ Corpus malignitati contagi
nagis obnoxium redderent; ut, ni-
nia comeſſatio, compotatio, & ve-
eris uſus immoderatus; omnes Af-
fe-

fectus & Paſſiones Animi, Ira, Sollicitudo, Timor, &c. Cavendum etiam ne evacuationes ſolitæ, Hæmorrhoïdum, Menſium, Fontanellarum, &c. à naturali & conſueta methodo deſciſcant. Si adſint Obſtructiones, reſerandæ ſunt; ſi Cacochymia, Emetica & Cathartica exhibenda ſunt; quibus addantur (vel, ſi magis arrideat, debitis intervallis per ſe exhibeantur) *Bezoardica*, quæ & per *Diaphoreſin*, & per *Diureſin* operantur. Si plæthora adſit, ſecetur vena. Omnes autem hæ regulæ ſolummodo obtinent, ubi aliæ circumſtantiæ non prohibent, Verb. Grat. Tempus Anni inopportunum, aër infectus, &c. *Emetica*, *Cathartica* & (præcipuè) *Venæſectio* non niſi maximâ cum cautela imperanda ſunt; quin potius *Alexipharmacis* & *Sudoriferis* inſiſtendum.

Externe; ad infectionem præcavendam ſuadent Medici, ut focus inſtruatur ex *Junipero*, *Lauris*, *Roremarino*, *Lavendula*, &c. & ut omnia loca diligenter vitentur, in quibus hic morbus graſſatur; etiam omnia loca fetida, ſqualida, & Cadaveribus repleta: Sin autem impoſ-

oſſibile ſit loca hujusmodi infecta, hominum hoc morbo correptoum conſortium, fugere; *Præſervava* aſſumenda ſunt, & manè ante bi aſſumptionem, & noctu anteuam obreperet ſomnus. Exempl. rat.

℞. *Aq. Prophylact. Sylvii, Vini Meacioris aa.* ℔j. *Theriac. Venet, Vetes* ℥iv. *Camphoræ* ʒj. fiat *Tinctura.* oſis ℥j.

Præter Theriacam Andromachi, Iithridatium etiam & alia Alexiharmaca compoſita conveniunt. adices *Zedoariæ*, *Angelicæ*, *Petaſidis, Contrayervæ*, *Serpentariæ*, *Virniianæ, Allii.* Etiam *Crocus*, Caruus *Carlina* dictus, Ruta, &c. De mnibus, inquam, hiſce fieri poſnt *Infuſiones*, *Tincturæ*, &c. maimâ cum utilitate. Et ſi addanr *Acida*, ut, *Spiritus Acidi Mineles*, *Succi Citorum*, *Limonum*, *ujulæ*, &c. eo magis efficaciora, exrientiâ teſte, evadunt. Qui itae Melancholici ſunt antidotum in ectore circumferunt; & etiam il quorum Sanguis Acido temperar pro optimis præſervatoriis untur *Vino* cum *Spiritu C. C. Uri*, &c.

Sed

Sed ſi morbus hactenus ægrum corripuerit, & jam jacta ſit alea, exhibenda ſunt remedia, quæ non ſolum malignitatem & Acrimoniam imbibant, & per Diaphoreſin expellant, ſed & alia Symptomata periculoſa ſupprimant & devincant, Diarrhœam forte, Convulſiones, &c.

Ex *Antidotis* hæc meritò primum ſibi vendicant locum; viz. *Bezoardicum Antimoniale*, *Unicornu foſſile*, *Oſſa Viperarum*, *Serpentum*, *vel Corde Cervi*, *Margaritæ*, *Coralliæ*, *Oculi Cancrorum*, *Bolus Verus*, *Terra Sigillata*; *Sal Volatile & Spiritus C. C. Viperarum*, *Urinæ*, &c. quaſi *Succinata* mirum in modum Venenum expellunt & Spiritus Animales corroborant & invigorant. Ex ſupra nominatis, & aliis ejuſdem farinæ, varia fieri poſſunt Præparata pro Symptomatum diverſitate varianda. Exempl,

1. ℞. *Spec. Cord. Temp.* ℈ſs. *Camphor. Salis C. C. aa. gr. iv. Olei Succini. Gut. iij. Diaſcordii q. ſ.* fiat Bolus.

2. ℞. *Bezoard. Mineral. Pulveris Gaſconici, aa. gr. vj. Sal. Viperar. Camphor. aa. gr. iij.* fiat Pulvis.

H

Hujuſmodi remedia exhiberi poſ-
ſunt ſub primum morbi inſultum ad
diaphoreſin promovendam, ſed de-
nuo reiteranda ſunt, prout poſtulat
occaſio, addendo *Laudani gr. j.* ſi
nempe dolores adſint atroces; &
nterea dum ſudat æger ſubinde propi-
nentur Cochlearia bina *Tincturæ* ſu-
pra præſcriptæ; vel affundatur *Spi-
ritus Nitri Spiritibus C. C. & Vipera-
rum*, usque donec Ebullitio ceſſet.
Poſſes etiam ope *Spirituum horum
ixorum*, vel *Salis* ex hac commixtio-
e *præcipitati*, *Aquam Hordei* acue-
e, vel potius *Aquam* in quâ *C. C.* &
ſſa Viperarum decocta fuerint, quæ
ulcificetur *Syrupo Papaveris*, *Dia-
moron*; vel inſtilletur *Spiritus Dul-
is Nitri*, *Salis*, *Vitrioli*, in Aquam
orraginis, *Scordii*, *Juniperi*, &c. de
uibus bibat æger dum ſitibundus
at Calore oppreſſus exiſtit. In Vi-
liis autem & deliriis (niſi hæc fi-
em conſequantur) addenda ſunt
piata fermentata. In ſiccitate O-
s & Linguæ utantur *Sale Peunellæ*
m *Aqua Roſarum*, *Plantaginis*;
rupo Diamoron, *Vino Albo*, &c.

Externè; Regio Cordis, & Car-
G pi

pi inungantur *Oleis Succini, Rutæ, Angelicæ, Scorpionum, Nucis Moſchatæ*, &c. & *Balſamis*: Quæ etiam formari poſſunt in modum *Emplaſtri* cum *Pulvere Bufonum*, *Sabin. Rut. Sulphure* & *Terebinthina*. Quod ad Bubones & Carbunculos attinet, Conſulendi ſunt alii authores.

CAP. XXXIX.

De Variolis & Morbillis.

1. AFfectus hi ſunt de Febrium malignarum & contagioſarum genere, ſolo humano generi incidentes, idque non niſi ſemel per integrum vitæ curriculum (non obſtante quod ſuppoſititii quidam affectus horum æmuli in contrarium adducantur.) *Variolæ* primò puſtularum in modum prorumpunt, quæ denique ſanioſæ evadunt; ſed *Morbilli* primo rubicundi & ſicci apparent, & deinde absque ſuppuratione evaneſcunt.

2. *Signa* ſunt, Arteriarum & Brachii & Temporum pulſatio frequens & citata, Oculi rubricundi ap-

pa-

parent, & humorem aqueum Lachrymarum ad inſtar profundunt, Cutis pruritu & punctionibus afficitur, adeſt torpor inſignis, dolor Capitis & Dorſi, calor febrilis levis, & conſtans, qui poſt duos aut tres dies multum augetur, cum ſiti, Vomitu, Pulſatione Cordis, Reſpiratione difficili, Tremore, Convulſionibus, &c.

Tertio autem vel Quarto die Variolæ plerumque erumpunt, primò quidem in Dorſo, deinde in Abdomine, & Facie, & tota Corporis ſuperficie: *Argumentum* durat usque ad diem undecimum.

In *Morbillis* Symptomata ſunt mitiora, copioſa adeſt ſalivæ excretio, & tuſſis plerumque vehementior quam in *Variolis.*

3. *Cauſa.* Credo horum affectuum ſeminarium nobiſcum connaſci, & in noſtro Corpore occultum latitare, usque dum Cauſæ quædam occaſionales (præcipuè contagium) Sanguinem violenter exagitaverint, unde fermentum illud ſeminale inſurgens, *Variolarum* Eruptionem procurat.

4. *Variolæ* cito apparentes, primum rubræ, deinde albæ, amplæ,

Avenacea, Panatella, cum *ſucco Citri* vel *Aurantiorum*; & pro potu Lac cum pomis ibidem infuſis.

℞. *Lactis Pint. j. Aquæ Pint. iij. ſingulis Pintis adde Syrupi Citr. vel Lujul.* ℥*j.* vel *Aqua Hordei*, ſi acuatur *Spiritu Dulci Salis, Nitri, Vitrioli,* cui gratioris ſaporis ergo addatur *Syrupus* aliquis. Vel (ſi magis arrideat) Cereviſia tenuis, in quâ flores *Calendulæ, Aquilegiæ, Borraginis* & ſimilium decocti fuerint, de quâ bibat æger pro lubitu. *Cardiaca* differenda ſunt usque ad quintum diem, quo tempore lecto committatur, & *Cardiaca* congrua uſurpentur; &, ſi malignitas ſubeſſe videatur, addantur *Bezoardica.*

℞. *Aquæ Scord. Cardui aa.* ℥*j. Laudan. Liquid. Tinctur. Croc. aa. gut. vj. Syrup. Corallor.* ℥*ſs.* Miſc.

Hoc vel huic ſimili utatur usque ad diem Septimum, Octavum, vel Nonum; &, ſi occaſio poſtulet, adde *Antimon. Diaphoret. Bezoard. Mineral. Terr. Sigillat. Myrrh.* &c.

Sed ſi nova febris ſuboriatur ex Puſtularum ſuppuratione, *Acida* leviora exhibenda ſunt, usque dum febris declinare inceperit.

In Variolis *Confluentibus* Methodus

dus Præſcripta rigidius obſervanda eſt, majus enim ſubeſt diſcrimen, quam in *Diſtinctis*: Et præterea *confluentes* plerumque comitatur in adultis Salivatio, in Infantibus fluxus alvi. Quod ad Salivationem attinet, illa potius promovenda quam inhibenda eſt, usque ad diem Decimum-Tertium; in quem finem utatur æger Cereviſia tenui (vel ſimili) de quâ copioſè bibat, hæc enim nec Calorem nec Sudorem conciliat: *Hypnotica* etiam ſub veſperam conſedi poſſent: Hoc pacto promovebitur intumeſcentia faciei & manuum, æque ac ſalivatio, usque adeò ad ſalutem neceſſaria. Quam ſententiam adſtruebant quidam non infimæ ſortis Medici, & præcipue Celeberrimus noſter *Sydenhamus*, cujus doctrinam hac in parte in praxi noſtra ſæpiſſimè confirmatam vidimus.

℞. *Aquæ Roſar. Lujul. aa.* ℥*j. Laudan. Liquid. gut. xij. Syrup. Diamoron.* ℥*ſs.* Miſc. fiat Julapium.

Sunt inter Medicos, qui præſcribunt, *Diacod.* ℥*i. Laudan. Liquid. gut. xiv. in Aqua Primulæ veris.* Exiſtimant etiam *Diarrhœam* infantum inhibendam non eſſe, ex eo

quod

quod ſit naturæ conatus ad materiam morbificam expellendam; quorum ſententiæ nos calculum noſtrum adjicimus.

Quæ Symptomata apparent ante *Variolarum* Eruptionem, vix attendenda ſunt: Sed ſi, cum jam egreſſæ fuerint, denuo evaneſcant, *Salia Volatilia*, *Urinoſa*, *Spiritus Viperarum*, *C. C. &c.* *Elixir Propriet. Eſſent. Myrrh. &c.* maximè conveniunt. (Quæ etiam juncta *Cephalicis* in *Comate* & *Epilepſia* multum valent.)

Si Saliva viſcida ægros infeſtet adeò ut in ſuffocationis periculo videantur (quod & ſæpe contingit, circa diem undecimum) Gargarismata in uſum revocanda ſunt. Vulgare hoc Medicorum præſcriptum multum confert.

℞. *Cortic. Ulmi* ℥vj. *Glycyrrhiz.* ℥ſs. *Paſſular. Exacinat. num. xx. Roſar. Rubrar. pug. ij.* Coq. in ſ. q. Aquæ Fontan. ad ℔jſs. In Colatura Diſſolv. *Mel. Roſar. Oxymell. Simpl. aa.* ℥ij. Miſce, fiat Gargarisma. Quod ad alia Symptomata, conſule alios authores, qui eadem fuſius tractarunt.

Externè, cum Puſtulæ duriuſculæ

evaſerint, inungatur facies *Oleo Amygdalar. Dulc.* vel *Cremore lactis* commixto *pollini ſubtiliſſimo Braſii recentis optimè ſiccati*, de quibus fiat *Unguentum*, quod non ſolum cutis Pruritum, ſed & ejusdem deformitatem impeditet.

CAP. XL.

De Chloroſi.

1. AFfectus hic *Chloroſis* dictus, quandoque *Icteri Albi*, morbi Virginei, *Febris Albæ*, &c. nomine audit; eſtque Cachexia, vel mala Corporis diſpoſitio.

2. *Signa* ſunt Laſſitudo totius Corporis Spontanea, facies pallida & livida, reſpiratio difficilis ſpeciatim ſi Corpus moveatur, palpitatio Cordis, Arteriarum pulſus citatior; Intumeſcentia totius Corporis, Tibiarum, Pedum, &c. totum etiam Corpus molle & flaccidum exiſtit; adeſt etiam dolor Ventriculi, Cephalalgia gravativa, Appetitus depravatus, Menſium ſuppreſſio, &c.

3. *Cauſa Internè*, Sanguis nimium

mium redundat pituitâ viſcidâ & acidâ, vaſa Capillaria, ſpeciatim quæ uteri regionem occupant, obſtruente.

Externè, ſomnus nimius, exercitii & motûs defectus, vitæ genus ſedentarium; præcipuè autem victus incongruus Ventriculi & aliarum partium fermentum enervans.

4. Affectus hic, non eſt periculoſus; ſi in Virginibus oriatur ex menſium ſuppreſſione, non aliàs felicius quam ex mariti conſortio curabitur.

5. *Therapeia.* Cauſæ externæ removendæ ſunt; pituita acida & viſcida corrigenda & expellenda eſt; Obſtructiones reſerandæ, &c.

Primò itaque ſi Ventriculus impuritatibus ſaturetur, & vires non prohibeant, leve *Emeticum* conducit; ſed in omni caſu *Catharticum* aliquod de tenuiorum genere ſæpius exhibendum eſt, ut Corpus à materia illa viſcida liberetur. Exempl. Grat.

℞. *Pillul. Stomach. cum Gumm.* ʒij. *Sal. Urin.* ℈ſs. *Ol. Menth. Fenicul. aa. gut. iij.* fiant Pillulæ vel,

℞. *Chalyb. Præpar. Diaſenn. aa.* ℥ſs. *Caryophyll. Nuc. Moſchat. aa.* ʒij.

 Miſc.

Miſc. f. pulvis pro unâ Doſi. Vel ſi magis allubeat, exhibeantur Infuſiones Purgativæ, vel Apozemata cum *Senn. Agaric. Rhabarb.* &c. ſemper tamen junctis Apertivis huic affectui congruis; è quibus præcipua ſunt *Radic. Ari*, *Ariſtoloch. Brion. Summitat. Scordii*, *Artemiſi*: *Abſinth. Puleg. Centaur. Nepet. Agrimon. Croc. Semin. Dauc. Fenicul. Aniſ.* Et Aromaticis, ut *Caryophyll. Nuc. Moſchat. Cinnamom. Cort. Winter. Piper.* &c. Conducunt etiam omnia Volatilia Antiſcorbutica Capite 28. deſcripta, & Gummata, ut *Aloe*, *Ammoniac. Galban. Myrrh.* Sed Præparata ex *Marte*, ut ejusdem Crocus, Sal, Extractum, Tinctura, &c. in hoc morbo debellando nullis ferè remediis loco cedunt. His adde *Salia Volatilia Oleoſa*, *Tinctur*, *Antimon. Spir. Tartar.* &c.

℞. *Tinctur. Antimon. Tinctur. Martis aa.* ℥ſs. Miſce Doſis ad guttas xxx. vel xl. in Aqua *Artemiſiæ*. Vel,

℞. *Spir. Sal. Armoniac. Tinctur. Croc. Spirit. Sabin. aa.* ℥j. *Eſſent. Nuc. Moſchat.* ℥ſs. Miſce Doſis à gut. xl. ad lx. in *Vino Chalybeato*. Vel,

℞ *Croc.*

℞. *Croc. Mart. Bezoard, Mineral. aa.* ʒj. *Faculæ Bryon.* ʒij. *Ol. Cinnamom. gut. iv.* f. Pulvis.

Hæc & ſimilia per tres aut quatuor ſeptimanas exhibeantur, purgationibus etiam levioribus quandoque intercalatis.

Niſi hæc ultimò præſcripta ſudorem moverint, adhibenda ſunt etiam *Diaphoretica* (nempe poſt correctionem & evacuationem materiæ peccantis) ad Recrementa expellenda & Leucophlegmatiam abigendam.

CAP. XLI.

De Menſium Suppreſſione.

1. EST vel totalis ſuppreſſio, vel diminutio naturalis evacuationis Sanguinis Menſtrui, quæ jure naturali quoque menſe fieri conſueſcit.

2. *Cauſa* oritur, vel à Vitio Sanguinis, qui cum nimium viſcidus & ſpiſſior exiſtat, fermentatio menſtrua ritè non peragitur; vel à vitio vaſorum evacuationi inſervientium, quæ occluſa vel nimium anguſta

guſta redduntur ope materiæ cujusdam Glutinoſæ, vel forſan Lumbricorum, Lapillorum, Uteri & Partium adjacentium intumeſcentiæ, nimiæ Pinguedinis, &c.

Inter Cauſas externas recenſentur: Aër frigidus; ægri introitus in Aquam frigidam, ipſo fluxûs tempore; prava Sanguinis diatheſis, unde: fermenta Stomachi, &c. depravantur; etiam Mœror, Timor, Ira, &c.

3. In Affectu hoc dignoſcendo, ipſius ægri teſtimonium certiſſimum eſt ſignum. Si oriatur ex vaſorum obſtructioue, adeſt Torpor appetitus imminutus, intumeſcentia Abdominis, Dolor Lumborum & partium Vicinarum, ſæpiſſimè etiam fluxus Sanguinis ad aliam quamlibet portam, vel aures, vel nares, vel os, &c. qui circa tempus debitæ evacuationis menſtruæ invadit. Si oriatur à Sanguinis vitio, adeſt Cachexia.

4. Eſt Morbus Chronicus; & niſi tempeſtivè caveatur, forſan Hydropem, Suffocationem, Phthiſin, &c. producit.

5. *Cura.* Ab initio, primæ viæ ſunt purgandæ, exhibendo *Cathartica,*

ſa, qualia Capite ultimò prægreſſo memoravimus; quibus adde *Extract. Colocynth. Elater. Scammon. Reſin. Jalap.* &c.

℞. *Pillul. ex duobus & Stomach. cum Gumm. aa.* ℥j. *Caſtor, Croc. Sal. Martis, Artemiſ. aa.* ℈j *Ol. Stillatit. Sabin. gut. x. cum Syr. Abſinth.* f. Pillulæ. Doſis ʒſs. Exhibenda eodem circiter tempore, quo menſtrua profluere conſueverant. *Apertiva* etiam ſuperiore Capite recenſita non incommodè huc referentur, quibus inſuper adde *Radic. Petaſitid. Angelic. Imperator. Zedoar. Folia Rut. Major. Matricar. Menth. Sabin.* Eorundem etiam *Salia* & *Olea Deſtillata*, cum *Tinctur. Caſtor. Gum. Guajac. Ammoniac. Myrrh.* &c. multum præſtant; ſpeciatim, ſi *Volatilia Oleoſa* pro tincturis extrahendis adhibeantur; exinde enim majori ut pollent in Obſtructionibus reſerandis, cum debitis vehiculis propinata. *Enemata* Calidiora injecta & diu retenta laudantur; & ſatis novimus *Phlebotomiam* circa tempus evacuationis Menſtruæ conſuetum multum conferre: Quod ad *Injectiones Peſſaria, Balnea, Unguenta,* &c. attinet, non opus eſt, quod in anguſtis hiſce ſche-

ſchedulis ſuper hoc Themate verba faciamus, quandoquidem plurimi proſtant Authores, qui materiam illam prolixe ſatis tractaverint, quos conſulere dignetur Lector.

CAP. XLII.

De Nimio Menſium Profluxu.

1. MEnſes nimium profluere dicuntur; vel quando ſæpius quàm fas eſt, fluunt; vel quando diutius, quàm par eſt, fluxum protrahunt; vel quando majori quantitate, quàm ſolitum eſt, peccant.

2. *Cauſa.* Sanguis vel nimium attenuatus, vel acris, vel nimium abundans; Vaſa etiam Uteri, vel nimium laxata, vel humida; vel ſupra modum reſerata, vel rupta, &c.

Cauſæ Accidentales ſunt, nimia calidorum & acrium ingurgitatio, Diæta tenuis Sanguinem attenuans, Pharmaca ejusdem generis ingeſta; Vigiliæ nimiæ, Exercitium Corporis nimium; etiam Timor, Vulnera, Ictus, Caſus, &c,

3. Quò major eſt fluxus, & quò diu-

diutius perſiſtit, eò majus ineſt periculum & è contra. Si fluxus augeatur, viribus ægri interea proſtratis; malum eſt omen. Si nullum aliud morbi genus produxerit, & Mulieres ſint Juvenes, vix unquam cura ſit irrita. Sed in Mulieribus ſenioribus fluxus inveteratus ſæpe incurabilis eſt.

4. *Cura.* Primo Sanguis rectificandus; humores noxii expellendi ſunt; ſi Bilioſi, exhibeantur *Tamarindi, Rhabarb. Diacath. Paſſulat.* &c. ſin autem magis ſeroſi exiſtant.

℞. *Elect. Lenitiv.* ℥j. *Pulv. Jalap.* ℈j. *Ol. Vitriol. gut. iij.* Miſce. Vel huic ſimile prout exigit neceſſitas.

Deinde adhibeantur *Incraſſantia Terrea*, & alia *Adſtringentia* ut *Plantago, Burſa Paſtoris, Roſæ Rubræ, Tormentilla, Biſtorta*, &c. *Terra Sigillata, Bolus Verus Catechu, Lapis Hæmatitis, Sanguis Draconis, Corallia, Crocus Maris Adſtringens*, &c. Ex. Grat.

℞. *Semin. Plantag. Papav. Hyoſciam. aa.* ʒj. *Succin. flav. Sang. Dracon. aa.* ʒj. Cum *Syrup. è Roſis ſicc.* f. Electuar. vel vice Papav & Hyoſ-

Hyoſciam. adhibeatur Laudan. Opiat. quod maximâ efficaciâ prædictum eſt in morbo hoc profligando. *Vid. Cap. de Hæmoptoe, & de Dyſenteria.*

Externè Ligaturæ, & Cucurbitulæ, nil nocent, ſed ad revulſionem optimum medium eſt Venæſectio, ſi nempe vires conſtent, & ætas ſit Juvenilis. Non incommode etiam Hypogaſtrio, Regioni Pubis, &c. applicantur *Adſtringentia, ut Acetum, Decocta Aluminis, Tormentillæ,* & ſimilia.

Fluor Albus eâdem planè methodo curatur, ſemper tamen addendo *Terebinthinam, Camphoram,* & *Saccharum Saturni.*

CAP.

CAP. XLIII.

De Paſſione Hyſterica.

1. EST *Affectus Convulſivus* ortus à vitioſà quâdam auſtera vel acida materiâ fibras nervoſas *Uteri* vel *Plexus Meſenterici* irritante; unde Spiritus Animales in furorem & tumultum concitantur, & ex impetuoſa ſua Expanſione varia Symptomata producunt, ut Abdominis Murmurillum & Diſtentionem, Hypochondriorum Dolorem acrem & Pulſativum, Nauſeam, Gutturis Suffocationem; quandoque Faciei Ruborem & Intumeſcentiam, quandoque Pallorem, quandoque etiam omnis ſenſus & motus penitus aboletur, unde ſubſequitur Vertigo, Capitis, Ventriculi, & aliarum Partium, Dolor; & totius Corporis Laſſitudo.

2. Morbus hic raró lethalis eſt, ſæpiſſime autem contumax & Chronicus. Si vehementer urgeant Symptomata, & ægra ſeneſat, vel Gravida, vel Puerpera fuerit, im-

minet

minet Periculum; quandoque aute
Virgines Perbellæ, ex Hominis B
nevoli conſortio, jucundiſſimam
feliciſſimam curam nanciſci ſatt
gunt.

3. *Cura* (durante paroxyſmo
conſiſtit in Spiritibus debacchantibu
reducendis & compeſcendis ; &
(extra paroxyſmum) in materia
cri peccante corrigenda & amover
da. *In Paroxyſmo* ; *Spiritus Full
ginis, Urin. C. C. Ungul. Equi.* & ejus
modi *Spiritus Volatiles Fetidi*, vel na
ribus admoti vel inditi vel tem
poribus inuncti, vel etiam intern
cum vehiculis congruis propinati, &
commixti *Tinctur. Caſtor. Croc. Ol
Deſtillat. Rat. Succin.* & ſimilibus
nec non tantillo *Laudani* (non o
dorati) prout poſtulat occaſio. Ex
Grat.

℞. *Aq. Meliſſ. Aq. Bryon. Compoſ
aa.* ℥iij. *Spirit. Salis Armoniac. Lau-
dan. Liquid. Tinctur. Caſtor. aa. gut.
xxx. Ol. Succin. gut. vj. Syrup. Ar-
temiſ.* ℥j. Miſc. Doſis bina Cochlea-
ria, ſæpius.

Præter hæc aut his ſimilia, in pa-
roxyſmo exhibenda, conveniunt e-
tiam ſternutatoria, Vellicationes, Fo-
mentationes, Ligaturæ; & Enema-
ta

ta acriora ſubinde injecta, multum proſunt; ſicut & Phlebotomia (ſi adſit *Plethora*) —— Pudendo admoveantur *Moſchus, Zibethum, Balſama Apoplectica*, & ſimilia; Umbilico autem Emplaſtra & Unguenta confecta ex *Galbano, Ammoniaco, Tacamahac. Balſam. Peruv. Ol. Rutæ, Succini, Myrrh. Lavendul.* additis *Caſtor. Aſſ. Fœtid. Ol.* vel *Magiſter Jovis.*

Extra Poroxyſmum; quæ hactenus memorata ſunt (exceptio *Laudano Opiato*) primum tenent locum. Conveniunt etiam *Alterativa* additis Alkalibus fixis, ut *Ocul. cancror. Corall. Bezoard. Mineral. Bezoard. Jovial. Cinnabar. Nativ.* ut & omnia *Antiſpaſmodica & Uterina*; nec non *Cathartica*, modò ritè intercalata fuerint, Exempl. Grat.

℞. *Pulv. Comitiſſ. Warv. Spec. Dianth. aa.* ℥ſs. *Ol. Succin. gut. iij. Sal. C. C. gr. v.* Miſce.

℞. *Pillul. Fœtid.* ℥j. *Sal. Cran. Human. gr. vj.* Miſce. f. Pillulæ pro unicâ Doſi.

Hæc & his ſimilia ſæpius repeti debent; vel, ſi placeat, potiones fieri poſſent ex *Purgativis* & *Hiſtericis* unà commixtis. *Carminativa*

&

& *Aromatica* omnibus quibuscumque remediis in hoc affectu adhiberi ſolitis jure merito adjunguntur.

Diaphoretica etiam bono cum ſucceſſu exhibentur Omnes Evacuationes naturales ſtatum naturalem obſervent; & Paſſiones animi modum excedentes ſedulo coërceantur; Ira enim, Mœror, Terror, &c. Paroxyſmum ſæpius inducunt.

CAP. XLIV.

De Partu difficili; & reliquis Puerperarum Symptomatis.

1. DIfficilis Partus eſt doloroſa & difficilis fætus expulſio, adeo ut & Matris & Infantis vita in periculo verſetur.

2. Dolor ſatis intenſus nunquam non partum comitatur; ſed ſi labores diutius quam 24. horas perſiſtant, & tormina rarius adveniant, vel ſi in Lumbos ſurſum, non autem in Uterum deorſum, terminaverint, jure meritoque *Partus difficilis* nuncupatur.

3. *Cauſa* varia eſt pro vario Matris

tris ſtatu, prout vel cum morbo aliquo luctatur, vel debilis & tenella exiſtit, vel meticuloſa & laboribus Puerperii reſiſtens & obnitens. Prout meatus vel anguſtantur, vel affectu aliquo laborant: vel ſi fætus major fuerit ſolitò, vel ſi incommode locatus fuerit, vel ſi funi umbilicali intricatus, vel ſi ægrotus, debilis, aut mortuus exſtiterit, vel ſi adſit fætuum Pluralitas, &c.

4. Si meatus nimium anguſti fuerint, periculum ineſt; ſed reſpiratio difficilis, Sudores frigidi, Leipothymiæ, Delirium, Convulſiones, Lethargia, & ſimilis farinæ Symptomata, omnia infauſta & lethalia prædicunt. Sternutatio bonum eſt Omen; & ſi mater erecto ſit animo & vires ſuppetant, maxima affulget ſpes.

5. *Cura*; Omnia Impedimenta (quantum fieri poteſt) ſedulò amovenda veniunt. Umbilicus, Lumbi, & meatus interiores inunguntur *Unguento Althææ. Oleo Lilior. Roſar.* Si alvus non reſpondeat injiciantur *Enemata* adjunctis *Uterinis.* Si fætus in Os Pubis recumbat, vel modo præpoſtero egredi conetur,

re-

retrudendus eſt in Uterum, & in formam legitimam reducendus. Si viæ interiores nimium anguſtæ fuerint, opus eſt manu Chirurgi. Interea autem, & mater & fetus corroborentur ex uſu *Cardiacorum*, quibus *Emmenagoga* haud male adduntur. Exempl. Grat.

℞. *Sal. Volat. Oleoſ.* ℥ſs. *Ol. Cinnamom. Aurant. aa. gut. x.* Miſce. Doſis gut. xx. in Vino Canarienſi vel ſimili vehiculo. Vel,

2. ℞. *Secundin. Human. Succin. Præpar. Borac. Venet. aa. gr. vj. Ol. Cinnamom. gut. iij.* Miſce. f. Pulvis, Aſſumendus in *Aq. Bryon. Comp.* & *Aq. Meliſſ.* unà commixtis.

Inter *Analeptica Crocus Cinnamom.* & eorum *Tinctura*, *Extracta* vel *Olea*; *Confect. Alkerm. Conf. de Hyacinth.* & ſimilia, conferunt; hæc enim non ſolum matris vires refocillant & corroborant, ſed & ejusdem Niſus promovent. Præter hactenus præſcripta, addi poſſent hæc & *Hæmagoga*, viz. *Fel Cervi, Hepar. Anguill. Teſticul. Equin. Caſtor.* omnia *Salia Volatilia & Spiritus Secundin. Human. Sanguin. Human. Viperar. C. C. Fuligin. Urin, &c. Rd. Ariſtoloch.*

Bryon.

*ryon, Lilior. Albor. Irid. Folia Ma-
icar. Artemiſ. Sabin. Rut. Gum.Gal-
n. Myrrh. Ammoniac.*
Pro vehiculis adhibeantur *Aq.Cin-
mom. Aq. Bryon. Comp. Aq. Puleg.
rtemiſ. Angelic. Meliſſ.*
Vinum *Canarienſe, Album* & *Rhe-
nnum* , & ſimilia ſi fetus ſit mor-
ius, & vires permittant, addi poſ-
nt purgantia. Ut, *Colocynth. Hel-
bor. Nigr.* Incaſſum foret exempla
roponere, quandoquidem ſatis ſu-
erque trita ſint.
Eadem etiam media conducunt
l ſecundinam retentam expellen-
am. Sternutatio hoc in caſu bene
dit. In Lochiorum ſuppreſſione
arminativa, Aromatica, & *Salia Vo-
tilia Oleoſa*, ut & omnia *Emmena-
ga*, junctis *Cardiacis*; primas obti-
ent, & ſi febris augeatur *Abſorben-
a & Balſamica Alexipharmaca*, ex-
ibenda ſunt. Sed in fluxu Lochio-
m immodico, eadem planè metho-
o inſiſtendum eſt, quam in nimio
lenſium profluxu hactenus propo-
imus. Vel,
℞. *Rad. Tormentill. Pulv.* ℥ij. *Lau-
an. Opiat. gr. iv.* Syrup. è ſucco plan-
g. q. ſ. f. Electuarium.
Externè; Lumbis applicetur tri-
tum

tum & vulgare illud Cataplaſma ex Fuligine & Aceto Vini confectum.

In Torminibus à partu, cura cauſam reſpicit; Et ſi partes ulceratæ in causa fuerint, *Vulneraria* requiruntur. Si Lochia acria & ſeroſa, *Adſtringentia* & *Opiata*. Si Lochia ſuppreſſa, externis applicationibus promovenda veniunt. Exempl. Grat.

℞. *Spir. Chomomill. Baccar. Laur. aa.* ℥j. *Ol. Sem. Aniſ.* ʒij. Miſc. Hæc mixtura fomentetur tota Abdominis regio.

Etiam in *Febre Lactea*, quæ circiter tres aut quatuor dies à partu invadere ſolet, quando nempe vaſa lactea obſtruuntur & Mammillæ intumuerunt, conducit etiam fomentare Mammas hâc eâdem mixtura; cui ſi addas *Salia Volatilia Urinoſa*, eò efficacior evadet.

Ut Febris ipſa abigatur, Cauſæ *Procatarcticæ* removeantur, & *Diaphoretica* exhibeantur.

Nota benè; in omnibus hiſce caſibus ſupra nominatis Purgatio nunquam admittenda eſt, putà primis ſex vel octo diebus à partu.

AP-

APPENDIX

De Lue Venerea.

QUandoquidem omnium penè Morborum Humano Corpori varie officientium Hiſto-am & Curam emenſi ſimus, Re-quum eſt, ut de Lue Venerea (Fa-igerato illo affectu) paucula ſub-ngamus ; quo facto , libellum inc ad extremam metam perdu-mus.

Non eſt , quod Lectori tædium oveamus in morbi hujus primo tu, origine , nominibus variis , & eciebus Multifariis , ab ovo recen-dis. Nobis enim nec Lubet nec cat diffuſa illa veterum ſcripta , ad nealogiam ejusdem expiſcandam , olvere ; quorum *molliter oſſa ja-t.* Cui animus eſt hæc addiſce-ſatis proſtat Authorum ; nos vitati ſtudemus , & limites pro-itos neutiquam transgredi decre-

H vimus.

vimus. Quod ad inſtitutum no-ſtrum facit, nos *Gonorrhœam* & con-firmatam *Luem Veneream* breviter delineabimus.

1. Lues Venerea eſt fermentum Venenatum & diſpoſitio prava orta à contactu Venereo, Vapores Ma-lignos & Miasmata Virulenta pro-ducente; quæ ſemel intròrecepta Subſtantias liquidas aliàs bonas & laudabiles, quibus commiſcentur corrumpunt, vitiant, & inquinant: Unde functionibus naturalibus im-pedimento ſunt, & continui ſolutio-nem confeſtim producunt, partes vellicant & dolore afficiunt, adeò ut Ulcera & omnia quæcunque Sym-ptomata huic morbo pecularia exin-de oriantur.

2. *Signa. Gonorrhœa* dignoſcitu ex dolore acri, urente, inter meien-dum, pene ardente & Tumo-re affecto cum dolore intenſo; ve-nit enim, quod ſpatio paucorum di-rum (forſitan horarum) Vapor virulenti, vitiati, & inquinati fer-mentum quoddam depravatum in P ne excitent, & Salia fermenti m-xime aculeata & penetrantia, ope vi-rulentiæ ſuæ acris effurentis, ulc quoddam minutum, immo & ulc

ra, in Urethra producunt; ſpongioſam ejus partem penetrantia; unde dolore vellicans & pruritus quidam per integram Urethram & Perinæum ſentitur; unde etiam ſubſequitur involuntaria Penis erectio ſemen etiam à verſiculis ſeminalibus ſuâ acrimonia eliciunt. Hæc autem Salia Ignita, acria & velicantia, & Miaſmata illa virulenta, ſemini commixta, Ulcera ſeu Puſtulas illas producunt; vehementer etiam ſtimulant, & ex innata ſibi contrarietate functionibus animalibus virulentam Gonorrhœam producunt; unde ſequitur totius Corporis hebetudo, Dolore in Tibiis & Brachiis, Liquor è Pene exſtillat primo viſcidior, poſtea flavus, purulentus, & vireſcens quæ materia purulenta, mucoſa & ulceroſa, paucis ſolummodo diebus neglecta, partes *Virgæ* membranoſas & alias adjacentes pervadit, & Ulcera varii Generis virulenta gignit, quæ Proſtatas & Veſiculas ſeminales in conſenſum trahunt; & niſi mature & cum judicio tractentur, ſpatio paucarum hebdomadum integrum Corpus inficient. Et hoc Pacto morbus in *Luem confirmatam* degenerat; in quâ adſunt Dolor

H 2 Lum-

Lumborum & Dorſi, Femorum ſtupor & frigus, dolores vagi integrum corpus pererrantes, cutis maculis cæruleis, rubris, flavis, defædata; malignitas partes principales, Hepar, Lienem, &c. invadens, facultatem nutritivam depravat, ſanguinem generat pravum, & particulis aduſtis redundantem, unde ignitus (quaſi) ſalitus, & vellicans evadit Temperamentum & externa Cutis ſuperficies inſalubrem & obfuſcum colorem præ ſe fert; Porrigines & Ulcera ſcabioſa comparent in Capite, Facie, Faucibus, Palato, & Naſo, os Cribroſum & Criſtam Galli caries abſumens; Dolores Capitis inveterati, Dolores Nocturni Vehementes, præcipue (dum calido in lecto decumbunt) in Cruribus, Carpis, & Humeris; Articulorum etiam dolores, Tubera perdura in Cranio, Brachiis & oſſibus Tibiarum, Tumores duri Schirroſi, Calloſitates, & ipſa oſſa præcarie in excreſcentias attolluntur.

3. *Cauſa.* Inter Authores multum diſceptatur, in cauſa ſordidi hujus affectus aſſignanda; dum enim in varias eunt ſententias, quidam in unius, quidam in alterius ver-

verba jurant. Noſtram opinionem ſine fuco proponemus. Credimus ſane multos eſſe effectus naturales & mala materialia, quorum cauſa manifeſta nemini innoteſcit; quo etiam ſenſu dicimus, Cauſam hujus ipſius morbi adeò in occulto latere, ut poſitive eandem deſignare Penes nos non ſit. Conjecturam tamen facimus cauſam hujus morbi eſſe inquinamentum quoddam depravatum, ortum à Putrefactione variorum & forſan diſcrepantium ſeminum injectorum in Matricem impuram & defedatam Copulatione nimium crebra & inopportunâ; unde fermentum quoddam venenatum ſemini intro-recepto inſinuatur. Confirmatur hæc Hypotheſis ex eo, quod Philoſophi & Medici Accuratiſſimi agnoſcant nullam fieri mutationem notabilem in Corporibus Naturalibus, quæ fermentationi ſuam originem non debeat; immò & ad oculum demonſtrare poſſumus ex fermentatione Seminum Humanorum, Miaſmata illa Virulenta, Particulas illas ſubtiles tanta vi inficiendi præditas, & Salia illa Maligna & Colliquativa, ſolam eſſe cauſam Luis Venereæ, ut & omnium Symptoma-

tum quæ eandem comitantur.

4. *Prognoſtica.* Judicium non ferendum eſt de ſtatu vel periculo, in quo æger verſatur, niſi ex diligenti obſervatione naturæ morbi an nempe recens, & particularem ullam partem ſolummodo poſſideat; an verò magis inveterata & conſequenter magis univerſalis, fuerit. Dum ſalia hæc Venerea & Venenata externam ſolummodo ſuperficiem occupent, nec Interiorem progreſſum fecerint, quam merâ adhæſione vel Pudendis maris aut fæminæ, vel Mammis Nutricum, vel Palato & Ori infantum (hæc enim loca Veneni hujus communicationi maximè obnoxia ſunt) facilè curantur ope medicaminum Balſamicorum, quibus ineſt vis obtundendi aciem ſalium, quæ in Ulceribus hoſpitantur, unde minus penetrantia redduntur, & eorundem motui progreſſivo obex ponitur. Hæc enim Salia corroſiva (niſi corrigantur) rumpunt & dilacerant Pelliculas & Fibras tenuioris Glandis, Præputii, & Urethræ, unde Excoriationes & Ulcera; quæ (ſi Graſſari illis fas ſit) varias ſibi aſſumunt formas, quandoque Vrethram, quandoque proſtatas,

oc-

occupant & corrodunt; unde Carnoſitates & Fiſtulæ incurabiles has partes invadunt; & hoc pacto Salia illa Corroſiva ab exterioribus ad intimiores Corporis partes viam ſibi parant (quandoque etiam ex Medicorum praxi iniqua illuc acce ſuntur) anguſta enim Arteriarum & Venarum ut & Glandularum (quibus hæ partes ob eſſæ ſunt) orificia penetrant; & fibras etiam membranoſas & nervoſas pervadentes, particulis ſuis diſproportionatis ſuccos depravant, & Spiritus in Confuſionem adigunt; qui ex deleteria quam acquiſiverunt qualitate ebullitionem in ſanguine cient, unde à balſamica ſua natura deſciſcit, & particulis aduſtis & efferis refertur, quæ Sanguinis eutoniam, & propriam cujuscunque ſucci nutrititii Craſin, penitus evertunt. Latex etiam, ſeu liquor ſeroſus, multum depravatur (ejus enim diatheſis, bona vel mala, à Sanguinis textura dependet) qui cum in fermentationem vehementem, ope Venenatarum harum particularum in Sanguine graſſantium, evectus fuerit, impuritates & ſordes Venereæ ex Naturæ benevolentia & facultatis expultricis niſu, in Glan-

dulas Inguinis præcipitantur, ul
tumores ſeu Bubones comparent
qui omnibus mediis ad ſuppuratio
nem promovendi ſunt (maxim
enim labore ad ſuppurationem pro
vocantur, præ duritie ſua & Mo
magna) quod ſi ritè peragitur &
materia illa Venenata radicitus ex
pulſa fuerit, Criſis vicem fortaſſ
ſupplebit (notandum attamen peri
culum eſſe in diuturniore ichor
fluxu, nè ulcus fiſtuloſum evadat.
Si tamen Bubo repercuſſus redeat
nec ſuppurationem admittat, certi
ſima eſt Luis confirmatæ prodromu
Particulæ hæ deleteriæ & Venenat
quæ ex penetrantia ſua ſanguini &
Lymphæ ſemet ipſas commiſcu
rint, non ſemper hunc in modum præ
cipitantur, ſed ſæpiſſime ſerum, i
vaſis Lymphaticis & aliis, Corpo
ris Peripheriam & ſuperficiem ex
ternam petens, unà comitantur
ubi membranam carnoſam & cute
pervadunt, mediante rorido illo ma
dore, qui jugiter illic appellit, unc
ulcera in ſuperficie Corporis crea
tur ſordidum & ſanioſum ichore
jugiter evomentia; & mador ſe
ſudor, qui per Cutis poros evacua
tur, infenſiſſimo fetore imprægna

tu

tur acerrime ſapit ; colore quandoque flavo, quandoque viridi præditus, & nonnunquam ipſa lintea Corpori inſtrata corrodit. Si particulæ hæ ſali alicui fixo intricatæ fuerint magis torpidam induunt naturam, nec in Corporis ſuperficie usque adeò impigrè opus ſuum hoſtile perficiunt ; ſed cutaneas eruptiones producunt, quales ſunt Puſtulæ, Carunculæ perduræ, Ulceroſæ, & Cruſtaceæ, in apice nigris maculis interſperſæ ; hujusmodi ſigna Lucem confirmatam & quàm maximè exaltatam indicant. Bubo ad interiora retrò pedem ferens terminatur in Dolores nocturnos ſæviſſimos, & Capitis Dolores laniantes & atrociſſimos; exinde etiam Caries oſſium, Tubera, Ulcera Palati, Putrefactio Naſi & aliarum partium ſolidarum; quorum omnium Cura difficultatis plena eſt.——Si ſeroſitates hæ Venenatæ & Deleteriæ, ex Principii Vitalis Vigore & Activitate, à Sanguine ſeparentur ; &, ex acuta, pungenti, & penetrantiſſima ſuâ qualitate, tunicas vaſorum permeent, & Nervos & membranas vellicent, Dolores vagabundos vehementiſſimos, Contractiones, Con-

tortiones, &c. producunt; & niſi mediante Ptyaliſmo eliminari & exantlari nequeunt.——Si malignitas hæc, vel per adhæſionem, vel per alium quemlibet caſum, in partes Muſculares vel Perioſtæum aliquod incidat, & ibidem pedem figat, miris cruciatibus miſer ægrotus dilancinatur; ſubtiles enim deleteriæ hæ particulæ indeſinenti ſua tenſione & vellicatione Cartilagines exſiccant & abſumunt; oſſium etiam ſubſtantiam pervadunt, & cariem & putredinem, non niſi mediante exfoliatione curabilem, inducunt. ——Symptomata hæc (ſi diutius permaneant) Convulſiones ut & totiusMachinæ interitum parant.—Deflenda ſunt hæc Prognoſtica Morbi in pejus ruentis; quæ etiam ulterius variari poſſunt pro temperamento, ſexu, ætate, viribus, negotio, & ſtatu ægri.

5. *Cura*. Maxima Cautela & Judicium adhibenda ſunt in affectu hoc curando. Maxima etiam peritia & animi præſentia requiritur, in variis hujus morbi ſpeciebus, & Symtomatis comparentibus, ritè dignoſcendis & diſtinguendis. Nullæ enim Regulæ Generales & Abſo-

lutæ

lutæ inſtitui poſſent, quæ omnibus quibuscunque & ægroti & morbi poſtulatis reſponderent; ſed quoad particularem applicationem pro maturo & ſubacto Medici Judicio Variandæ forent.

Cura Gonorrhœa initium ſumat à *Diureticis* congruis, *Ptiſanis Apertivis*; & ut Inflammationibus occurratur & ſuccurratur, *Emulſiones frigidæ, Emollientia, Anodyna*, & *Diſcutientia Cataplaſmata* applicentur; ſi adſint Tumores *Detergentia* & *Balſamica* ſuas etiam vices obtinent. Pro potu Ordinario *Ptiſana* ſequens *Apertiva* convenit.

℞. *Rad. Gramin. Petroſelin. aa.* ℥iij. *Rad. Lilior. Albor. Althæ aa.* ℔ij. *Liquorit. inciſæ* ℥vj. *Sem. Aniſ. Fenicul. aa.* ℥j. *Hordei Man. iv. Aq. Fontan.* ℔*xxx. f. Ptiſana* Singulis ℔ij. vel menſuris, quas nos (*quart*) nominamus, adde, *Syrup. Rad. 5. Aper.* ℥j. *Ol. Sulph. per Campan. gut. xx.* vel hujus vicem ſuppleat *Sal. Prunell.* ʒij. vel *Cryſtall. Mineral. à* ʒj. *ad* ʒij.

Omnia *Diuretica Detergentia* præcipuè adhibenda ſunt. Sed de Ptiſana hâc ultimò præſcripta bibat æger pro potu ordinario, idque co-

pioſe per tres aut quatuor dies, ad impuritates Venereas abluendas, & Salia Venenata in Ductibus Urinariis ſtabulantia diluenda. ——Si æger Temperamenti ſit calidi, *Emulſiones è Semin. frigidis*, cum *Sero lactis* paratæ, intercalandæ forent. Vel,

℞. *Aq. Hordei* ℔ij. *Aq. Cichor. Primul. Veris aa.* ℔ſs. *Seri Lactis* ℔iſs. *Syr. Citr.* ℥iv. f. Apozema. Vel vice *Syrup. Citr.* adhibeatur *ſuccus Limon. n. 2.* cum *Diacodii* ℥ij.

Conducit leviter ægrum purgare; nihilominus *purgativum* tale ſit ut naturam ad virulentam & impuram illam materiam per alvum exterminandam provocent, periculum enim eſt in mora, nè intimius penetret.

℞. *Decoct. Prunor.* ℥viij. *Cremor. Tartar.* ʒj. *Fol. Senn.* ʒij. *Sem. Aniſ. Fenicul. aa* ʒſs. Infunde per noctem unam; Colaturæ adde *Elix. Proprietat. gut. xx.* Detur pro unà Doſi. Vel,

℞. *Decoct. Senn. Gereon.* ℥iv. *Caſſ. recenter Extract.* ℥j. *Cremor. Tartar.* ʒj. *Ol. Saſſaphr.* (commixto *Saccharo reſinato*) *gut. vj.* pro unà Doſi. Vel,

℞ *Be-*

℞. *Bezoard. Mineral. gr. xv. Con-ſect. Hamech.* ℥*iv. Sal. Vol. Viperar. Succin. aa. gut. iv.* pro unà Doſi.

Cathartica autem adhibenda ſunt pro ægroti neceſſitate, & Medici prudentis judicio.

Enemata Refrigerantia & *Anodyna* frequenter injiciantur, ſi modo metuatur febris vel inflammatio. Si *Ptiſana Apertiva* præ quantitate offendat ſtomacho, vel ibidem ſtagnet, ſumat ſubinde *gr. x, xv, vel xx. Sal. Volat. Viperar. vel Lumbricor. Terreſtr. C. C. Succin. vel Salis Armoniac.* in hauſtu Vini Rhenani vel Albi.

Lavamenta & *Injectiones* in cre-bro ſunt uſu (poſtquam omnia munda & repurgata fuerint) quæ ingrediantur *Refrigerantia*; *Anodyna*, ut & *Detergentia* & *Balſamica.* Injectiones fiant ex *Styptico Balſamicis,* quæ Salium penetrantium aciem obtundere valent, ut & ulcera mundificare & exſiccare, ex *Balſamica* etiam qualitate Pellicularum & partium fibroſarum excoriationes obducere & ſanare pollent. Caveas tamen, ne violentis *Adſtringentibus* aut *Corroſivis* utaris, diros enim producunt effectus.

Sub initium morbi, Injectio con-

conficiatur ex *Lacte tepito*, quod S
ringa tenuiore injiciatur, ſed lenii
conſtanti manu ducatur. Deim
fiant ex *Styptico Balſamicis.* Exem
Grat.

℞. *Aq. Calcis Viva tenuioris* ℥vi
Aq. Plantag. ℥iv. *Flor. Zinci* ʒ
Mixturâ hâc laventur Ulcera, quæ
Pudendis vel aliis partibus ſtabula
tur; & ope Syringæ injiciatur. Vel

℞. *Aq. Calc. Viv.* ℔j. *Sacchar. S.*
turn ʒj. *Vitriol. Alb.* ℈j. Hoc eff
caciter Ulcera deterget, & contag
progreſſui obſtabit. Sed ſi Ulce
hæc Venerea diutius perſtiterint &
altiores egerint radices, & in flavio
& magis purulenta Luis Ulcera d
generaverint, vel perdura & callo
fuerint, nullum ſperandum eſt lev
men niſi ex uſu *Eſcharoticorum* &
Suppurantium.

Si Affectus magis invaluerit, &
Cardinalia Luis Confirmatæ ſign
ſeſe prodant, alia ineunda eſt me
thodus; hâc tamen cautelâ ſemper
adhibitâ, quod ſi ægrotus macie ex
tenuatus fuerit, & ad extremum us
que inaniatur, cum debilitate &
ſpirituum defectu, Diæta Nutriti
tia præſcribenda eſt ad corpus Spi-
ritibus replendum, & materiam

ſup-

ſuppeditandam pro ſalivatione me-
ius ſuſtinenda. Tempeſtas anni
etiam conſideranda venit, ſi nec in
frigiore nec calore excedat; Quæ
omnes circumſtantiæ maximi ſunt
momenti, & quæ (ſi negligantur)
n maximam ægroti perniciem cede-
e queant: & ægroti vitam in ma-
gno diſcrimine ponunt, dum *Mercu-
rialia* adhibita corpus exagitant.
Hoc opus incumbit Medicis Vitia
corrigere & defectus ſupplere, qui-
buſcum colluctantur ægri, ſi modo
emperamento mediocri deſtituan-
ur. Si tamen Salivatio promo-
venda ſit, & interea æger corpus
raſſis & impuris fæditatibus reple-
am fuerit, & Plæthorico ſit tem-
eramento, non inconſultum foret
enam ſecare, & levius purgare;
uod bis vel ter repetatur, vel quo-
ies pro Medici arbitrio expedire vi-
um fuerit. Curſus etiam Diæteti-
us imperandus eſt ex Alimento &
otu exſiccantibus. *Sudorifera* etiam
n temperamentis humido mel n-
holicis conducerent ad humo e:
oagulatos diſſolvendos, & d Cor-
oris poros & partes in tranſpirratio-
em diſponendas. Exempl. Grat.

℞. *Trochiſc. Viperar.* ℨſs. *Antimon.*

Dia-

Diaphor. ℈j. *Bezoard. Mineral. Sa* *C. C. aa. gr. vj. cum ſ. q. Theria* *Androm.* Bolus pro unâ Doſi. Vie

℞. *Bezoard. Mineral. gr. vj. Pulv* *Rad. Serpent. Virginian.* ℈j. *Cinna* *Antim.* ℈j. *Sal. Viperar. gr. iij. Dia* *ſcord. q. ſ.* fiat Bolus. Hæc aut h ſimilia exhibenda ſunt à purgation ad Corpora humida, pituitoſa & me lancholica, pro ſalivationis opere fa cilius peragenda, præparanda.

Cum decretum fuerit ſalivatio nem aggredi, medico incumbit ri distinguere, quo pacto cum maxim ægri commodo promovenda fueri Si poſſibile ſit, præſtat Salivatio nem excitare ex Mercurialibus o aſſumptis, hoc enim pacto certiore noſmet ipſos facimus de quantitat aſſumpta, an ſuffecerit, necne; mi nus etiam adeſt periculi & moleſtia in hac ptyaliſmum excitandi metho do, quam in alia, quæ per unctio nem fit. Maximâ tamen cum vigi lantia attendenda eſt aſſumpti ope ratio, & cum ſemel inceperit ſaliva tio, facile eſt eandem evehere, ad quem gradum libitum fuerit, ſem per ratione habita ſtatus & virium ægroti; &, niſi contraindicanti

pro-

prohibeant, non prius ceſſet ſalivatio, quàm omnia diſparuerint Symptomata. Novimus ſatis multos eſſe Medicos, eosque non infimæ ſortis, qui aſſerant ptyaliſmum ex *Mercurio* intus aſſumpto excitatam non tam efficaciter morbum diſpellere, quam ſi ex unctione externa promoveretur: Cujus aſſerti Veritatem in Controverſiam nunc non reducam; hoc tamen pro comperto habeo Luem Confirmatam ſæpe ſæpius maximo cum ſucceſſu curatam fuiſſe ex uſu Mercurii interno, ſine ullo Unctionis interventu. Proinde, in ordine ad Salivationem promovendam.

℞. *Mercur. dulc. ſublimat. gr. xxx. Cinnabar. Antimon.* ℈j. *Opobalſam.* ℈j. fiat Bolus.

Subſequenti Nocte ſumat *Mercur. Dulc. gr. xxx. in Conſerv. Roſ. Rubr.* ——Æger frigori non exponendus, ſed in Calido Cubiculo retinendus eſt, ——Sequenti denique Nocte exhibeantur hæ *Pillulæ.*

℞. *Mercur. Dulc. gr. xx. Turpeth. Mineral. gr. vj.* Cum pulpa panis ſimilaginei fiant Pillulæ.

Hæc tamen Mercurii quantitas non omnibus permittenda eſt, immo

mo paucis ſane, plurimi enim tan tam quantitatem ſuſtinere nequeunt.

Si magis arrideat inungendo Ptyaliſmum evehere, huic inſiſtendum eſt methodo; nempe,

Mercurium à ſublimata corroſiva qualitate vindicamus ope Alkalium *Calcis & Tartari*, unde ab omnibus quibuſcunque Mineralibus & Salinis Recrementis perfectè depuratur. Deinde lavamus Spiritu Vini usque donec nullæ præcipientur fæces. Proinde.

℞. *Mercur. hunc in modum depurati* ℥iv. *Axung. Porcin.* ℥viij. *Antimon. ſubtiliſſ. pulveriſ.* ʒvj. *Ol. Laur.* ℥j. *Unguent. Roſ.* ℥viij. ff. Unguentum. Cujus ℥ij. inungantur Crura & Tibiæ, à Talis ad Genua, & Brachia, à Carpis manuum ad Humeros; tantillum etiam inungatur Spina Dorſi; ſufficit hoc pro primo die. Deinde die ſequenti ℞. dicti unguenti ℥iv. quibus inungantur Tibiæ, Femora, & ipſa Spina Dorſi ab Oſſe Sacro ad Vertebras Colli, Brachia etiam à Carpis manuum ad Omoplatas; &, ſi Temperamento ſit robuſto, Emunctoria etiam Glanduloſa. Inunctio conti-

nuanda

nuanda eſt donec ſigna expectata
comparuerint; maximâ tamen cum
perſpicacia & animi præſentia anim-
advertendum eſt, immo potius tar-
dius quam nimium feſtinanter pro-
cedendum eſt, ne inopinata Mercu-
rii Activitas ex improviſo ægrum a-
doriatur. Vidi quandoque in Cor-
pore non usque adeò delicatulo e-
motionem excitatam à prima inun-
ctione poſt inunctionem bis terve
peractam, paululum ſiſtendum eſt;
& ſi ex unius diei intervallo nulla
appareant Ptyaliſmi præcedanea, ex-
hibetur doſis permodica *Sublimat.
Dulc.* ex cujus uſu vidi quando-
que Salivationem copioſiſſimam ex-
citatam fuiſſe; & ſi forte Saliva-
tio languidior evaſerit idem medi-
camen ad doſin unam, eamque per-
modicam aſſumptum, eandem de-
nuo reſtituet. Quod ad tempus ſa-
livationis attinet, eo usque duret
donec Symptomata diſparuerint, ni-
ſi ægri vires proſtratæ contrarium
indicent. Cum Salivationem ſiſte-
re animus fuerit, exhibeantur *Alka-
lia*, vel *Flor. Sulphur.* (quæ *Mercu-
rium* deorſum præcipitant) quæ vel
per ſe ſola uſurpentur, vel unà cum
Purgativis tenuioribus, quæ etiam
de

de *Diureticorum* natura participa[...] debent.

Signa Ptyaliſmum advenientem præcedentia ſunt, Defectus Appetitus, Ardor Uvulæ & Palati, Dentium Vacillatio, Gingivarum Intumeſcentia, Spiritus ſeu Halitus fetens, Torpor & Hebetudo ſine Somno, &c. Deinde fluere incipit aqua quædam pituitoſa & albeſcens, cujus quantitas augetur per 6, 7, vel 8. dies; aliquando diutius, ad 5, 6, aut 7. ℔ unius diei & noctis ſpatio. Si fluxus nimium ſit vehemens, ex nimii unguenti inunctione, obſtanda ſunt Symptomata hujusmodi fluxum comitantia, ope *Potionis Laxativæ*. Cavendum tamen, ne fluxus in aliam ruat Portam, ex Laxativo adhibito.

Si Acrimonia Corroſiva materiæ fluentis Ulcera in Palato & Faucibus producat; unde extrema anxietas & moleſtia oritur, proluantur Gargarismate aliquo leniente ex *Lacte & Aqua*, *part. æqual.* confecta, vel *Decocto Seri Lactis* & *Semin. Pſyll.* Si ulcera impura ſint, & corruptæ carneæ partes iisdem adhæreant, abluenda ſunt mixtura ex *Oleo Sulph. per Campan.* & *Spir. Vini.*

Enema

Enemata etiam Refrigerantia & ſumectantia ſæpius exhibeantur, ſi oſtulet occaſio ; fiant autem ex ecoct. *Salvi. Rut. Fenicul. Endiv. ichor.* cum *Melle*——vel *ex Juſ-ulo Pullorum*——vel *Sero Lactis.* uæ torminibus Ventris, quæ ex rimonia humorum deorſum ver-entium oriri ſolitis efficaciter ob-ant.

Regulæ, quæ *Diætam* ſpectant, va-æ ſunt, pro vario ægroti Tempe-mento. Liquidiora præſtant; A-menta talia ſint, quæ Naturam ſu-inere valent ; ova 2. recentia pro andio, & Juſcula confecta ex Car-e Vitulina, Bubula, vel Pullina-a, cum *Cichoreo*, de quibus bi-at ſingulis 3. vel 4. horis. Potus iam Nutrititii concedi poſſent. Sed igantur tales qui, bonum licet mo-ica quantitate, nutrimentum ſup-editant. Si æger temperamento t callido, tempore Salivationis ex-ibeantur *Poſſeta Refrigerantia, Pa-etella* etiam tenuis, & *Aqua Hor-ti.* Quod ad formulas præſcri-endi attinet, illæ regulandæ ſunt o natura Indicantium, quæ ſe pro-unt. Hoc ſemper memori tenen-um eſt Pectore, naturam à ſubitis & vio-

violentis motibus abhorrere, proi[illegible] de Salivatio cum ſatis evecta fueri[illegible] & omnia diſparuerint Symptoma[illegible] gradatim (ſecundum methodum ha[illegible] ctenus præſcriptam) ſiſtenda eſt, [illegible] natura ſua ſponte eandem determi[illegible] nare ſatagat. Alimenta etiam nu[illegible] tritiva majori quantitate ſub finem indulgenda ſunt, ut ægrotus vire[illegible] amiſſas recuperet.

Licet Salivatio rite & ſub peritiſ[illegible] ſimorum ductu peracta fuerit, non raro attamen remanent impuræ qua[illegible] dam ſordes & recrementa, quæ (pro[illegible] ut vires ſuppetant) eliminanda ſun[illegible] ope Catharticorum, Diuretic. Balſa[illegible] mic. & Cardiac. Diaphoret. Incum[illegible] bit etiam medico, ægroto injunger[illegible] (à Salivatione) potum quendam Diæteticum per dies 20. & 30. con[illegible] tinuandum. Intercalato Purgativo quoque ſexto die, & Diaphoretico quoque quarto, ſi vires permittant[illegible] Exempl. Grat.

℞. *Raſur. Lign. Guajac. Corti[illegible] ejusd bene contuſ. aa. ℥ij. Salſaparil[illegible] ℥vj. Chin. ℥iv. Saſſaphr. Liquorit[illegible] aa. ℥ij. Radic. & Cort. Mezereon. ℥j[illegible] Bacc. Juniper. Sem. Fenicul. Dulc[illegible] aa. ℥ij. Lign. Rhodii ʒj. Santal. Omn[illegible] ℥j. Aq. Fontan. ℔xvj.* Coque a[illegible]

Medias[illegible]

ledias, de quo bibat æger ℔ij. ſin-
ulis diebus ; & ſi unicuique Lage-
æ addantur Tincturæ alicujus Me-
llinæ aut Mineralis, gut. xx. mira
ficacia præditum eſt in viribus cor-
oborandis, & perfecta denique ſani-
te denuo reſtituenda.

Methodus hæc perraro curam non
onſequitur ; hoc tamen quando-
ue evenit, quod ſi os materia ſub-
li Venenata pertingatur, (licet re-
qua diſparuerint Symptomata, ta-
ien) nunquam curabitur donec
ars affecta dilatetur, & os denude-
ır & ope Cauſtici actualis exfolia-
o promoveatur, ſive Cranium, ſi-
e Brachia, ſive Tibiæ, ſive ullum
iud os, afficiantur. Hæc metho-
us omnibus aliis expeditior & tu-
or eſt. Pulveres Detergentes &
xſiccantes ritè applicati os denuo
d naturalem ſtatum reducent: Cum
enique omnia munda & pura ap-
areant, gradatim denuo obduca-
ır (ſed ſi continuetur affluxus mate-
iæ, ne nimis præpoſtere ad abdu-
ionem procedatur) multi ſunt
ægrotis, qui oſſium denudatio-
em ægre ferunt, neceſſitas attamen
ıra eſt magiſtra, & delicatulos, ſi
nitati ſuæ conſulere velint, ad re-
fu-

fugium hoc abſolute neceſſarium it-
dem confugere cogit.

*Siquidem Caput hoc de Lue Vene-
ad Umbilicum perduximus, nihil
ſtat, niſi ut Tractatui huic de Mor-
rum Natura & Cura extremam a-
moveamus manum, & Lectori Va-
dicamus. Interea autem ne hoc Lect-
ignoret multa alia nobis ſuppetere R-
media, ab hic præſcriptis, diſcrepant-
quæ, majori cum efficacia & ſucceſſ-
pleroſque Morbos diſpellunt; ſed h-
omnibus nota facere vix expedit; ſu-
ficit tamen, quod Remedia in hoc Lib-
lo memorata omnibus vulgatis pa-
mam præripiant, & ſæpiſſime bono cu-
ſucceſſu uſurpantur. Si quæ ſint m-
gis Chymicis quam aliis familiara, q-
non facile comparari poſſunt, habe-
poſſunt omnia ad noſtras ædes; ut
apud* Guilielm. Ruſſel, M. D. *in ip-
platea, quæ vulgo dicta* Barbica-
Vel, Edvardum Wright, Med. Chym.
in Wincheſter-ſtreet: Vel, Fran-
Moult, Chym. *in* Watling-ſtree-
*Viros in Arte Chymica longè Verſ-
tiſſimos.*

FINIS.